

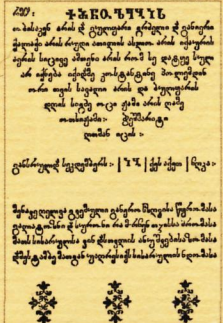
ჩამაზ ტჭედლიძე

ქართული წიგნი და ასომთავრულ-ნუსხური

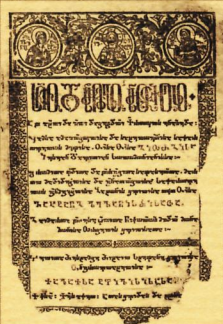
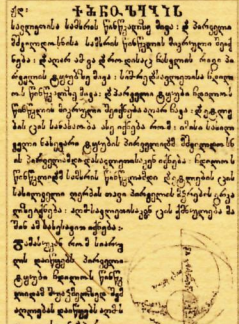
შ ა ლ ბ რ ი ს ა მ ო ს
შ ა ო ს უ მ ა მ ო ს
ყ ი ე ჯ ტ ა რ ს ი ჯ ო რ ი

ო რ ი ო რ ი ს ა მ ო ს
ო რ ი ო რ ი ს ა მ ო ს
ო რ ი ო რ ი ს ა მ ო ს

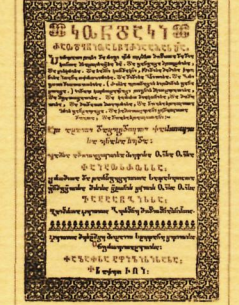
როთა: ყოვლისა მატობთაო: შემოქმედო: ცისა: და: ძვეთაწინათა: ყოვლისა: კაცობა: შეუქოებულის: და: მოყრანებულისა: აბჯუტესათი

შ ა ლ ბ რ ი ს ა მ ო ს
შ ა ო ს უ მ ა მ ო ს
ყ ი ე ჯ ტ ა რ ს ი ჯ ო რ ი

ღმირან ზარეჯანისძე ' ბოისეს უქია ღოხელს.
ღბდულ- ბესია ყბატელსა ' ლეკსი მას თქეს ' რო- მელს.
ზიონარ ლეთს ' სარგის ' მთო- გეფელს, მას რა დათმრო- მელს.
და ღარბიელ მისსა ' ათსთველსა, მის-თვს ცრემლ- შეუ შრ- მელის '

საქარგო განათებს ხეა უწეაო, ღმირაჯარ სანი არას მართლა ' ზარბას ' მათელ და მუხუდას და ორნი ზესისა შრა მუხუდას და სინდოსა.
შობელნი და ხასმარლი აფელა მარბეათს, საქარეჯ დობა დანაშორა შევგანა
მონარეჯ ზმარეჯთა
შარბეჯთა
ანგელო საქარეჯთაისა მარბეჯთადა, პოულა ე ველს ღმირაბა შინა
ანგელო საქარეჯთაისა მარბეჯთადა განიუ- ვის ობს შესვლიაო
სა ანგელო საქარეჯთაისა მარბეჯთადა ანგელო- ზმარბეჯთა

ქართული წიგნი და ასომთავრულ-ნუსხური

ՀԾ
ՎՃ
ՊՑ
ԾԸ
ՊԵ
ԴՅ
ՆՑ
ԻՅ
ԸԹ
ԿԻ
ԿԿ
ՊԵԼ
ԺԹ
ԻՆ
ՏՁ
ՕԹ
ՄՅ
ՎԵ
ՍԾ
ՆՆ
ԲԸ
ՎՅ
ՕՊ
ՓԳ
ԿԴ
ՈԹ
ՎԳ
ՄԹ
ԻԻ
ԸԵ
ԺԺ
ԲՊ
ՏՃ
ԿՆ
ԿՅ
ՔՃ
ՆՅ
ԿԿ

Ունիվերսալ ԹԳՄԻԻ

ՎԷՍՏՈՒՆԻ ԲԻՊԵՆԻ ԾՔ ԷՆՕՃՈՒՐՆԻՍՏՈՒՆ-ՈՒՆԻՎԵՐՍԻՏԵՏԻ

Ճի ԲԻՊԵՆԻ ԾԳՄԻԻ ԾԳՆԷՃՈՒՐՆԻՍՏՈՒՆ:

ՎԷՍՏՈՒՆԻ ԲԻՊԵՆԻՍՏՈՒՐՆԻՍՏՈՒՆ 2296 ԲԻՆԻ ԷՆԻՆԲԻՊԵՆԻ

ԾԳՆԷՃՈՒՐՆԻՍՏՈՒՐՆԻՍՏՈՒՆ 7617 ԲԻՆԻ ԷՆԻՆԲԻՊԵՆԻ

ՎՕՍՏՈՒՆԻՎՕՒՆԻՍՏՈՒՐՆԻՍՏՈՒՆ 168 ԲԻՆԻ

ՃԳՆԻ ԲԻՊԵՆԻՍՏՈՒՐՆԻՍՏՈՒՆ 2011 ԲԻՆԻ ԾԳՎԷՃՈՒՐՆԻՍՏՈՒՆ

Ունիվերսալ ԹԳՄԻԻ

Ութերեկ ծնդդժուրով

**Փշիտալուր լուրցիկ
ծր ընաժտըլուսալա-հալնըալուր**

Ըժ լուրցիկ ծըլղուր ծըլըժտըլուր:

Փշիտալուր լղտտընուրըլղուր 2296 լուրն ըլուրնըղնը

Ծընըըժուրն լղտտընուրըլղուր 7617 լուրն ըլուրնըղնը

Փառհանրահալուր լղտտընուրըլղուր 168 լղտն

Ըըլըլուր լղտտընուրըլղուր 2011 լուրն ծղղղըլղնը

ჩამაზ ტჭედლიძე

ქართული წიგნი და ასომთავრულ-ნუსხური

ღმ წიგნის დაწერა დავამთავრე:

ქართული წელთაღრიცხვით 2296 წლის ტირისტენში

შასაბამითის წელთაღრიცხვით 7617 წლის ტირისტენში

ჟორნიკონული წელთაღრიცხვით 168 წელს

ღხალი წელთაღრიცხვით 2011 წლის დეკემბერში

ჩამაზ ტჭედლიძე

სქატაიყი

ჩინეისრეოყრ	11
ქილიტრეშტაიხის ბეჩილიშტაიხის დიშვიჩე	13
ქილიტრეშტაიხის დიშვიჩე	31
სქატაიხილი გიშტაიხის ჩინეისრეოყრ	33
ქილიტრეშტაიხის ჩინეისრეოყრის სქატაიხი	34
სქატაიხის ჩინეისრეოყრ	46
ქილიტრეშტაიხის ჩინეისრეოყრის დიშვიჩე	61
ქილიტრეშტაიხის ჩინეისრეოყრის დიშვიჩე	71
ქილიტრეშტაიხის ჩინეისრეოყრ	85
ქილიტრეშტაიხის ჩინეისრეოყრ	87
ქილიტრეშტაიხის ჩინეისრეოყრ	89
ქილიტრეშტაიხის ჩინეისრეოყრ	91
ქილიტრეშტაიხის ჩინეისრეოყრ	95
ქილიტრეშტაიხის ჩინეისრეოყრ (1629-1797 წწ.)	95
ქილიტრეშტაიხის ჩინეისრეოყრ „ქილიტრეშტაიხის“ (1705 წ.)	110
ქილიტრეშტაიხის ჩინეისრეოყრის ჩინეისრეოყრის ჩინეისრეოყრ (1709-1722 წწ.)	111
ქილიტრეშტაიხის ჩინეისრეოყრის ჩინეისრეოყრის ჩინეისრეოყრ (1749-1800 წწ.)	167
ქილიტრეშტაიხის ჩინეისრეოყრის ჩინეისრეოყრის ჩინეისრეოყრ (1800-1818 წწ.)	212
ქილიტრეშტაიხის ჩინეისრეოყრის ჩინეისრეოყრის ჩინეისრეოყრ (1737-1744 წწ.)	240
ქილიტრეშტაიხის ჩინეისრეოყრის ჩინეისრეოყრის ჩინეისრეოყრ (1761 წ.), ქილიტრეშტაიხის ჩინეისრეოყრის ჩინეისრეოყრ (1762-1768 წწ.)	
ქილიტრეშტაიხის ჩინეისრეოყრის ჩინეისრეოყრის ჩინეისრეოყრ (1796-1801 წწ.)	249
ქილიტრეშტაიხის ჩინეისრეოყრ	259
ქილიტრეშტაიხის ჩინეისრეოყრის ჩინეისრეოყრის ჩინეისრეოყრ	259
ქილიტრეშტაიხის ჩინეისრეოყრის ჩინეისრეოყრის ჩინეისრეოყრ	262
ქილიტრეშტაიხის ჩინეისრეოყრის ჩინეისრეოყრის ჩინეისრეოყრ	265
ქილიტრეშტაიხის ჩინეისრეოყრის ჩინეისრეოყრის ჩინეისრეოყრ	267
ქილიტრეშტაიხის ჩინეისრეოყრის ჩინეისრეოყრის ჩინეისრეოყრ	270
ქილიტრეშტაიხის ჩინეისრეოყრის ჩინეისრეოყრის ჩინეისრეოყრ	272
ქილიტრეშტაიხის ჩინეისრეოყრ	273

Նշանիդդր

Քրիստոսի շարժումը.....	11
Քրիստոսի շարժումը ըստ հավանության.....	13
Քրիստոսի շարժումը ըստ ժամանակի.....	31
Նշանիդդրի ընդհանուր հասկացություն.....	33
Ֆուտուրիստիկական ընդհանուր հասկացություն.....	34
Նշանիդդրի ընդհանուր հասկացություն.....	46
Ֆուտուրիստիկական ընդհանուր հասկացություն.....	61
Ֆուտուրիստիկական ընդհանուր հասկացություն ըստ ժամանակի.....	71
Նշանիդդրի ընդհանուր հասկացություն.....	85
Ֆուտուրիստիկական ընդհանուր հասկացություն.....	87
Ֆուտուրիստիկական ընդհանուր հասկացություն.....	89
Քրիստոսի շարժումը ըստ ժամանակի.....	91
Փոփոխություններ Ֆուտուրիստիկական ընդհանուր հասկացության.....	95
Միջին դարերի Ֆուտուրիստիկական ընդհանուր հասկացություն (1629-1797 թթ.).....	95
Քրիստոսի շարժումը ըստ ժամանակի „Մեդիտացիա“ (1705 թ.).....	110
Քրիստոսի շարժումը ըստ ժամանակի Ֆուտուրիստիկական ընդհանուր հասկացություն (1709-1722 թթ.).....	111
Քրիստոսի շարժումը ըստ ժամանակի Ֆուտուրիստիկական ընդհանուր հասկացություն (1749-1800 թթ.).....	167
Նշանիդդրի ընդհանուր հասկացություն ըստ ժամանակի Ֆուտուրիստիկական ընդհանուր հասկացություն (1800-1818 թթ.).....	212
Քրիստոսի շարժումը ըստ ժամանակի Ֆուտուրիստիկական ընդհանուր հասկացություն (1737-1744 թթ.).....	240
Նշանիդդրի ընդհանուր հասկացություն (1761 թ.), Քրիստոսի շարժումը ըստ ժամանակի (1762-1768 թթ.).....	249
Քրիստոսի շարժումը ըստ ժամանակի (1796-1801 թթ.) ըստ ժամանակի Ֆուտուրիստիկական ընդհանուր հասկացություն.....	249
Փոփոխություններ Ֆուտուրիստիկական ընդհանուր հասկացության.....	259
Ֆուտուրիստիկական ընդհանուր հասկացություն.....	259
Ֆուտուրիստիկական ընդհանուր հասկացություն ըստ ժամանակի.....	262
Ֆուտուրիստիկական ընդհանուր հասկացություն ըստ ժամանակի փոփոխություններ.....	265
Ֆուտուրիստիկական ընդհանուր հասկացություն ըստ ժամանակի.....	267
Ֆուտուրիստիկական ընդհանուր հասկացություն.....	270
Ֆուտուրիստիկական ընդհանուր հասկացություն.....	272
Ֆուտուրիստիկական ընդհանուր հասկացություն.....	273

სარჩევი

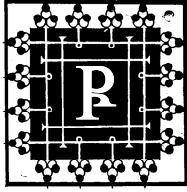
ჩინასიტვაობა	11
<i>ქსომთავრულის და ნუსხურის აღდგენა</i>	13
<i>ქმარებიდან ამოვარდნილი ასოების აღდგენა</i>	31
სასტრიქონო ციფრების ნიშნები	33
ქართული ანბანის ასოების სახეობები.....	34
საწყისი ასოები.....	46
ქართული კალიგრაფიის ხელოვნების აღდგენა	61
ქართული ეროვნული კალენდარი და წელთაღრიცხვა	71
ზარის სიმბოლო	85
ზაზის ჯვრის ორდენი	87
ქართული სამკლავე ბაფეთები	89
ღდრეული სასტამბო შრიფტები.....	91
ძველნაბეჭდი ქართული წიგნები.....	95
<i>ძომში გამოცემული წიგნები (1629-1797 წწ.)</i>	95
<i>ღრჩილის მიერ ტოსკოვში გამოცემული „შავითნი“ (1705 წ.)</i>	110
<i>ღფილისში ზახტანგის სტამბაში გამოცემული წიგნები (1709-1722 წწ.)</i>	111
<i>ღფილისში ურეკლეს სტამბაში გამოცემული წიგნები (1749-1800 წწ.)</i>	167
<i>შმერეთის სტამბებში გამოცემული წიგნები (1800-1818 წწ.)</i>	212
<i>ტოსკოვსა და შეტერბურგში გამოცემული წიგნები (1737-1744 წწ.)</i>	240
<i>შეტერბურგში (1761 წ.), ტოსკოვში (1762-1768 წწ.)</i> <i>და ტოზდოვში (1796-1801 წწ.) გამოცემული წიგნები</i>	249
შაჩვენებლები	259
<i>ჩიგნების ზოგადი მაჩვენებელი</i>	259
<i>ჩიგნების გამოცემის ადგილის მაჩვენებელი</i>	262
<i>ჩიგნების გამოცემის ქრონოლოგიური მაჩვენებელი</i>	265
<i>ჩიგნების შრიფტების მაჩვენებელი</i>	267
<i>ჩიგნების ანბანური მაჩვენებელი</i>	270
<i>ჩიგნების რაოდენობრივი მაჩვენებლები</i>	272
ზიტერატურა	273

ქაოდეწობრივი ტაბულა			
ქავები	სურათები	ჩაბლები	წიტერატურა
ჩინასიტყვაობა	18	—	—
ღსომთავრულის და წუსხურის აღდგენა	81	6	—
ჩმარებიდან ამოვარდნილი ასოების აღდგენა	—	1	—
სასტრიქონო ციფრების წიშნები	8	—	—
ქართული აწბანის ასოების სახეობები	—	12	—
საწეისი ასოები	231	—	—
ქართული კალიგრაფიის ხელოვნების აღდგენა	59	7	—
ქართული ეროვნული კალენდარი და წელთაღრიცხვა	—	29	—
წარის სიმბოლო	—	50	—
წაზის ჰერის ორდენი	13	—	—
ქართული სამკლავე ბაფთები	13	—	—
ღდრეული სასტამბო შრიფტები	15	—	—
ქომში გამოცემული წიგნები (1629-1797 წწ.)	18	1	—
ღრჩილის მიერ ქოსკოვში გამოცემული „წავითნი“ (1705 წ.)	3	1	—
წახტანგის სტამბაში გამოცემული წიგნები (1709-1722 წწ.)	61	1	—
წრეკლეს სტამბაში გამოცემული წიგნები (1749-1800 წწ.)	50	1	—
წმერეთის სტამბებში გამოცემული წიგნები (1800-1818 წწ.)	52	1	—
ქოსკოვსა და წეტერბურგში გამოცემული წიგნები (1737-1744 წწ.)	10	1	—
წეტერბურგში (1761 წ.), ქოსკოვში (1762-1768 წწ.) და ქოზდოკში (1796-1801 წწ.) გამოცემული წიგნები	10	1	—
ქაჩვენებლები	—	3	—
წიტერატურა	—	—	50
სულ მთლიანად	642	108	50

ჩინასიტყვაობა

ჩინასიტყვაობა

ჩინასიტყვაობა

იგნში ასახულია ქართული ანბანის სხვადასხვა სახის ასოები, საწყისი ასოების ნიმუშები ძველნაბეჭდ ქართულ წიგნებიდან, ქართული კალიგრაფიის ხელოვნებისადმი მიძღვნილი მასალა, ნახევრებია ადრეული ქართული სასტამბო შრიფტები, განხილულია 1629-1818 წწ. გამოცემული ძველნაბეჭდი ქართული წიგნები. ჩიგნი მოიცავს 600 ილუსტრაციას და 100 ტაბულას. ჟამოყენებელი ლიტერატურის შესდგება 50 დასახელებისაგან.

ჩიგნში ასახულია ქართული ანბანის სხვადასხვა სახის ასოები, საწყისი ასოების ნიმუშები ძველნაბეჭდ ქართულ წიგნებიდან, ქართული კალიგრაფიის ხელოვნებისადმი მიძღვნილი მასალა, ნახევრებია ადრეული ქართული სასტამბო შრიფტები, განხილულია 1629-1818 წწ. გამოცემული ძველნაბეჭდი ქართული წიგნები. ჩიგნი მოიცავს 600 ილუსტრაციას და 100 ტაბულას. ჟამოყენებელი ლიტერატურის შესდგება 50 დასახელებისაგან.

ჩიგნი დაიწერა ასომთავრული და ნუსხური ასოების სილამაზის წარმოსაჩენად და იმ დავიწყებული მშვენიერი წესის აღსადგენად. ზივე მიზანს ისახავდა წინა წლებში დაწერილი წიგნები. ჟვემოთ მომყავს ამ წიგნების ნუსხა.

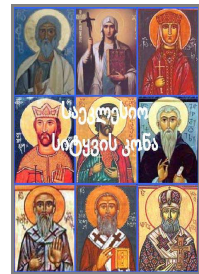
ძველი ქართული სლოგანური. — 1999. — 440 გვ., 978 ილ., ტაბ.

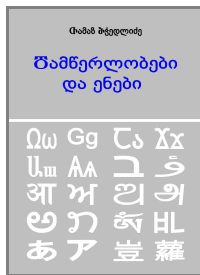
სლოგანური ქვეყნები. — 2005. — 254 გვ. — 646 ილ.

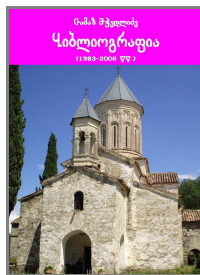
ქართული დამწერლობა. — 2006. — 134 გვ., 670 ილ., ტაბ.

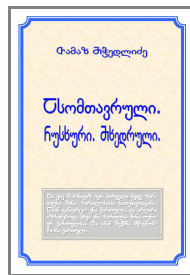
საეკლესიო სიტყვის კონა. — 2006. — 74 გვ., 40 ილ.

სამწერლობები და ენები. — 2007. — 412 გვ.;

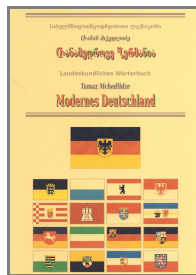
ჰიბლიოგრაფია. — 2007. — 58 გვ. — 14 ილ.

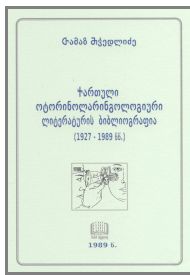
სლოგანური. ჩუხური. მხედრული. — 2008. — 312 გვ., 697 ილ.

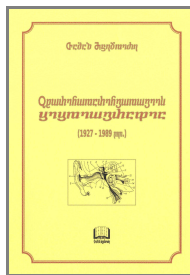
საქართველოს სიმბოლო. — 2009. — 340 გვ., 3667 ილ., 89 ტაბ.

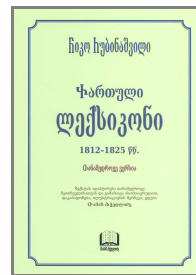
ჩინასიტყვაობა. — 2009. — 182 გვ., 1939 ილ., 88 ტაბ.

ქართული ოტორინოლოგია-რინგოლოგიური ლიტერატურის ბიბლიოგრაფია. — 1989. — 66 გვ.

ქართული ოტორინოლოგია-რინგოლოგიის ბიბლიოგრაფია. — 2009. — 142 გვ.

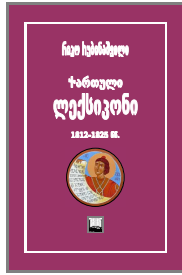

ჩიგლი ხუბინაშვილი. — 2010. — 230 გვ. — 559 ილ.

ჩინასიტყვაობა

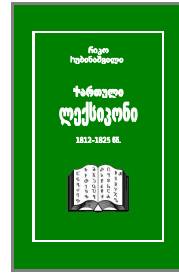
შჭედლიდე ჩამაზ.
ქვემოთა — 2010. —
344 გვ. 1712 ილ.

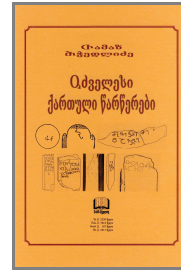
ჩიკო ხუბინაშვილი.
ქართული ლექსიკონი.
ტე-2 გამოცემა. — 2010. —
441 გვ. — 559 ილ.

შჭედლიდე ჩამაზ.
ქანაშერივე უერმანის
ლექსიკონი.
— 2011. — 252 გვ.

ჩიკო ხუბინაშვილი.
ქართული ლექსიკონი.
ტე-3 გამოცემა. —
2011. — 441 გვ.

შჭედლიდე ჩამაზ.
ქვემოთა ქართული
წარწერები — 2011. — 114 გვ.

შჭედლიდე ჩამაზ.
ქართული წიგნი და
ასომთავრულ-ნუსხური
— 2011. — 274 გვ.

Shota Rustaveli

ფულდა.
ქვემოთა.
2011 წლის დეკემბერი

ქსომთავრულის და ნუსხურის აღდგენა

ქსომთავრულის და ნუსხურის აღდგენა

ქსომთავრულის და ნუსხურის აღდგენა

ანამედროვე ქართულ წერაში იხმარება ხელოვნურად შექმნილი მთავრული ასოები, რომლებიც პირველად შემოღებული იქნა გაზეთ „წიგნების“ მიერ 1866 წელს რუსული დამწერლობის ზეგავლენით.

თანამდის კი იხმარებოდა ჭეშმარიტი მთავრული ასოები მრგვლოვანის სახით.

ემ პრობლემის გასაგებად საჭიროა პატარა ექსკურსი ისტორიაში. ჩანამედროვე დამწერლობებში ბერძნულ, ლათინურ, სომხურ, სლავურ ფუძეებზე განიხივება სასტრიქონო და საზედაო (მთავრული) ასოები. უს სხვაობა გამომდინარეობს ჩვეულებრივი ასოების და ინიციალების დაპირისპირებიდან (ლათინური დამწერლობის ქვეყნებში მე-11-15 სს).

სასტრიქონო ასოები აგრძელებენ შუასაუკუნეების კურსივის წარმოშობის მინუსკულური წერის ტრადიციებს. მინუსკულური (ლათ. minusculus პატარა) წერა ხმარობს მხოლოდ სასტრიქონო ასოებს. უკი შეიქმნა როგორც სწრაფწერის და კურსივის შედეგი მე 8 საუკუნის ბოლოს (ლათინურ ანბანის ფუძეზე). ჟერძნული სწრაფწერა კი შეიქმნა მე-9 ს.

მე-13 საუკუნიდან ლათინურ დამწერლობაში იწყება მაღუსკულური და მინუსკულური ასოების ხმარება სხვადასხვა ფუნქციით.

ქსოების შემოღების თარიღები				
	მთავრული	ნუსხური	მხედრული	მთავრ./ნუსხ.
ჟერძ.	ძვ.წ. 9 ს.	2 ს.	3 ს.	13 ს.
ხათინ.	ძვ.წ. 7 ს.	2 ს.	3 ს.	13 ს.
ქართ.	ძვ.წ. 5 ს.	8 ს.	8 ს.	14 ს.
სომხ.	ძვ.წ. 5 ს.	13 ს.	19 ს.	14 ს.
სლავ.	10 ს.	14 ს.	15 ს.	16 ს.

საზედაო (მთავრული) ასოები სასტრიქონობისაგან განიხივება სიმაღლით, ზოგ შემთხვევაში კი მოხაზულობითაც (ბერძ. Αα, Γγ, Δδ; ლათ. Aa, Bb, Gg). საზედაო ასოები ატარებენ არა მარტო ასოების ხასიათს, არამედ დეტერმინატივებისაც, აღნიშნავენ რა მათგან დაწყებულ სიტყვას როგორც წინადადების დაწყებას, საკუთარ სახელს, სხვადასხვა სათაურების ნაწილებს. ჟერძნულ დამწერლობაში საზედაო ასოებით წერენ არსებით სახელებს, ინგლისურში — ყველა სრულმნიშვნელოვან სათაურებს. საზედაო ასოები ორიენტირებულია ლათინური კაპიტალური მონუმენტური მაღუსკულური წერის ფორმებზე.

მაღუსკულური წერა (ლათ. majusculus ცოტაოდენ მეტი) შედგება მარტო საზედაო ასოებისაგან. ჟერძნული მაღუსკულური წერა წარმოდგენილია კლასიკური მონუმენტური ბერძნული ანბანით, რომელიც დამკვიდრდა ლათინურში ძვ. წ. მე-7 ს. ხათინური მაღუსკულური

წერა წარმოდგენილია მონუმენტური ლათინური ანბანით (ძვ. წ. მე-6 ს.). სათაურებში, წერტილის შემდეგ ტექსტის ნაწილის გამოსაყოფად, საკუთარ სახელებში საზედაო ასოების ხმარება ლათინურ წერაში დაიწყო მე 13 ს., სლავურ წერაში კი მე-16 ს.

ქსლა გადავხედოთ ქართული დამწერლობის განვითარებას. ქართული დამწერლობა წარმოიშვა წარმართულ ხანაში, რაც დაამტკიცა ქამაზ შატალიძემ თავის ბრწყინვალე მონოგრაფიაში «ქართული ასომთავრული».

ქართული დამწერლობის აქამდე აღმოჩენილ უძველეს ნიმუშებად ითვლება ჟანის წითელკაციანი ჭურჭლის და ლრემის დარგის ძირის წარწერები, შესრულებული ძვ. წ. 1 საუკუნეში.

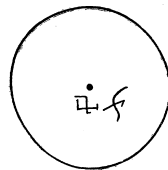

ჟანის წითელკაციანი ჭურჭლის წარწერა „ჩ“ (მთვარის სიმბოლური რიცხვი) (ძვ. წ. 1 ს.)

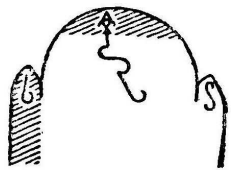

ლრემის დარგის წარწერა „ჩ“ (მთვარის სიმბოლური რიცხვი) (ძვ. წ. 1 ს.)

ლრმაზის ნეკროპოლში აღმოჩენილ ვერცხლის ლანგარზე ახ. წ. 70 წ. შესრულებული პიტიახშის ინიციალები. ჟენზელი სტელაზე იმავე ნეკროპოლიდან შესრულებულია 75 წ.

ლრმაზის ლანგარის ინიციალები: „ჟ[ერძუმ] უ[იტიახში] ჟ[არამის-ძმ]“ (ახ. წ. 70 წ.)

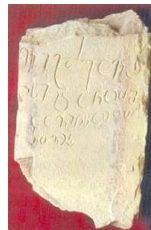

ლრმაზის სტელის ვენზელი: „ს[ევახო]ს“ (ახ. წ. 75 წ.)

წარწერები ჟერძნის ნაქალაქარში აღმოჩენილ საფლავის ქვებზე ამოკვეთილია 1-2 სს.

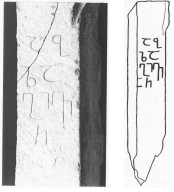

ჟერძნის წარწერა 7: „[ჟრს] [ემან აზატსი არს ნურცა ვინ ხრევს]“ (ახ. წ. 1-2 სს.)

ჟერძნის წარწერა 8: „ქი...ე ავანისი და ნუმცავინ წა...ერთვის“ (ახ. წ. 1-2 სს.)

ქსომთავრული და ნუსხური

ჩეკრესის წარწერა 1:
„ჩბბა გივ ჩ“
(ახ. წ. 1-2 სს.)

ჩეკრესის წარწერა 3:
„ჩობულა[ს] სამნი“
(ახ. წ. 1-2 სს.)

ჩუსთავის წარწერა 3:
„საფლავი ჩ“
(2-4 სს.)

ჩუსთავის წარწერა 4:
„ჩე საფლავი თვის“
(2-4 სს.)

ჩეკრესის ნაქალაქარის მარანში საწნებლის კე-
დეღზე ამოკვეთილი წარწერა შესრულებულია 3 ს.

ჩეკრესის წარწერა 4:
„სი...ეო ჟოთორისი“
(ახ. წ. 1-2 სს.)

ჩეკრესის წარწერა 5:
„ჩე საფ...ე“
(ახ. წ. 1-2 სს.)

ჩეკრესის ნაქალაქარის მარანში აღმოჩენილ ქვევ-
რებზე წარწერები შესრულებულია 2-4 სს.

ჩეკრესის წარწერა 10:
„ჩე საფლავი ჩობესი და ჯავასი ნუმეავის კეღეწიფების ჩი“
(3 ს.)

ჩრწო-ჩიანეთში, სოფელ შავათში არქეოლოგიური
გათხრების დროს აღმოჩენილ ქვა-ჯვარზე ასომთავ-
რული ანბანი ამოკვეთილია 367 წელს.

შავათის სტელა
„მღ აბეღევშთიკლმნდოპურსტკფქლშჩმცქჯჟჰ“ (367 წ.)

ჩეკრესის ნაქალაქარის მე-4 საუკუნის ბაზილიკის
სვეტში აღმოჩენილი წარწერა ამოკვეთილია 370 წ.

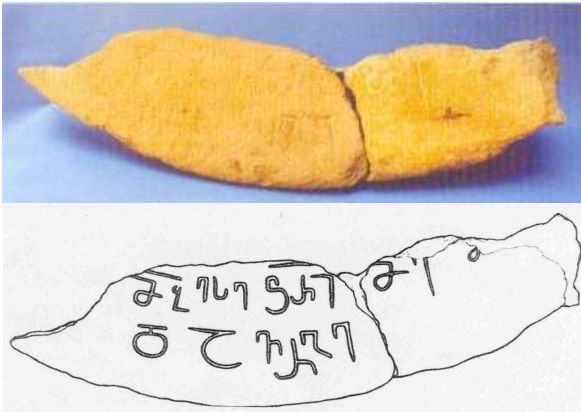
ჩეკრესის წარწერა 9 (ანტიქრისტინული):
„ჩიო საბანანი ჯრისტეფორე და სალალრიმ დღ
სალოსტიმარიანებო ასმე რ ჩობმა ჯვირიაკომ ჩევიელ...მონხატა ფა
იმის“
(370 წ.)

სალესტინაში სეტრე ჯბერიელის მიერ მე-5 ს. აშენე-
ბული მონასტრის მოზაიკური წარწერა დათარიღებუ-
ლია 430 წლით. ჩვენამდის მოაღწია მე-5 ს. პალიმფ-
სესტმა სახარების ფრაგმენტით.

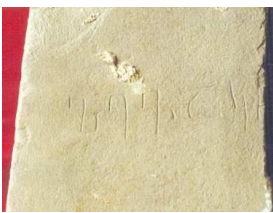

მოზაიკური წერწერები სალესტინის ჩმინდა ჩეოდორეს
მონასტერში (430 წ.)

ღსამთოეოიქაიოთხ ბე ჩაქსაქაიხ თიბეეჩი

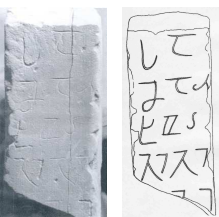
ჩეკრესის წარწერა 6:
„შბ ესე ქეური მე დავერე“
(2-3 სს.)

ჩეკრესის წარწერა 2:
„ჩევიკი“
(2-4 სს.)

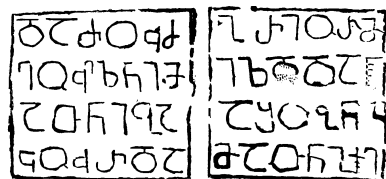
მე-2-4 სს. ამოკვეთილია ჩუსთავის ნაქალაქარში
აღმოჩენილი წარწერები.

ჩუსთავის წარწერა 1:
„სამარხოღ ვივი იი“
(2-4 სს.)

ჩუსთავის წარწერა 2:
„ჩე საფლავი ვ ჩი“
(2-4 სს.)

ფრავმენტი სახარებიდან. მე-5 ს. (პალიმფესტი)

ძოზიკური წერწერა სალესტინის მძინდა
ძეოდორეს მონასტერში (532 წ.)

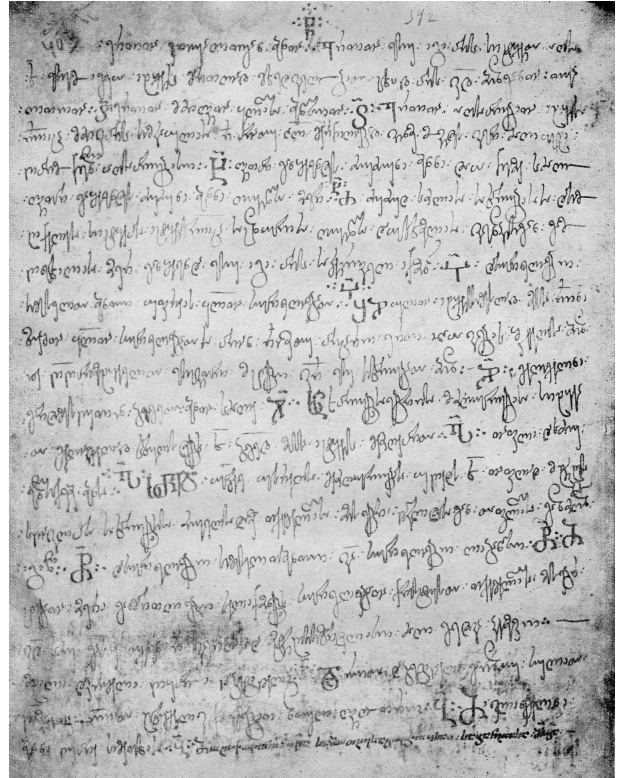
ეს ასოები მოხაზულობით მრგვალია და სიმაღლით ისინი არიან თანაბრები (იწერებიან ორ ხაზს შუა). შროთა განმავლობაში ზოგ ასოს ჩამოუგრძელდა ვერტიკალური ხაზი, ზოგს კი გაეხსნა შეკრული თავი. შაახლოვებით მე-4 საუკუნიდან დაიწყო და მე-8 ს. „მრგვლოვანიდან“ წარმოიშვა ე. წ. «ნუსხური», რომელიც წარმოადგენს წერის კუთხოვან სახეობას და რომელშიც არის სხვადასხვა სიმაღლის ასოთა ოთხი ჯგუფი. ღმავე დროს ასოები არიან გადახრილნი ოდნავ მარჯვნივ. ჴანვითარების შემდეგ ეტაპზე (მე-8 ს.) ასოები დამრგვალდა, გასწორდა და გამარტივდა, რაც განაპირობა მათი გადაბმულობისაგენ მიდრეკილებამ. ღმასთანავე ასოებმა შეინარჩუნეს ოთხხაზოვნობა. ჩარმოიშვა ქართული წერის მესამე სახეობა «მხედრული», რომელიც ფაქტიურად წარმოადგენს სწრაფ-წერის ნაირსახეობას.

ქართული წერის სახეობები	
ქსომთავრული	
ႠႡႢႣႤႥႦႧႨႩႰႱႲႳႴႵႶႷႸႹႺႻႼႽႾႿႺႻႼႽႾႿႺႻႼႽႾႿႺႻ	ნუსხური
ႠႡႢႣႤႥႦႧႨႩႰႱႲႳႴႵႶႷႸႹႺႻႼႽႾႿႺႻႼႽႾႿႺႻႼႽႾႿႺႻ	მხედრული
აბგდეფვზთიკლმნდოპჟრსტკუფქღყშჩცძწჭხჯჰჳ	

ხემოსხენებულიდან ჩანს ნათლად, რომ ქართულმა წერამ თავის განვითარებაში განვლო იგივე გზა, რაც ბერძნულმა და ლათინურმა. ქართული წერის სამივე სახეობა შემდგომში იხმარებოდა პარალელურად. ჩიგნები იწერებოდა ნუსხურით, მრგვლოვანს კი ხმარობდნენ სათაურებში, ინიციალების და აბზაცების დასაწყისად.

მრგვლოვანის მთავრულებად (საკუთარი სახელების, წერტილის შემდეგ ახალი წინადადების დასაწყისი ასოები) გამოყენებით დაიწერა ჴეორგიევსკის მრატატი, ღნტონ ჴაგრატიონის „ჩეობილსიტყვაობის“ სხვადასხვა ნუსხები, მე-19 ს. პირველ ნახევარში დაბეჭდილი წიგნები «ქანწესება შინაგანისა საქართვე-ცამაზ ჰჭედლიძე. ქართული წიგნი და ასომთავრულ-ნუსხური

ლოცა მართვისა» (1810 წ.), ჩეიმურაზ ჴაგრატიონის «ქსტორია დაწყებითგან ჴვერისა, ე. ი. ჴიორვისა, რომელ არს სრულიად საქართველოცა» (1848 წ.). ღმავე წესითა არის შესრულებული ჩეიმურაზ ჴაგრატიონის ხელნაწერი «ქანმარტება პოემა ჴეფხისტყა-ლისისა».

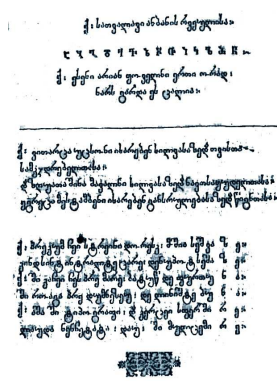

ქება-ქებათას თარგმანება. 1188-1210 წწ.

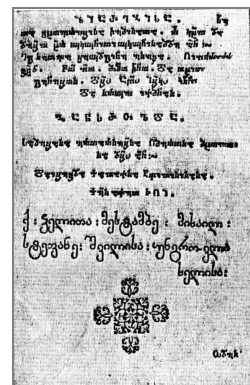
Char.	Figura.	Appellatio.	Value.
1	Ⴀ	Ⴀ	1
2	Ⴁ	Ⴁ	2
3	Ⴂ	Ⴂ	3
4	Ⴃ	Ⴃ	4
5	Ⴄ	Ⴄ	5
6	Ⴅ	Ⴅ	6
7	Ⴆ	Ⴆ	7
8	Ⴇ	Ⴇ	8
9	Ⴈ	Ⴈ	9
10	Ⴉ	Ⴉ	10
11	Ⴐ	Ⴐ	10
12	Ⴑ	Ⴑ	20
13	Ⴒ	Ⴒ	30
14	Ⴓ	Ⴓ	40
15	Ⴔ	Ⴔ	50
16	Ⴕ	Ⴕ	60
17	Ⴖ	Ⴖ	70

18	Ⴗ	Ⴗ	80
19	Ⴘ	Ⴘ	90
20	Ⴙ	Ⴙ	100
21	Ⴚ	Ⴚ	200
22	Ⴛ	Ⴛ	300
23	Ⴜ	Ⴜ	400
24	Ⴝ	Ⴝ	500
25	Ⴞ	Ⴞ	600
26	Ⴟ	Ⴟ	700
27	Ⴚ	Ⴚ	800
28	Ⴛ	Ⴛ	900
29	Ⴜ	Ⴜ	1000
30	Ⴝ	Ⴝ	2000
31	Ⴞ	Ⴞ	3000
32	Ⴟ	Ⴟ	4000
33	Ⴚ	Ⴚ	5000
34	Ⴛ	Ⴛ	6000
35	Ⴜ	Ⴜ	7000
36	Ⴝ	Ⴝ	8000
37	Ⴞ	Ⴞ	9000

ფრანცისკო-მარია მავიო. „ქართული გრამატიკა“. სომი, 1670 წ.

სონდაკი. ჩვილისი, 1710.

ზოცვანი. ჩვილისი, 1710

ჩუილ-მხსნაჲს მეფისა ამახ შავით აღმაშენებლისაგან არს აღშენებული ცარაზონტხ პირისპირ ქადაგისა მის მალაღს შინა ზუდა მონასტერი დიდი ღაჯარ ხახელსა ზუდა უოჯად წმინდისა იუთისა. მობოლის მიტყულებისა და ხახელსკვ სუქილი მონასტერი. ამა მონასტერსაგა შინა ჭარბულოთა მონაზონნი უოჯიან, აწ ბურჟენთა უპერეჲს დღე-ხაგ მოუშული არს მონასტერი იგი; მარაღი მონასტერსა მას შინა კარ-და ხხუთა მხახურთა მონასტრისთა ხამუგდა აინი მღვდელ-მონაზონნი არიან, და არიან მონასტერსა მას შინა მიაკალი ძველი წიგნი ჭარბულნი. მამული და შემოსუალი მონასტერსა მას შავით მეფისა აღმაშენებლისა მიერ აქვს შეინახული.

8. შიდი იგი ღირსი-ხხოენის შავითან ჭარბოენი მეფეა შამარ ახელი მეფისა ღორღი მესამისა ძინა მეფისა შამიტი პირულისა ძის დიდას მეფისა შავით მესამისა აღმაშენებლისა, შარბული უოჯიანს ხაქარბოლასა, რომელ არს ღორღი: ჟი ღესხთა და ჭარბულთა და ხხუთა.

როდო ცხოველებსა შინა შამარისსა წყარა-ანს ქსუ.

ციციშვილს ჩაგრატიონი. «სტორია დაწყებთვან სვერისა». 1848 წ.

ქანმარტეჲს უოჯის ჩუენის-ქყენისსა:..

ქმნული მეფის უორგე შავითაჲს ძის ტვი-...
 შინის მიერ ჩაწერისა შინისის სუვერენობის ღყდღია სუ-...
 ს. უორგოთ წიღეს შინის წინცხოლისა უორგენი წიღისა. შა
 შინის სქარლოს ღო მენდნანის სიმეფს სანტეკეაროსა შუარგო-...
 შუარგისა შინა უორგოთ წიღეს შინის ღყდღილობა და
 უორგის სოსიეცე ღხარტეჲს წიღისა:..

ციციშვილს ჩაგრატიონი. „ქანმარტეჲს პოემა «ჩუენისტყაობისსა»

მაშასადამე, საზედაო და სასტრიქონო ასოების ხმა-რებას საქართველოში მე-19 ს. მეორე ნახევრამდენ ჰქონდა კარგა ხნის ისტორია. მე-19 ს. 60-ნ წლებში მთავრულების ხმარება ქართულ დამწერლობაში წავი-და მრუდე გზით. 1866 წ. დაარსდა გაზეთი „წროება“, რომელმაც განიბრაზა გაზეთის ფურცლებზე გაეზარე-ბინა მთავრული ასოების ხმარების ორთოგრაფიული წესი. მაგრამ იმის მაგივრად, რომ მთავრულებად გა-მოეყენებინათ ბუნებრივი მრგვლოვანი ასოები, აიღეს მხედრული ბეჭდური შრიფტი და მისგან გააკეთეს მთავრულები.

ჩ. ი., ოთხხაზოვანი მხედრული ასოები გადააკეთეს ორხაზოვანად, რის შედეგადაც ყველა ასო გაზდა ერთი სიმაღლის. ყუა ტანის ასოები (ა, თ, ი, ო) გაიწელა და დაგრძელდა, მთლიანი ტანის ასოები (ქ, წ, ჭ) შეიკუმშა, ქვედა ტანის ასოები (გ, დ, ე, ვ, ჰ, ლ, შ, ტ, უ, ფ, ღ, ყ, ც, ჯ) ამოუდგნენ გვერდით ზედა ტანის ასოებს (ბ, მ, ნ, პ, რ, ს, შ, ჩ, ხ, ჰ). მხედრულმა ასოებმა მიი-ღეს არაბუნებრივი დამახინჯებული სახე.

ათოი ქჷჭ გღვეკლჷტუფლჷცჷ ბჷმნკრსჷშქძჷ

მხედრული ასოები

ათოი ქჷჭ გღვეკლჷტუფლჷცჷ ბჷმნკრსჷშქძჷ

„წროების“ მიერ შექმნილი ცრუმთავრული ასოები

«წროების» ამ აქტმა ვერ მიადწია თავის მიზანს, რადგან ამ ახლად გაკეთებული ასოების ხმარება სა-თაურებში და ტიტულებში კი შეიძლებოდა, მაგრამ მა-თი ხმარება შიგ ტექსტში იყო შეუძლებელი, ვინაიდან ოთხხაზოვანი და ორხაზოვანი ზედა ტანის ასოების გარჩევა შეუძლებელია. ზემოთ მოყვანილ სურათებ-ზე ეს ჩანს ნათლად.

ათოი თთ თბილისი თბილისი

ქჷჭ ქქ ქუთაისი ქუთაისი

გღვეკლჷტუფლჷცჷ გგ გორი ბორი

ბჷმნკრსჷშქძჷ მმ მანგლისი მანგლისი

ს ი მ ღ ე რ ა .

ია ენახო ვენახი,	თოფმა ქამა მგელი.
ჩამ შექამა ვენახი,	თოფმა მგელი,
მიველ ენახე ვენახი,	მგელმა თხა,
თხამ შექამა ვენახი.	თხამ ეენახი,
ია ენახო თხა,	შექამა.
ჩამ შექამა თხა,	ია ენახო თოფი,
მიველ ენახე თხა,	ჩამ შექამა თოფი,
მგელმა ქამა თხა.	მიველ ენახე თოფი.
ია ენახო მგელი,	შანგმა ქამა თოფი.
ჩამ შექამა მგელი,	შანგმა თოფი,
მიველ ენახე მგელი.	თოფმა მგელი.

საკობ ჭოგებაშვილი. „ჭართული ანბანი და პირველი საკითხავი წიგნი მოსწავლეთათვის“. 1865 წ.

ემ მაგალითიდან კარგად ჩანს ზედა ტანის ასოების ფერმკრთალობა.

ჩ. ი., ორთოგრაფიული მიზანი ვერ იქნა მიღწეული, და ამ ახლად გაკეთებულ ასოებს ან საერთოდ არ ხმა-რობდნენ, ან იშვიათად მხოლოდ სათაურებში. ყო-ლოს და ბოლოს, ასეთი გაუაზრებელი ექსპერიმენტე-ბის შედეგად დაინერგა უმთავრულო ტექსტის ხმარე-ბის წესი, რომელიც მე-20 საუკუნის განმავლობაში იქ-ცა ერთადერთ მისაღებ წესად ქართული წერისათვის. ონდა ითქვას, რომ „წროება“ ნერგავდა ამ წესს შესა-შური სიჯიუტით, მიუხედავად იმ წინააღმდეგობისა, რომელსაც უწევდა მას მაშინდელი საზოგადოებრიობა (ძირითადად უფროსი თაობის, გარუსებას გადარჩენი-ლი მოხუცი ხალხი, რომელთაც უკეთესად ესმოდათ ქართული დამწერლობის არსი და ამავე დროს შესტ-კიოდათ გული).

სამწუხაროდ, ამ ასოებმა სწრაფად მოიკიდეს ფენი და იმდენად დამკვიდრნენ, რომ ამჟამად ფართოდ ხმარობენ მათ ქართულ ჟურნალ-გაზეთებში, წიგნებში და ხელნაწერ განცხადებებშიც კი.

მთავრული ასოების უხმარებლობა თანამედროვე ქართულ დამწერლობაში ჰქმნის უამრავ მოუხერხებ-ლობას. ჩამოვთვლი რამოდენიმეს: 1. ძნელად საკით-ხავი, თვლების დამღლევი ერთგვაროვანი ტექსტი;

2. ჰკითხველისათვის ტექსტიდან საკუთარი სახელების სწრაფად გამოყოფის შეუძლებლობა. ძაგ შეეხება უცხოურ საკუთარ სახელებს ან გეოგრაფიულ სახელებებს, სრულიად ძნელია სწრაფად გაგება, რაზეა ლაპარაკი ტექსტში; 3. ჰბრევიატურების ტექსტში ხმალების შეუძლებლობა. სხვა ენებში (გერმანულში, ინგლისურში, რუსულში და ა. შ.) ხომ ფართოდ იხმარება ასეთი შემოკლებები. ჰრსებობს კიდევ ვრცელი «ყმ-მოკლებათა ლექსიკონები». ჰმ სიის გაგრძელება შეიძლება კიდევ.

ც ი ს კ ა რ ი

1861

ფ ე ბ რ ვ ა ლ ი
წ ე ლ ი წ ა ლ ი შე ს ე უ ე .

როდებთ თხოვლებათა:

I. — მოძღვრება გ ა რ ე რ ე ლ ე ბ ის ე პ ი ს კ ო პ ო ს ი ს ა
შესა, თქვენი ეპისკოპოსი
კათოლიკოსის მოსახლეობის
სამსახურის დ ე გ ე ვ ი ო რ გ ი გ ა მ .
რ ე გ ე ლ ო გ ი ს ა ნ .

II. — სოლომონისა და მკვლავის ლ ე გ ე ა რ დ ა ზ ი ა ნ ს ა .
შული (სამსახური)

III. — ლექსები სიყვარულსა და სიწმიდისა პ ო ლ ე გ ე ბ ის ა
სიყვარულისა და სიწმიდისა

IV. — ზედათქმული ანთროპომეტრიკისა ი ე გ რ ა გ ე ლ ო დ ი ს ა .

V. — სიყვარული ანთროპომეტრიკისა

რევილიონის.

გ ე რ გ ე ლ ო დ ი ს ტ ი პ ო გ რ ა ფ ი . შ ი

ყურნალ «ცისკრის» თავფურცელი. 1861 წ.

ჰმრიგად, მთავრული ასოების აღდგენის აუცილებლობა არის თავისთავად ცხადი. ონდა აღინიშნოს, რომ პირველად ეს საკითხი წამოაყენა 1962 წელს აკადემიკოსმა ჰკაკი ჰანიძემ, რომელიც წლების მანძილზე გმირული შეუპოვრობით მარტოკა იცავდა ამ აზრს სრული გაუგებრობის გარემოცვაში. ჰაინც, რა იყო მიზეზი იმისა, რომ მას არავინ არ დაუჭირა მხარი?

ჰმის მიზეზს მე ვხედავ ჩვენი ეროვნული ხასიათის ისეთ თვისებაში, როგორც არის თანდაყოლილი სიზარმაცე. ჰოდესაც ეუბნები ადამიანს, რომ უნდა აღვადგინოთ ასომთავრული, ის იმაზე კი არ ფიქრობს, რამდენად სალია ეს აზრი, არამედ იმაზე, თუ როგორ ზეგავლენას მოახდენს ეს მოვლენა (ახალი ასოების შესწავლა, მათი წერის ათვისება და ა. შ.) პირადად მასზე. ჰა აქ ვერაფერს ვერ ხედავს გარდა აუტკივარი თავის ატკივებისა. ჰაგრამ ხმამაღლა ამას ვერ იძახის და მოჰყავს სხვა საწინააღმდეგო არგუმენტები, რომლებიც ვერ უძლებენ ვერავითარ კრიტიკას.

წეშმარიტი მთავრული ასოების აღდგენა მკვეთრად გააუმჯობესებს დაბეჭდილი ტექსტის ხარისხს და მისცემს მძლავრ ბიძგს ჩვენი ცხოვრების ყველა მხარის განვითარებას. ჰმავე აქტივით ჩვენ გამოვასწორებთ 156

წლის წინათ დაშვებულ შეცდომას. ჩვენი დამწერლობა მოქნილობით და ძალით გაუსწორდება წერის ევროპულ სისტემებს და ჩვენ დავიბრუნებთ ჩვენთვის კუთვნილ ადგილს ცივილიზებულ ძველდამწერლობა მქონე ხალხებს შორის.

ბოქალეო ჰელმწივე

წავით იესესქვე!

ტქვენი ჰრამმატიკა რომ აღარ იშოვებოდა, და აღარც სხეებისა, სიქვე ისე გავვიძნელდა, რომ დედა-ანის სწავლებას ვეღარ ვახერხებდით; — მეტი ღონე აღარ იყო, ჩემი შეილებისათვის შევე უნდა შემედგინა ჰრამმატიკა, როგორც მომეხერხებოდა და, აი, სტამბაში ეგზავნი კიდევ დასაბეჭდავად.

ჰმ წლის ოკტომბრის დამდეგს რომ ჩემს სასაღმის ბასილადით, მაშინ გთხოვეთ და თქვენც დამართოთ ნება, რომ პირველად თქვენი პატივისცემით სასწავლებელი სახელი ვახსენო და თქვენს მეგობრობას ვუძღვნა ეს წიგნი, ექება თქვენ-მეგობრობით და თქვენი მაგალითით სხვებმაც ქართული ენის სიყვარულით, მიიხრათ ან შეამოიფარდეთ, რასაც ეს სიყვარული ჩემთვის სათქმელად გავიხსენებ: ენას ერთგულებას გაუწევოთ მაგითი და მე დიდად დამაგალებთ.

თქვენი აღმატებულების
გულითადი პატივისცემული
ბამატრა ყაფიანა.

სოფ. ქვიშხეთი,
12 დეკემბერი 1881.

ბიბლიოთეკის ფართული დამატაკა. 1882 წ.

ქსომთავრულის და ნუსხურის აღდგენის შედეგად ჩვენ მოგვეცემა საშუალება ყოველდღიურად ვიხმაროთ ეს ასოები მხედრულთან ერთად ისევე, როგორც ეს იყო ჩვენში წინა საუკუნეებში, და როგორც ეს არის დღეს ბერძნულ-ლათინურ სამყაროში. ჰაგალითისთვის მომყავს ანბანების შედარებითი ტაბულები.

მთავრული ასოები

A	J	S	ა	ი	ს	ჟ	ჟ
B	K	T	ბ	ყ	თ	ჩ	ც
C	L	U	კ	ლ	უ	ც	ც
D	M	V	ძ	მ	ვ	ძ	ძ
E	N	W	ე	ნ	ო	ე	ე
F	O	X	ფ	ო	ფ	ფ	ფ
G	P	Y	გ	პ	ყ	გ	გ
H	Q	Z	ღ	ყ	ზ	ღ	ღ
I	R	ა	ი	რ	ა	ი	ი

მცირე მთავრული ასოები

AA	JJ	SS	აა	იი	სს	ჟჟ	ჟჟ
BB	KK	TT	ბბ	ყყ	თთ	ჩჩ	ცც
CC	LL	UU	კკ	ლლ	უუ	ცც	ცც
DD	MM	VV	ძძ	მმ	ვვ	ძძ	ძძ
EE	NN	WW	ეე	ნნ	ოო	ეე	ეე
FF	OO	XX	ფფ	ოო	ფფ	ფფ	ფფ
GG	PP	YY	გგ	პპ	ყყ	გგ	გგ
HH	QQ	ZZ	ღღ	ყყ	ზზ	ღღ	ღღ
II	RR	ა	იი	რრ	აა	იი	იი

ქსომთავრული და ნუსხური

ჩვეულებრივი ასოები

Aa	Jj	Ss
Bb	Kk	Tt
Cc	Ll	Uu
Dd	Mm	Vv
Ee	Nn	Ww
Ff	Oo	Xx
Gg	Pp	Yy
Hh	Qq	Zz
Ii	Rr	ჭ

წ	ჩ	ც	ძ	წ
ყ	ვ	გ	დ	წ
წ	ჩ	ც	ძ	წ
წ	ჩ	ც	ძ	წ
წ	ჩ	ც	ძ	წ
წ	ჩ	ც	ძ	წ
წ	ჩ	ც	ძ	წ
წ	ჩ	ც	ძ	წ
წ	ჩ	ც	ძ	წ
წ	ჩ	ც	ძ	წ

მხედრული ასოები

Aa	Jj	Ss
Bb	Kk	Tt
Cc	Ll	Uu
Dd	Mm	Vv
Ee	Nn	Ww
Ff	Oo	Xx
Gg	Pp	Yy
Hh	Qq	Zz
Ii	Rr	ჭ

წ	ჩ	ც	ძ	წ
ყ	ვ	გ	დ	წ
წ	ჩ	ც	ძ	წ
წ	ჩ	ც	ძ	წ
წ	ჩ	ც	ძ	წ
წ	ჩ	ც	ძ	წ
წ	ჩ	ც	ძ	წ
წ	ჩ	ც	ძ	წ
წ	ჩ	ც	ძ	წ
წ	ჩ	ც	ძ	წ

წარმოადგენს მეორე პირობებში. ჩვეულებრივად მოგვხვდება ათიოდე დასახელების ქართული სასტამბო შრიფტის გარნიტურში. ჩვეულებრივად პრაქტიკულად იხმარება ორი-სამი, წიგნებში კი ერთი. სწორედ ეს არის მეორე მიზეზი იმისა, რომ თანამედროვე ქართული წიგნები პოლიგრაფიული თვალსაზრისით უფერულია, ძნელად საკითხავი და თვალისდამღვლი. ყველაფერზე უფრო მნიშვნელოვანია ითქვას, რომ სლავური წერის სამყაროს მოეხდობა სასტამბო შრიფტების ასობით ნაირსახეობა. უხატვარი სამყაროს კი ოცი ათასი.

უხატვარი შრიფტი ემსახურება მსოფლიოს 75 ენას მრავალ ქვეყანაში. სლავური შრიფტი ემსახურება რამოდენიმე ენას შვიდ ქვეყანაში. ყველაფერი და სომხური შრიფტები ემსახურებიან თითო-თითო ენას, მაგრამ მათი ჟურნალ-გაზეთები გამოდის მსოფლიოს მრავალ ქვეყანაში. ქართული შრიფტი ემსახურება ერთ ენას და ქართული წიგნები გამოდის ერთ ქვეყანაში. ეს იგი, თუ სხვაგვარად შრიფტებს აქვთ განვითარების მდიდარი შესაძლებლობანი, ქართული შრიფტის განვითარება არის ერთი მუჭა ხალხის კისერზე. მა თუ ჩვენ თვითონ არ მივხედავთ ამ საქმეს, სხვას არავის არ ადარდებს ეს. სხვა ერებთან შედარებით ამ საკითხში ჩვენ ვიმყოფებით გაცილებით ხეთულ და სავალალო მდგომარეობაში და ამიტომ გვჭირდება უდიდესი მონდობა ამ საქმის გამოსასწორებლად.

მხატვარმა ჩიტონი შუმბაძემ ღვაკლი ყანაძლის ხელმძღვანელობით 1964 წელს შექმნა სასტამბო შრიფტი «ღნივერსიტეტი» მთავრული, ნუსხური და მხედრული ასოებით. ჩვეულებრივად დაიბეჭდა რამოდენიმე ნაშრომი.

საქართველოს
ქართული რედაქციის ტექსტი

[ს ი ც ხ უ ნ ი თ ა ვ თ ა ნ ი]

1. შიგნით მაცხოვრისა, მხოლოსა ღმერთსა ჩუენსა, — შამასა დაუსაბამოსა და ძესა მისსა მხოლოდობილსა და ცხოველს-მყოფელსა ყოვლად წმიდასა სულსა მისსა, — რომელი-იგი მისცემს სიტყუასა მასწარებელთა ძალითა მრავლითა.

2. წყ უკუე ვიწყით ჩუენ აღწერად ღმერთსა მიერ განსაზღვრებამ ესე საკრებულო და მცნება კანონისა ერთ-სულ ქმნულთა მათთვის მონაზონთა, რომელნი მყოფ არიან სახელსა ზედა ყოვლად წმიდისა ღმერთისა ჩუენისა იმართისმშობელისასა აღმწებულსა ქართულთა მონასტერსა სეპტიმოცილსასა, რომელი-ესე აღიწერა და დამტკიცა ბრძანებითა ჩემ ღმერთისითა, ნებითა ღმერთისათა სეპტიმოცილსა და ღმერთსა დემეტრიოსისა¹ ყოვლისა მონასტერისა და მონასტერისა ქართულისათა მთავრისა კაპიტანისათა-სათა, [2] მისა სანატორიისა ერისთავთა მთავრისა კაპიტანისათა-სათა, აღმწებულსა და ქართულისათა, რომელი-ესე მებრ მამწებულსა ვარ პირველ წმინტებისა მის ასალ-მწებულსა მონასტერისა და მას შინა სამარხოსა მის განსაზღვრებულსა ჩემსა, რომელი-ესე სახელ-ღმერთსა წმინტებისა ზედა ყოვლად წმიდისა იმართისმშობელისა შარიაშისა და მისისა მის სახელ-განთქმულსა და შეუნიერად შეხვედრულსა წმიდისა ტაძრისა და ჭეშმარიტად კარვისა დიდებისა ღმერთსა, რომელი-ესე აღმწერა მას შინა შემწედ და შესავედრებლად და სასწრაოდ ჩემდა, ცოდვითა განფრდილისა ამის, და თანა-მელვლისა მისა ჩემსა სანატორიისა მას მაცხოვრისა.

3. მონასტერსა უკუე მაქუნდა სიყუარული და მძობა სულიერი პატრონისა მონასტერისა სანაგისა, რომელი-იგი არს შინაგან ღმერთსა და ცეკულისა ქალ[ქ]ისა ხოსტანტინოპოლისა, ახლისა მის სრომისა², და ფრიად მონდა და ჯეროვან მიწნა მათი იგი წესი და განგებამ სამონაზონო და საკრებულო და მოქალაქეობამ, რომელი აქუნდა მათ, ამისთვისა ვინებ, რათა ეგრევე სახელ მითვე წესითა და განგებთა დემეტრიოსს ჩემსა ესე მონასტერი და ეკლესია ყოველ-
¹ დემეტრიოსისა. აქედან გადავიდა, უთუოდ, მეწიეთის მარხვანში გრიგოლ ბაქრაიანის-მის დემეტრიოსობით მოხსენება. სხვაგან ტრაპიზონში ყველგან დემეტრიოსი იკითხება.
² სრომისა.

სეპტიმოცილსა ქართულთა მონასტერის ტიპიკონი. // წ. ყანაძლი. მხედრული 12 ტომად. — წ. 9. — (თბილისი, 1986. — გვ. 55-123.

მარგმანი პირველი
ჩინისა ამის ზეფის ტყაოსნისა
მქმული

სატონის შეილის გამგებელის პატრონის ჩანტანგისა

შე ვსწერ, მის წული შეფის სიორგისა და მე ზეფისა, გამგებელი ქართლისა ჩანტანგის, წინა ამის ამისთვის:

მაცხოვრებლისათა და სოფლის ნივთთა შემწვავლითა სამეპოლ სთარგმნი-დენ მის რიტონისა და ბრძენ მეცნიერისა კეთილად ნამუშავეისა სამუშაოსა, მსგავსად თვალთა, რომელთა ვერა სცნობენ მცნობელნი და ჭოქასა ქეად პატრონ-ნად სახელ-სდებენ და მარგალიტთა მძობად პატრი-სცემენ. მა ესეცა ვთქვა: მსგავ-
¹ მ გამოცემაში მათ ემატება კიდევ მთავრული ასოების ხმარება.

ზეფის ტყაოსნის საკითხები. // წ. ყანაძლი. მხედრული 12 ტომად. — წ. 5. — (თბილისი, 1985. — გვ. 7-275.

მთა კუსთავის უკუე ქმნება ქართული ლიტერატურის მშვენიერება. მასთანვე მან მსოფლიო ლიტერატურის სავანურშიც დაიკავა საპატიო ადგილი საქვეყნოდ განთქმულ შედეგებს შორის. „ზეფისტყაოსანი“ უკუე გადათარგმნილად მრავალ უცხო ენაზე და მისი ავტორი ისევე ცნობილი გახდა მსოფლიოში, როგორც მწიგნობარი, ფილოზოფი, ნიხამი, მანტი, მექსიკი, სვეტი, სუჰინი. მთა მრწამსიდან გამომდინარე ქართული ენის მსატერული შესაძლებლობანი და მომზობილი პოემა შექმნა, რითაც ისახულა თავი და ასახულა ქართული ერი, რომელიც სამართლიანად ამაჟობს მისი უფრო ნაწარმოებთა. მსოფლიო ქართული კულტურის მფარველ გახდა ძველი და ახალი საქართველოსთვის

მა სანა მიმდინარეობს „ზეფისტყაოსანი“ ტექსტის მეცნიერული შესწავლა და კრიტიკული განხილვა, მისი გაცხრილვა მერმინდელი მინარეისაგან და ცდება პოემის ენის დახვეწისა და პირანდელი სახის აღდგენისა. შეიძლება ითქვას, რომ ამ მხრით უკუე გარკვეულ პროგრესს ვართ მიღწეული. მუ ვისმე უძვეეს წილს

ყრიფტ «ღნივერსიტეტი» მხედრული ტექსტის ფრაგმენტები

წიგნების გამომცემი: საქართველოს ენის მეცნიერებათა აკადემია

ქკაკი შინიდის სტატიები ასომთავრულის აღდგენის საკითხზე

ქ. შინიძე. შაფარული საუნჯე. // საბჭოთა ხელოვნება. — 1962. — № 9. — ჴვ. 49—72.

ქ. შინიძე. ღართული ორთოგრაფიის ისტორიიდან. // შრომა. — 1967. — № 10. — ჴვ. 13—16.

ქ. შინიძე. შთავრული ასოების ხმარების გამო ქართულში. // შიტერატურული საქართველო. 30.06.67.

ქ. შინიძე. შოპაქქრეთა საპასუხოდ. // შიტერატურული საქართველო. 8.09.67.

ქ. შინიძე. სალიტერატურო ქართულის საჭირობოლო საკითხები (წერილების კრებული). — შბილისი, 1979.

შთავრული და მხედრული ასოების გამოყენებით დაწერილი ნაშრომები

ღონდაკი. ჱფილისი, 1710.

შოცვანი. ჱფილისი, 1710.

ქმნულების ცოდნის წიგნი. ჱფილისი, 1721

ჴესიკის ლექსი.

ქნტონ ჴაგრატიონი. ჱფილისიტყვაობა. — 1768 (გადამწერი ჴორგი ჱლექსი-შესხიშვილი).

ქნტონ ჴაგრატიონი. ჱფილისიტყვაობა. — 1781 (გადამწერი ჴოსაფი).

ქნტონ ჴაგრატიონი. ჱფილისიტყვაობა. — 1781 (გადამწერი ჱფიტი).

ქნტონ ჴაგრატიონი. ჱფილისიტყვაობა. — 1781 (გადამწერი შავით ქექტორ ჱლექსიძე).

საქართველო — ქუსეთის ხელმეგრულება (ღორგივესკის ტრაქტატი). — 1783.

ღიტაიის სიბრძნე. ჱფილისი, 1784.

ღრეკლე შუფის წერილი ქუსეთის იმპერატორ ჴკატერინე შუფორისადმი. — 1784.

ღაიოზი. ქნბანი. შოკლე საქრისტიანო სწავლა. შოზდოკი. 1797.

ღანწესება შინაგანისა საქართველოღსა მართვისა, — ჱფილისი, 1801.

შუფის ჴიორგის ძე ქეიმურაზ. შტორია დაწეებითგან ჴვერისა, ე. ი. ჴიორგისა, რომელ არს სრულიად საქართველოღსა. — სანქტ შეტერბურღი, 1848.

ქეიმურაზ ჴაგრატიონი. ჴანმარტება პოემა «ღეფხისტყაოსნისა». (ღაიოზ ჴმედაშვილის რედაქციით, გამოკვლევით და საძიებლით). — შბილისი, 1960. — ჴვ. 033.

შომიტირი ჴიფიანი. ჴართული ჱრამატიკა. — სანქტ შეტერბურღი, 1882.

ორიონი. ჱრებული ქკაკი შინიდის 80 წლისთავის საიუბილეოდ. — შბილისი, 1967.

შავლეს ეპისტოლეთა ქართული ვერსიები. // შბილისის უნივერსიტეტის შრომები. — ჱ. 16. — შბილისი, 1974.

შელთა და შვიდთა მნათობთათვის. XII საუკუნის ასტროლოგიური ტრაქტატი. — შბილისი, 1975.

შეფხის ტყაოსნის საკითხები. // ქ. შინიძე. მხზულებანი 12 ტომად. — ჱ. 5. — შბილისი, 1985. — ჴვ. 7-275.

შეტრინწონის ქართველთა მონასტრის ტიპიკონი. // ქ. შინიძე. მხზულებანი 12 ტომად. — ჱ. 9. — შბილისი, 1986. — ჴვ. 55-123.

შტედლიძე, ქამაზ. ქსომთავრული. — 1999. — 440 გვ., 978 ილ., ტაბ.

შტედლიძე, ქამაზ. შსოფლიოს ქვეყნები. — 2005. — 254 გვ. — 646 ილ.

შტედლიძე, ქამაზ. ჴართული დამწერლობა. — 2006. — 134 გვ., 670 ილ., ტაბ.

საეკლესიო სიტყვის კონა. — 2006. — 74 გვ., 40 ილ.

შტედლიძე, ქამაზ. შამწერლობები და ენები. — 2007. — 412 გვ.

შტედლიძე, ქამაზ. ჴიბლიოგრაფია. — 2007. — 58 გვ.— 14 ილ.

შტედლიძე, ქამაზ. ქსომთავრული. ჱუსხური. შხედრული. — 2008. — 312 გვ., 697 ილ., ტაბ.

შტედლიძე, ქამაზ. საქართველოს სიმბოლიკა. — 2009. — 340 გვ., 3667 ილ., 89 ტაბ.

შტედლიძე, ქამაზ. ქანამედროვე ჴერმანია. — 2009. — 189 გვ., 1380 ილ.

შტედლიძე, ქამაზ. ჴართული ოტორინოლარინგოლოგიური ლიტერატურის ბიბლიოგრაფია — 1989. — 66 გვ.

შტედლიძე, ქამაზ. ოტორინოლარინგოლოგიის ბიბლიოგრაფია — 2009. — 142 გვ.

ღიკო ჱუბინაშვილი. ჴართული ლექსიკონი. — 2010. — 230 გვ. — 559 ილ.

შტედლიძე ქამაზ. ჴერმანია — 2010. — 344 გვ. 1712 ილ..

ღიკო ჱუბინაშვილი. ჴართული ლექსიკონი. შუ-2 გამოცემა. — 2010. — 441 გვ. — 559 ილ.

შტედლიძე ქამაზ. ქანამედროვე ჴერმანიის ლექსიკონი. — 2011. — 252 გვ.

ღიკო ჱუბინაშვილი. ჴართული ლექსიკონი. შუ-3 გამოცემა. — 2011. — 441 გვ.

შტედლიძე ქამაზ. ოძველესი ქართული წარწერები. — 2011. — 116 გვ.

იქმნა ქსომთავრული და ნუსხური

Պատմություն և լատինական բանասերություն	
Մտադրություն	
DA WAR EINMAL EIN BAUER, DER HATTE EINEN SOHN VON SECHZEHN JAHREN, DER DOCH NOCH NIEMALS IN DER STADT GEWESEN WAR. ALS NUN DER SOHN	Հինգուկուհի, ինչ որ լին լինելը լինելու- լուծելունը լինելունցը. Նահապետական նա, հինգուկուհիցը զուգահեռակա թի- թեմիցը լին ինչիցիցից թե նմանիցի- նիցիցի լինելուցիցիցը.
Ինչո՞ք մտադրություն	
DA WAR EINMAL EIN BAUER, DER HATTE EINEN SOHN VON SECHZEHN JAHREN, DER DOCH NOCH NIEMALS IN DER STADT GEWESEN WAR. ALS NUN DER SOHN VERLANGTE, MIT DEM VATER DORTHIN ZU	Հինգուկուհի, ինչ որ լին լինելը լինելու- լուծելունը լինելունցը. Նահապետական նա, հինգուկուհիցը զուգահեռակա թի- թեմիցը լին ինչիցիցից թե նմանիցի- նիցիցի լինելուցիցիցը. Նահապետական, նախա լինելուցիցից ինչիցից Նահապետ.
Հայերեն	
Da war einmal ein Bauer, der hatte einen Sohn von sechzehn Jahren, der doch noch niemals in der Stadt gewesen war. Als nun der Sohn verlangte, mit dem Vater dorthin zu gehen, bekam er die	Հինգուկուհի, ինչ որ լին լինելը լինելու- լուծելունը լինելունցը. Նահապետական նա, հինգուկուհիցը զուգահեռակա թի- թեմիցը լին ինչիցիցից թե նմանիցի- նիցիցի լինելուցիցիցը. Նահապետական, նախա լինելուցիցից ինչիցից Նահապետ.
Ինչո՞ք	
<i>Da war einmal ein Bauer, der hatte einen Sohn von sechzehn Jahren, der doch noch niemals in der Stadt gewesen war. Als nun der Sohn verlangte, mit dem Vater dorthin zu gehen, bekam er die Erlaubnis, und so gingen sie</i>	Հինգուկուհի, ինչ որ լին լինելը լինելու- լուծելունը լինելունցը. Նահապետական նա, հինգուկուհիցը զուգահեռակա թի- թեմիցը լին ինչիցիցից թե նմանիցի- նիցիցի լինելուցիցիցը. Նահապետական, նախա լինելուցիցից ինչիցից Նահապետ.
Արևելահայերեն	
<i>Da war einmal ein Bauer, der hatte einen Sohn von sechzehn Jahren, der doch noch niemals in der Stadt gewesen war. Als nun</i>	Հինգուկուհի, ինչ որ լին լինելը լինելու- լուծելունը լինելունցը. Նահապետական նա, հինգուկուհիցը զուգահեռակա թի- թեմիցը լին ինչիցիցից թե նմանիցի- նիցիցի լինելուցիցիցը. Նահապետական, նախա լինելուցիցից ինչիցից Նահապետ.

ქართული სასტამბო ასოების არსი და მათი იდენტურობა ლათინურ ასოებთან

ქართულ სამრიფტო გარნიტურში, ისევე როგორც სხვა ევროპული ანბანების გარნიტურებში, არის ოთხი სახის ასო:

- მთავრული;**
- მცირე მთავრული;**
- ნუსხური;**
- მხედრული.**

ქმ თვისებით ქართული შრიფტი არაფრით არ განსხვავდება სხვა ევროპულ ანბანების (ბერძნულ, ლათინურ, სომხურ, სლავურ) შრიფტებისგან.

ჩოუტად იმის მტკიცება, რომ, თითქოსდა, თანამედროვე ქართულ ანბანში არის მხოლოდ ერთი სახის ასოები, რბილად რომ ვთქვათ, არ შეესაბამება სინამდვილეს. ეს ფაქტი, რომ 145 წლის წინათ დანერგეს უმთავრულო ტექსტის ხმარება და ხუთი ასო ამოიღეს ხმარებიდან, სულაც არ ნიშნავს ახალი ქართული ანბანის შექმნას და ხუთი ასოს გაუქმებას. ქართული ანბანი როგორც იყო, დარჩა ისეთივე — არც მეტი, არც ნაკლები. მასში დარჩა ქართული დამწერლობის ყველა სახის ასო და ის ხუთი, თითქოსდა გაუქმებული ასო.

ერთად ერთი, რაც მოხდა ამ გაუაზრებელი რეფორმების შედეგად, არის ის, რომ ჩვენ გავიხადეთ თავი დასაცინად ამ ხელნაწერი სწრაფწერული ასოების ხმარებით. წესთ ასოებს სხვა დამწერლობებში ხმარობენ ხელით წერის დროს. ჩაბჭვდ ტექსტში კი ასეთი ასოები იხმარება იშვიათად „კურსივის“ სახით.

ქმას დაუმატოთ კიდევ ის, რომ **თანამედროვე ქართულთა ძირფესვიანად მოსწყდა თავის წარსულს** — გარდა თითო-ორი მცენიერისა, არავის არ შეუძლიან მთავრულ-ნუსხური ტექსტის წაკითხვა. ჩაკითხვას ვინდა ჩივის, ვერც კი სცნობენ, რომ ქართულია.

ქმობენ, რომ ყველაფერი იწყება სიტყვებიდან. მსა სიტყვებსაც (ტერმინებს) ვხმარობთ, ისედაც ვიქცევით. ქქედან გამომდინარე, ერთხელ და სამუდამოდ უნდა ამოვიღოთ ხმარებიდან შემდეგი სიტყვები:

ქხალი ქართული ანბანი. ქხალი ქართული ანბანი არ არსებობს. ეს, რაც დღეს იხმარება, არის ძველის-ძველი ანბანის ძალიან მცირე, შეკვეცილი ნაწილი.

ძველი ქართული ანბანი. სიტყვა ძველი გულისხმობს იმას, რომ არსებობს აგრეთვე ახალი. მსუ ახალი არ არსებობს, ძველის ხმარება არის უაზრობა.

ძველი ქართული დამწერლობა. **ქანამედროვე ქართული დამწერლობა.** **ქაზრობაა!** **ქამწერლობა** არის ერთი — „ქართული დამწერლობა“.

ქსომთავრული დამწერლობა. **ქუსხური დამწერლობა.** **ქხედრული დამწერლობა.** **ქამწერლობა** არის ერთი — „ქართული დამწერლობა“.

ქსომთავრული ანბანი. **ქუსხური ანბანი.** **ქხედრული ანბანი.** **ქნბანი** არის ერთი — „ქართული ანბანი“.

ქანამედროვე მხედრული. **ქაზრობაა!** **ქხედრული** არის „მხედრული“, მორჩა და გათავდა.

ქხედრული მთავრული ასოები. **ქს** არის განსაკუთრებული უაზრობა, ისეთივე, როგორც, მაგალითად, „ცხელი ცივი“, „ნათელი ბნელი“. მსუ ცხელია, ამავე დროს ვერ იქნება ცივი. მსუ მხედრულია, რაც არ უნდა ატრიალო, ვინდა ყირაზე დააყენე, მთავრული ვერ გახდება.

ქერმინ „მხედრული მთავრულის“ ხმარებაში განსაკუთრებულ სიჯიუტეს იჩენს შრიფტის ზოგიერთი „სპეციალისტი“ (სხვათა შორის, მიმანია, რომ შრიფტის ქართველი სპეციალისტები დღეს დღეობით არ არსებობენ). **ქსაკითხავია, თუ „მხედრული მთავრული“ ასოები არსებობენ, რატომ არ ხმარობენ მათ? ქრ ხმარობენ იმიტომ, რომ ამ ცრუმთავრული ასოების ხმარება შიგ ტექსტში არის შეუძლებელი.**

სხვათა შორის, ე. წ. „მხედრული მთავრულების“ შემქმნელები (მე-19 ს. 60-ან წლებში) ამ ასოებს უწოდებდნენ „სატიტულოს“ ან „სასათაუროს“. ქლბათ მიხვდნენ, რა შეცდომა დაუშვეს ამ ასოების შექმნით, მაგრამ უკან დახვევის შნო აღარ ეყოთ. მსა როგორც შედეგი, თავს მოგვახვიეს ეს სიმახინჯე. ქლსანიშნავია, რომ მაშინდელი საზოგადოებრიობა ეწინააღმდეგებოდა ცრუმთავრული ასოების დანერგვას, მაგრამ ახალგაზრდა, ჯან-ღონით სავსე „რეფორმატორებმა“ დაჯაბნეს.

ქუცური ასოები. ქმ ტერმინის დამწერგავს, ალბათ, არ ესმოდა ქართული ასოების არსი. ეს იყო გარე დამკვირვებელი. **ქაინახა, რომ სარწმუნოებრივი წიგნები (სხვა წიგნები კი არ არსებობდა) დაწერილი იყო ნუსხური ასოებით, და გამოაცხადა, ეს სუცების ასოებიო.** **ქუცებს ამ ასოების შექმნასთან არა აქვთ არავითარი კავშირი.** **ქადლობა ქმერთს, რომ ისინი ხმარობდნენ ამ ასოებს პირდაპირი, ბუნებრივი დანიშნულებით წიგნების გადაწერისას).**

ქხედრულ ასოებს უწინ ხმარობდნენ მხედრები (სამხედროები), ან ერის ხალხი. ისეთივე უაზრობაა, როგორც „ხუცურის“ შემთხვევაში.

ქერმინ „მხედრულის“ წარმოქმნა, ჩემის აზრით, შემდეგია. ქართული „მხედრული“ არის ლათინური „კურსივის“ შესატყვისი (cursus - სირბილი, დინება; cursivus - რომელიც გარბის; littera cursiva - ასო, რომელიც გარბის (მორბენალი ასო, მხედრული ასო). ქერმინით „მხედრული“ აღინიშნება არა მარტო ქართული სასტიტიქონო მრგვლოვანი ასოები,

ქსომთავრული და ნუსხური აღდგენა

არამედ საერთოდ ნებისმიერი კურსივი, სწრაფწერა, გაკრული ხელით შესრულებული ასო სხვა დამწერლობებში.

ჩქვე შეიძლება აღინიშნოს, რომ ქართული ტერმინი „მთავრული“ არის ლათინური „კაპიტალურის“ (capitalis) შესატყვისი (caput - თავი; capitalis - მთავარი; littera capitalis - ასომთავრული). ზმ ტერმინით გარკვეული ქართული ასოების გარდა აღინიშნება სტრიქონზედა დიდი ასოები სხვა დამწერლობებში.

დერმინი „მცირე მთავრული“ არის ლათინური „კაპიტელის“ შესატყვისი (caput - თავი; caputellum - პატარა თავი). ზმ სიტყვით აღინიშნება მთავრული ასოს მოხაზულობის და ნუსხური ასოს შუატანის ზომის სასტრიქონო ასო.

ბუნებრივი ასოები შეიქმნა უფრო ადრე, ვიდრე ნუსხური და მთავრული. ზმ გამოთქმის აბსურდულობა ჩანს შემდეგ შედარებიდან. ეს იგივეა, რომ ვთქვათ: „შვილი დაიბადა უფრო ადრე, ვიდრე მისი დედა“; ანდა „ვერ აშენდა სახლის სახურავი, მერე კი საფუძველი“.

ჩვენ, ქართველებმა, შევქმენით სამი ანბანი (ბევრმა ერმა კი არცერთი). ეს არის ეს? ეს არის სულელური ყოყლონინობის ნათელი მაგალითი. ჩნბანი შევქმენით ერთი, მაგრამ ამ ერთში არის ოთხი (სამი კა არა) სახის ასო, რომლებიც წარმოიშვნენ დროთა განმავლობაში, ბუნებრივად, ფართო ხმარების შედეგად.

სულ მსოფლიოში შექმნილია თოთხმეტი (14) დამწერლობა, მათ შორის ჩვენი, ქართული. ოდონდ ქართულ დამწერლობაში გულისხმობენ ერთს თუ სამს, ვერ გამოვარკვევ. ჩუ სამს, მაშინ გამოდის, რომ არის 14 დამწერლობა, მათ შორის სამი ჩვენი. ეს არის კიდევ ერთი მაგალითი პარანოდუ-

ლი თვითმოყვარეობისა! შუ მესმის მათი, ვინც სწერს ასეთ, ძალზე რბილად რომ ვთქვათ, უზუსტობას. იმ თოთხმეტ გენიოს ერში ვართ ჩვენც, ქართველებიო! ჩუ კი ამ თოთხმეტში ჩავთვლით ჩვენ სამს, გამოდის, რომ ვყოფილვართ ყველაზე გენიალურები!!!

ჴენიალურობაზე რა მოგახსენოთ, მაგრამ ჩვენ (თანამედროვე ქართველებმა) ჩვენივე ხელით დავამახინჯეთ ჩვენი შორეული წინაპრების მიერ შექმნილი უდიდესი დამწერლობა იმდენად, რომ ვეღარც კი ვკითხულობთ ჴემმარიტი ასოებით დაწერილ ტექსტს. ჴასაკვირი არის ის, რომ ქართველების დაბეჩავების ასეთი ხერხი აზრადაც არ მოსვლიათ არც შან ჴბასს, არც ტუსეთის იმპერატორ-გენერალურ მდივან-პრეზიდენტებს.

სამომავლოდ, რომ აღარ გაიმეორონ ეს მცდარი აზრი! ჴმჴამად ხმარებაშია დაახლოებით 45 ორიგინალური დამწერლობის სისტემა, რომლითაც სარგებლობს დაახლოებით 200 ენა. ჩუ ჩვენ ჩავთვლით წერის ძველ სისტემებს, რომლებსაც ამჴამად არ ხმარობენ, დამწერლობების რაოდენობა გამოვა გაცილებით მეტი. ჴველაფერ ამაზე შეიძლება წაკითხვა ჩემს წიგნში „**დამწერლობები და ენები**“, 2007.

ესეთი შესავალის შემდეგ გიჩვენებთ სხვადასხვა სახის ქართულ ასოებს მათ ლათინურ ანალოგებთან ერთად.

ჴვემოდ მოყვანილ სურათებზე ნაჩვენებია სტრიქონის საზზე (ლურჯი ფერით) განლაგებული ლათინური და ქართული ასოები.

ქართული სასტამბო ასოების სახეობები

შთავრული
 შცირე მთავრული
 ნუსხური
 შხედრული

შთავრული
 შცირე მთავრული
 ნუსხური
 შხედრული

შთავრული

შთავრული
 შცირე მთავრული

შცირე მთავრული

შთავრული
 შცირე მთავრული

ნუსხური

ნუსხური
 შხედრული

შხედრული

შხედრული
 შხედრული

ქსომთავრული და ნუსხური ასოების აღდგენა

ქართული სასტამბო ასოების ხმარება

ძთავრული ასოების ხმარება:

- ა). ორთოგრაფიული დანიშნულებით — ახალი წინადადების პირველი სიტყვის პირველი ასო, და აგრეთვე პირადი და საკუთარი სახელების პირველი ასო;
- ბ). ცალკეული სიტყვები ტექსტში მათი გამახვილების მიზნით;
- გ). სათაურები.

შუბოჩსეჩსეჩსე შუბაქუჩე ტუჩსე

ქმბობენ, რომ ეს გაზი გამოგონილია ინგლისში. საქართველო ამჯობინებს შუჩსეჩსეჩსე დედანში ან ტუჩსე და შუბაქუჩსე თარგმანში. საქართველოს, ისევე როგორც მთელ საბჭოთა ღავშირს, ესაჭიროება სხვაგვარი დასავლური გამოცდილება. ღი რატომ გაზის გამოყენება ტბილისში იყო მკვლელობა.

ძცირე ძთავრული ასოების ხმარება:

- ა). ცალკეული სიტყვები ან წინადადებები ტექსტში მათი გამახვილების მიზნით;
- ბ). სათაურები.

შუბოჩსეჩსეჩსე შუბაქუჩე ტუჩსე

ქმბობენ, რომ ეს გაზი გამოგონილია ინგლისში. საქართველო ამჯობინებს შუჩსეჩსეჩსე დედანში ან ტუჩსე და შუბაქუჩსე თარგმანში. საქართველოს, ისევე როგორც მთელ საბჭოთა ღავშირს, ესაჭიროება სხვაგვარი დასავლური გამოცდილება. ღი რატომ გაზის გამოყენება ტბილისში იყო მკვლელობა.

ქსამთორიქაქორს შე ჩასკაქორს რიშვიჩი

ნუსხურასობიან ტექსტში მხედრული ასოებით შეიძლება აიკრიფოს ცალკეული სიტყვები ტექსტში მათი გამახვილების მიზნით.

შოთაყოსესის დავითის წყაროს

წმყაყრნი, ძამ რს ვეზო ვეშაყანიოთოე წინეთისყო.
 სეჟეძითოთოთა ეშჯაყინოყს ყეჟსპირს შოშენყო რნი შახაბლის შე
 შასტერნაკის თეძიფშენყო. სეჟეძითოთოთას, ყსოოო ძაყსაძი
 შთოთ სეყყათე ზეთყის, რსეფიძაოყე სეოეფოეძი
 შესეოთაძი ვეშარშოთოყე. წო ძიერამ ვეზოს ვეშაყინოყე
 წყოთისყო ყდა შეოთოთაყე.

მხედრულასობიან ტექსტში ნუსხური ასოებით შეიძლება აიკრიფოს ცალკეული სიტყვები ტექსტში მათი გამახვილების მიზნით.

შოთაყოსესის დავითის წყაროს

წმბობენ, რომ ეს გაზი გამოგონილია წნგლისში. საქართველო
 ამჟობინებს ყოქსაყის დედანში ან შეჟეყთის და შესეოძინეძის
 თარგმანში. საქართველოს, ისევე როგორც მთელ საბჭოთა
 ზავშირს, ესაჭიროება სხვაგვარი დასავლური გამოცდილება. წი
 რატომ გაზის გამოყენება წბილისში იყო მკვლელობა.

ქსომთავრული და ნუსხური აღდგენის პროექტი

ՓՆԺՌԻՆ ԿՆԿԵՐՆ

ԷԷ	ԿԿ	ՍՍ	ԽԽ	ՋՋ
ՎՎ	ԳԳ	ԼԼ	ՇՇ	
ՊՊ	ՌՌ	ԶԶ	ԹԹ	
ՕՕ	ԾԾ	ՎՎ ՕՕ	ՔՔ	
ՊՊ	ԽԽ	ՓՓ	ՏՏ	
ԴԴ	ՏՏ	ՓՓ	ԿԿ	
ՆՆ	ՕՕ	ՈՈ	ԿԿ	
ԻԻ	ՆՆ	ՎՎ	ՃՃ	
ԹԹ	ՎՎ	ՅՅ	ՆՆ	

Հնամտերուստի տեսակներու ծրարներու անուններ

ქართული დამწერლობის რეფორმა

ქართული დამწერლობის რეფორმის მიზანშეწონიერება

ქმარებიდან ამოვარდნილი ასოების აღდგენა

ე-19 საუკუნის 60-ან წლებში ჩატარდა ქართული დამწერლობის რეფორმა, რომლის დროსაც მიზანშეწონილად იქნა მიჩნეული წერის დროს იმ ასოების ხმარება, რომლებსაც ახალ სალიტერატურო ქართულ ენაში, თითქოსდა, აღარ გააჩნდა ბგერითი შესატყვისობა. ეს ასოები შემდეგია: **ჟ, ლ, ზ, ჯ, შ.**

საერთოდ, ძალიან საეჭვო აზრია. **ჟ** განვავითარებთ ამ აზრს, მომავალში (50, 100 ან 200 წლის შემდეგ) რომელიღაც ასოებს აღარ გააჩნდებათ ბგერითი შესატყვისობა და, ალბათ, ეს ასოები უნდა ამოვიღოთ ანბანიდან და გადავყაროთ?! შეიძლება მომავალში გაქრეს რაღაც სიტყვა, ცნება, გამოთქმა და ა. შ., მაგრამ ბგერა რატომ უნდა გაქრეს მე, რატომღაც, ვერ მესმის. **ლ** ვერძნებს და სომხებს თავიანთ ანბანებიდან არაფერი არ ამოუღიათ და არ გადაუყრიათ. **ზ** უნდაც რად ღირს თანამედროვე ქართულ ენაში არსებული ბგერა **ღ** და მისი გამოხატველი უმშვენიერესი ასო **ღ**. **ქ** უსებს ეს ასო არ გააჩნდათ და მათ გადმოიღეს იგი სხვა ანბანებიდან და შეიტანეს თავიანთ ანბანში. **შ** ვინ კი ვართ ისეთი გულუხვები, რომ რაც გვაქვს, ისიც გვეჩვენება ზედმეტად.

ჟ მგონია, ამ რეფორმის ავტორებს ეს აზრი მოუვიდათ, ალბათ, რუსული ანბანის წარამარა გადაკეთებ-გადმოკეთებების ზეგავლენით. **ღ** რა მგონია სულხან-საბა ორბელიანი, ან **ქ** რატონ I ჰათოლიკოსი, ან **ქ** რატონი **ქ** აგრატიონი ყოფილიყვნენ იმ რეფორმატორებზე ნაკლებად განათლებულნი. **ქ** რატონ მათ არ მოსვლიათ ასეთი რეფორმის აზრი.

ქართული ანბანი არის ერთდროულად და ერთბაშად შექმნილი სრულყოფილი სისტემა. **ქ** მისი რომელიმე ნაწილის გამოკლება ან სხვა რამის ჩამატება არღვევს ამ სისტემას. სრულყოფილი სისტემის ასეთ ნამსხვრევს წარმოადგენს თანამედროვე ქართული ანბანი.

ჟუთი ასოს ამოღების შემდეგ მოხდა შემდეგი. 1. შემცირდა ასოების თავდაპირველი რაოდენობა ანბანში; 2. **ქ** სოებს შეეცვალათ თავიანთი რიგითი და რიცხვითი მნიშვნელობები; 3. **ქ** აიკარგა შესატყვისობა ასოების რიგით და რიცხვით მნიშვნელოვანებებს შორის (ანბანის ეს თვისება მიუთითებდა მის გენეტიკურ კავშირზე ფინიკიურ ანბანთან); 4. **ქ**

როგორც შედეგი, ანბანმა დაკარგა თავისი იდეოგრაფიული და კალენდარული მნიშვნელობა. **ქ** რთი სიტყვით, ყველაფერი აირდაირია და თანამედროვე ანბანი დაემსგავსა ასონიშნების შემთხვევით გროვას.

სრატეგიული ყოველდღიური თვალსაზრისით ამ ასოების უქონლობა **ქ** ქმნის მრავალ მოუხერხებლობას. **ქ** რთერთი მათგანი აისახა «ქართულ საბჭოთა **ქ** ნციკლოპედიაში». **ქ** მ კაპიტალურ გამოცემაში იმ ძველ სიტყვებში, რომლებშიც გვხვდება ეს ასოები, ისინი არიან ჩახატულნი ხელით!? **ქ** ხოვ შემთხვევაში კი საერთოდ გამოტოვებულია ეს ასოები. **ქ** ნციკლოპედიაში დახასიათებულია და ყოველმხრივ გარჩეულია ყველა ასო, ამ ხუთი ასოს გარდა, თითქოსდა ეს ასოები არასოდეს არ არსებულებდნენ. **ქ** აინტერესებული მკითხველი, ძალიანაც რომ უნდოდეს, ვერაფერს ვერ ამოიკითხავს ამ ასოების შესახებ.

ქ (ჟ) — თავდაპირველად ეს ასო იყო ფინიკიური „ხეთ“-ის და არქაული ბერძნული „ეტა“-ს (H) ბადალი და გამოხატავდა **ქ**-ბგერას. შემდეგ კი (დაახლოებით 1-ლ საუკუნეში) იგი გამოხატავდა **ქ**-ბგერას (კლასიკური ბერძნული „ეტა“-ს (H) ბადალი). **ქ** ხათინურში მისი ბადალი ასოა „ჰა“ (H).

ქ (ღ) — სასისმიერი ნახევარხმოვანი ბგერა, ანუ უმახვილო **ქ**, ანუ მოკლე **ქ**. **ქ** ფინიკიურში მისი ბადალია ასო „დოთ“, არქაულ და კლასიკურ ბერძნულში „იოტა“ (I), ლათინურში „დოტ“ (J).

ქ (ლ) — გამოხატავს დიფტონგს, რომელიც შესდგება უმარცვლო „უ“-სა და „ი“-გან. **ქ** ფინიკიურში მას ბადალი არ გააჩნია. **ქ** რქაულ და კლასიკურ ბერძნულში მისი ბადალია აგრეთვე დიფტონგისეული ასო „ი ფსილონ“ (Y). **ქ** ხათინურში კი ასო „ვე“ (V).

ქ (ზ) — ხანისმიერი ფშვინვიერი ბგერა, რომელიც დამახასიათებელია მხოლოდ და მხოლოდ ქართული ენისათვის.

ქ (შ) — შემოღებულია მე-4 საუკუნემდე ბერძნულის წამბაძველობით ძირითადად რიცხვითი მნიშვნელობის ფუნქციით (10 000-ის აღსანიშნავად). **ქ** ლასიკურ ბერძნულში მისი ბადალია „ო მეგა“ (Ω).

ჟემი ღრმა რწმენით, ქართული ანბანი უნდა აღსდგეს თავისი პირვანდელი სახით.

ქმარებიდან ამოვარდნილი ასოების აღდგენა

ჭარბოვანი რიცხის რეაქციის სტრატეგია

ჭარბოვანი რიცხის რეაქციის სტრატეგია

ჭარბოვანი რიცხის რეაქციის სტრატეგია

აირსახეობა ქართული ანბანის ასოების წარმოდგენილია ამ თავში სხვადასხვა სახის ტაბულაში. ყოველი სახის ტაბულაში მოთავსებულია მთავრულ-მცირე მთავრული, მთავრულ-ნუსხური და მთავრულ-მხედრული ასოები. პირველი სახის ტაბულაში წარმოდგენილია ასოთა რიგითი მნიშვნელობა, საკუთრივ ასოების გამოსახულება, მათი სახელწოდება და რიცხვითი მნიშვნელობა. უამრავი ასო „უ“, რომელიც თავდაპირველად არ არსებობდა და რომელსაც არ განიხილა არც რიგითი და არც რიცხვითი მნიშვნელობები.

მსოფლიო ტაბულაში დანაწილებულია ხუთ ნაწილად — ერთეულებად, ათეულებად, ასეულებად, ათასეულებად და ათათასეულებად.

მეორე სახის ტაბულაში წარმოდგენილია აგრეთვე ხუთ ნაწილად დაყოფილი ასოების გამოსახულებები ასო „უ“-ს ჩათვლით.

მესამე სახის მხატვრულად გაფორმებულ ტაბულაში მოთავსებულია ასოები მათი სახელწოდების ამსახველი სიტყვებით, და აგრეთვე ციფრების ბევრის, ბევრის-ბევრის, უმქარის, უმტის და უმტის უმტის გამომხატველი ასოებით.

ჭარბოვანი რიცხის რეაქციის სტრატეგია

სახელი რიცხი				ხვენი ასოები			
ა	ბ	გ	დ	ე	ვ	ზ	თ
ე	ვ	ზ	თ	ი	კ	ლ	მ
ო	პ	ჟ	რ	ს	ტ	ყ	შ
უ	ფ	ქ	ც	ძ	წ	ჭ	ხ
ყ	ღ	ვ	გ	დ	ე	ვ	ზ
თ	ი	კ	ლ	მ	ნ	ო	პ
ო	პ	ჟ	რ	ს	ტ	ყ	შ
უ	ფ	ქ	ც	ძ	წ	ჭ	ხ
ყ	ღ	ვ	გ	დ	ე	ვ	ზ
თ	ი	კ	ლ	მ	ნ	ო	პ

ქართული ანბანის ასოების სახეობები

1	ჲ	ჲნი	1	19	ჟ	ჟნი	100
2	ჳ	ჳნი	2	20	ზ	ზნი	200
3	ჴ	ჴნი	3	21	ყ	ყნი	300
4	წ	წნი	4	22	ყ	ყნი	400
5	ჭ	ჭნი	5	23	ფ	ფნი	500
6	ც	ცნი	6	24	ჩ	ჩნი	600
7	ც	ცნი	7	25	ც	ცნი	700
8	ძ	ძნი	8	26	ც	ცნი	800
9	ტ	ტნი	9	27	ყ	ყნი	900
10	ნი	ნი	10	28	ხ	ხნი	1000
11	ბ	ბნი	20	29	გ	გნი	2000
12	ვ	ვნნი	30	30	ძ	ძნი	3000
13	თ	თნი	40	31	რ	რნი	4000
14	ნ	ნნი	50	32	ს	სნი	5000
15	შ	შნი	60	33	ყ	ყნი	6000
16	ო	ონი	70	34	ყ	ყნი	7000
17	პ	პნი	80	35	ჰ	ჰნი	8000
18	ყ	ყნი	90	36	ღ	ღნი	9000
				37	ქ	ქნი	10000

Փառատար շնչերի

1	Ա	ա	1	19	Խ	խ	100
2	Բ	բ	2	20	Ն	ն	200
3	Գ	ց	3	21	Ջ	ջ	300
4	Ծ	ծ	4	22	Վ	վ	400
5	Դ	դ	5	23	Փ	փ	500
6	Դ	դ	6	24	Փ	փ	600
7	Ե	ե	7	25	Ո	ո	700
8	Ը	ը	8	26	Ս	ս	800
9	Թ	թ	9	27	Յ	յ	900
10	Ի	ի	10	28	Կ	կ	1000
11	Կ	կ	20	29	Ը	ը	2000
12	Պ	պ	30	30	Ժ	ժ	3000
13	Ծ	ծ	40	31	Թ	թ	4000
14	Ը	ը	50	32	Տ	տ	5000
15	Տ	տ	60	33	Լ	լ	6000
16	Օ	օ	70	34	Կ	կ	7000
17	Ս	ս	80	35	Ջ	ջ	8000
18	Վ	վ	90	36	Ն	ն	9000
				37	Ը	ը	10000

ქართული ანბანი

1	ა	ან	1	19	რ	რაე	100
2	ბ	ბან	2	20	ს	სან	200
3	გ	გან	3	21	ტ	ტარ	300
4	დ	დონ	4	22	ყ	ყე	400
5	ე	ენ	5	23	ფ	ფარ	500
6	ვ	ვინ	6	24	ქ	ქან	600
7	ზ	ზენ	7	25	ღ	ღან	700
8	ც	ცე	8	26	ყ	ყარ	800
9	ძ	თან	9	27	შ	შინ	900
10	ჩ	ინ	10	28	ხ	ხინ	1000
11	ც	კან	20	29	ც	ცან	2000
12	ხლ	ლას	30	30	ძ	ძილ	3000
13	მ	მან	40	31	წ	წილ	4000
14	ნ	ნარ	50	32	ჭ	ჭარ	5000
15	ძ	დე	60	33	ხ	ხან	6000
16	კ	ონ	70	34	ყ	ყარ	7000
17	პ	პარ	80	35	ჯ	ჯან	8000
18	ჟ	ჟან	90	36	ს	ჰაე	9000
				37	ჭ	ოჭ	10000

ՓՔԺԹՕՆԻ ԶԻՎԶԻՆ

ԶԶ	ՆՆ	ՍՍ	ԻԻ	ԹԹ
ՎՎ	ԿԿ	ԼԼ	ՇՇ	
ՊՊ	ՆՆ	ՔՔ	ԺԺ	
ԾԾ	ԾԾ	ՎՎ ՕՕ	ՔՔ	
ՊՊ	ԻԻ	ՓՓ	ՏՏ	
ԴԴ	ՏՏ	ՓՓ	ԷԷ	
ՆՆ	ՕՕ	ՈՈ	ԿԿ	
ԻԻ	ՆՆ	ՎՎ	ՔՔ	
ԹԹ	ՎՎ	ՍՍ	ՆՆ	

ჭრითაქთი რჩეუნი

წე	წი	ქი	ქი	ქი
ყე	ყი	სი	სი	
რე	რთ	ღე	ღი	
თე	თი	ყი	რთ	
რე	რთ	ღი	ღე	
რე	რთ	ღი	ღე	
რე	რთ	ღი	ღე	
რე	რთ	ღი	ღე	
რე	რთ	ღი	ღე	
რე	რთ	ღი	ღე	

Փարտաւ աճանի

Էճ	Նո	ՄՆ	ԻՆ	ՔՖ
ՎՅ	ԿՅ	ՆՆ	ԸՆ	
ՊՅ	ՊՆ	ԷՅ	ԺԺ	
Ծճ	ԺԺ	ՎՅ	ԲՆ	
ՊԵ	ԻՆ	ՕՅ	ՏՖ	
ՊՅ	Տճ	ՓՅ	ԷՆ	
ՆՅ	Օճ	Ոճ	ԿՅ	
ԻՖ	ՆՅ	ՎԵ	ՔՖ	
Ըժ	ՎԵ	ՄՅ	ՊՆ	

ჲ	ჳ	ჴ	ჵ	ჶ	ჷ	ჸ	ჹ	ჺ
ანკესი	ბანაკი	განგაში	დონე	ენა	ვინაობა	ზენტები	ჭერიპა	თანხა
჻	ჼ	ჽ	ჾ	ჿ	წ	ჭ	ხ	ყ
ინდაური	კანკელი	ლასტი	მანქანა	ნარდი	ფეს	ონკანი	პარკი	ჟანგი
ჿ	ს	რ	ჳ	ფ	ჴ	ი	ყ	ჶ
რაეტი	სანაგვე	ტარხუნა	ჴმე	ფარი	ქანდარა	ღანძილი	ყარტლი	შინდი
ხ	ც	ძ	რ	წ	ჴ	ყ	ჶ	ს
ჩინელი	ცანგალა	ძილი	წილი	ჭარმაგი	ხანძარი	გარი	ჯანი	ჴაერი
ჶ	ქართული ანბანი	ჲ - ჴ 1 - 9 ჻ - ჶ 10 - 90	ჿ - ჻ 100 - 900 ხ - ჸ 1000 - 9000	ჶ	ჿხ 10 000	ხხ 1 000 000	ხჶ 10 000 000	ჶჶ 100 000 000
ჶჶ	@ ჴ. მჭედლიძე	ერთი - ათი	ასი - ათასი	ბევრი	ბევრის ბევრი	უმჯარი	უმტი	უმტის უმტი

ანკესი	ბანაკი	განგაში	დონე	ენა	ვინაობა	ზენტები	ჭერიპა	თანხა
ინდაური	კანკელი	ლასტი	მანქანა	ნარდი	ფეს	ონკანი	პარკი	ჟანგი
რაები	სანაგვე	ტარხუნა	ჟმე	ფარი	ქანდარა	ღანძილი	ყარტლი	შინდი
ჩინელი	ცანგალა	ძილი	წილი	ჭარმაგი	ხანძარი	ვარი	ჯანი	პაერი
ჭკვრა	ქართული ანბანი	წ - ძ 1 - 9 ყ - ლ 10 - 90	ქ - ლ 100 - 900 ჩ - ზ 1000 - 9000	ქ 10 000	ქჩ 100 000	ჩჩ 1 000 000	ჩქ 10 000 000	ქქ 100 000 000
	@ მ. ტყეფლიძე	ერთი - ათი	ასი - ათასი	ბევრი	ბევრის ბევრი	უმქარი	უმტი	უმტის უმტი

წჷ	ყჷ	წჷ	ბჷ	წჷ	წჷ	წჷ	წჷ	წჷ
ანკესი	ბანაკი	განგაში	დონე	ენა	ვინაობა	ზენტეხი	ჭერიჰა	თანხა
წჷ	წჷ	წჷ	წჷ	წჷ	წჷ	წჷ	წჷ	წჷ
ინდაური	კანკელი	ლასტი	მანქანა	ნარდი	ფეს	ონკანი	პარკი	ჟანგი
წჷ	წჷ	წჷ	წჷ	წჷ	წჷ	წჷ	წჷ	წჷ
რაეზი	სანაგვე	ტარხუნა	ჯმე	ფარი	ქანდარა	დანძილი	ყარტლი	შინდი
წჷ	წჷ	წჷ	წჷ	წჷ	წჷ	წჷ	წჷ	წჷ
ჩინელი	ცანგალა	ძილი	წილი	ჭარმაგი	ხანძარი	ქარი	ჯანი	ჰაერი
წჷ	წჷ	წჷ	წჷ	წჷ	წჷ	წჷ	წჷ	წჷ
ჭკვრა	წართული ანბანი	წ - ძ 1 - 9 წ - ჟ 10 - 90	წ - ჟ 100 - 900 წ - ჟ 1000 - 9000	წ 10 000	წწ 100 000	წწწ 1 000 000	წწწ 10 000 000	წწწ 100 000 000
	@ წ. ტჭედლიძე	ერთი - ათი	ასი - ათასი	ბევრი	ბევრის ბევრი	უმქარი	უმტი	უმტის უმტი

წა	ყბ	ჟგ	ბდ	ჟე	ჟვ	ზზ	ჩც	ცთ
ანგესი	ბანაკი	განგაში	დონე	ენა	ვინაობა	ზენტები	ჭერიპა	თანხა
წი	ყკ	ჟღ	ბმ	ჩნ	წდ	ოთ	სპ	ყუ
ინდაური	კანკელი	ლასტი	მანქანა	ნარდი	დეს	ონკანი	პარკი	ჟანგი
სრ	სს	ღტ	ყვ	ფფ	ჭქ	ღღ	ყყ	ყუ
რაები	სანაგვე	ტარხუნა	ვმე	ფარი	ქანდარა	ღანძილი	ყარტლი	შინდი
ჩხ	ცც	ძძ	ჩწ	წჭ	ღხ	ყვ	ჟჯ	ჟკ
ჩინელი	ცანგალა	ძილი	წილი	ჭარმაგი	ხანძარი	ჭარი	ჯანი	ჭაერი
ჭჭ	ქართული ანბანი	ღ - ძ 1 - 9 ყ - ყ 10 - 90	ს - ყ 100 - 900 ჩ - ლ 1000 - 9000	ქ 10 000	სჩ 100 000	ჩჩ 1 000 000	ჩქ 10 000 000	ქქ 100 000 000
ჭჭვრა	@ ჩ. ბჭედლიძე	ერთი - ათი	ასი - ათასი	ბევრი	ბევრის ბევრი	უმქარი	უმტი	უმტის უმტი

საქართველოს სიმბოლოები

საქართველოს სიმბოლოები

<p>ქ</p> <p>ღ</p> <p>ზ</p> <p>ბ</p>	<p>ღ</p> <p>ყ</p> <p>რ</p> <p>ც</p>	<p>ყ</p> <p>ქ</p> <p>ც</p>	<p>ღ</p> <p>თ</p> <p>10 000 ზ²</p> <p>კ</p>
<p>ს</p> <p>ტ</p> <p>ც</p> <p>კ</p>	<p>ტ</p> <p>უ</p> <p>ვ</p> <p>გ</p> <p>ძ</p>	<p>გ</p> <p>დ</p> <p>ე</p> <p>ზე</p> <p>ფ</p>	<p>დ</p> <p>ე</p> <p>ვ</p> <p>ზ</p> <p>თ</p>
<p>ყ</p> <p>ტ</p> <p>ყ</p>	<p>ღ</p> <p>რ</p> <p>ს</p>	<p>ყ</p> <p>გ</p> <p>ძ</p> <p>წ</p> <p>ჭ</p> <p>კ</p>	<p>ღ</p>

საქართველო

საქართველო

საქართველო

იდი ზომის, ზოგჯერ მხატვრულად გაფორმებულ სასათაურო ასოს, რომელსაც სწერენ ტექსტის თავის, ნაწილის ან აბზაცის დასაწყისში, უწოდებენ საწყის ასოს. ჟღერს „საწყისი ასო“ არის ლათინული „ინიციალის“ შესატყვისი (initialis — საწყისი; littera initialis — საწყისი ასო). ყველაზე მარტივ საწყის ასოს წარმოადგენს ამავე გარნიტურის მსხვილი კვეცილის მუქი (ძალიან მუქი) სასათაურო ასო. ღმ აბზაცის დასაწყისში ნახმარია საწყისი ასო „შ“, რომელიც ამოღებულია მე-13 საუკუნის ხელნაწერ წიგნიდან „წმინდა ჟღერს თქმულებები“.

ჟღერს მოყვანილია საწყისი ასოების ადგილმდებარეობის მაგალითები.

მბობენ, რომ ეს გაზი გამოგონილია ზნგლისში. საქართველო ამჟობინებს ჟეჟსპირს დედანში ან ჟაჩაბლის და შასტერნაკის თარგმანში. საქართველო, ისევე როგორც მთელ საბჭოთა ჟავშირს, ესაჭიროება სხვაგვარი დასავლური გამოცდილება. საქართველო, ისევე როგორც მთელი საბჭოთა ჟავშირი, უნდა იყოს ბოროტებისათვის დახურული სივრცე. ღი რატომ გაზის გამოყენება ჟბილისში იყო მკვლელობა.

მბობენ, რომ ეს გაზი გამოგონილია ზნგლისში. საქართველო ამჟობინებს ჟეჟსპირს დედანში ან ჟაჩაბლის და შასტერნაკის თარგმანში. საქართველო, ისევე როგორც მთელ საბჭოთა ჟავშირს, ესაჭიროება სხვაგვარი დასავლური გამოცდილება. საქართველო, ისევე როგორც მთელი საბჭოთა ჟავშირი, უნდა იყოს ბოროტებისათვის დახურული სივრცე. ღი რატომ გაზის გამოყენება ჟბილისში იყო მკვლელობა.

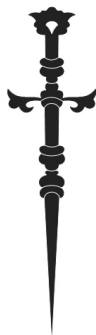

მბობენ, რომ ეს გაზი გამოგონილია ზნგლისში. საქართველო ამჟობინებს ჟეჟსპირს დედანში ან ჟაჩაბლის და შასტერნაკის თარგმანში. საქართველო, ისევე როგორც მთელ საბჭოთა ჟავშირს, ესაჭიროება სხვაგვარი დასავლური გამოცდილება. საქართველო, ისევე როგორც მთელი საბჭოთა ჟავშირი, უნდა იყოს ბოროტებისათვის დახურული სივრცე. ღი რატომ გაზის გამოყენება ჟბილისში იყო მკვლელობა.

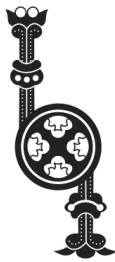
საწყისი ასოების მაგალითები შუასაუკუნოვან ქართულ ხელნაწერ წიგნებიდან

„ჟიქელ ჟოდრევილი. „საგალობელთა კრებული“. 10 ს.

„ჟრიგოლ ივთისმეტყველის თქმულებანი“. 1031 წ.“

„ჟრიგოლ ივთისმეტყველის თქმულებანი“. 1031 წ..“

„ჟელნაწერი 11 ს.“

საქართველო

„სვინაქსარი“.1040 წ.

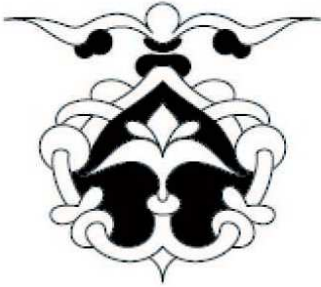
„სვინაქსარი“.1040 წ.

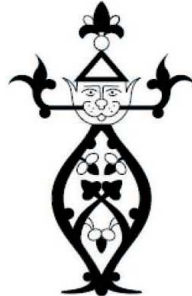
ბოქვის სახარება. 1300 წ.

ბოქვის სახარება. 1300 წ.

ჭიჭინთის სახარება. 12 ს.

ძრუჭის ოთხთავი. 12 ს.

ბოქვის სახარება. 1300 წ.

ბოქვის სახარება. 1300 წ.

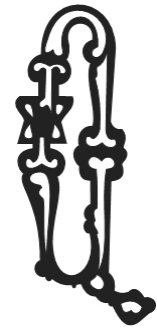
„ჩმინდა ღვთიუმეს თქმულებები“
13 ს.

უნაშის ოთხთავი.
13 ს.

ბოქვის სახარება. 1300 წ.

ბოქვის სახარება. 1300 წ.

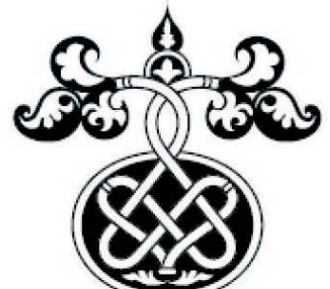
უნაშის ოთხთავი. 13 ს.

ბოქვის სახარება. 1300 წ.

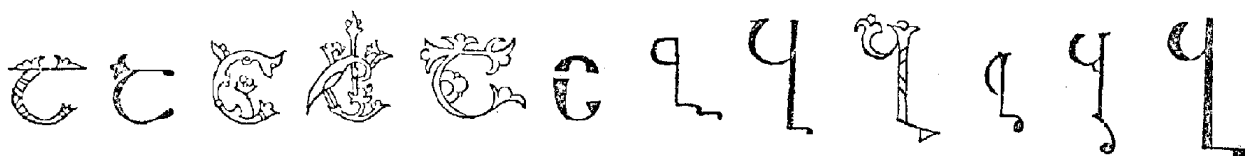

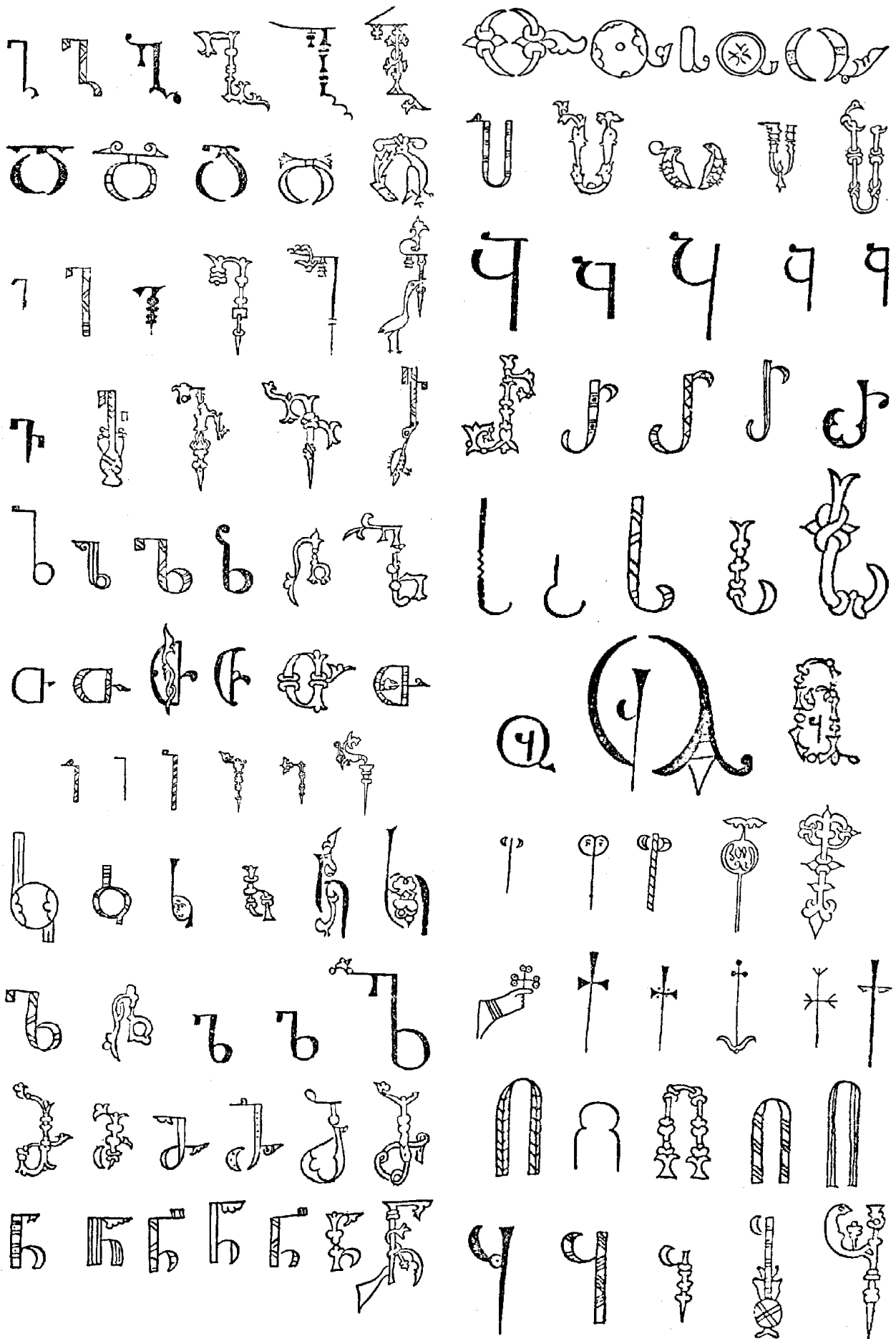
„ოთხთავი“
15 ს.

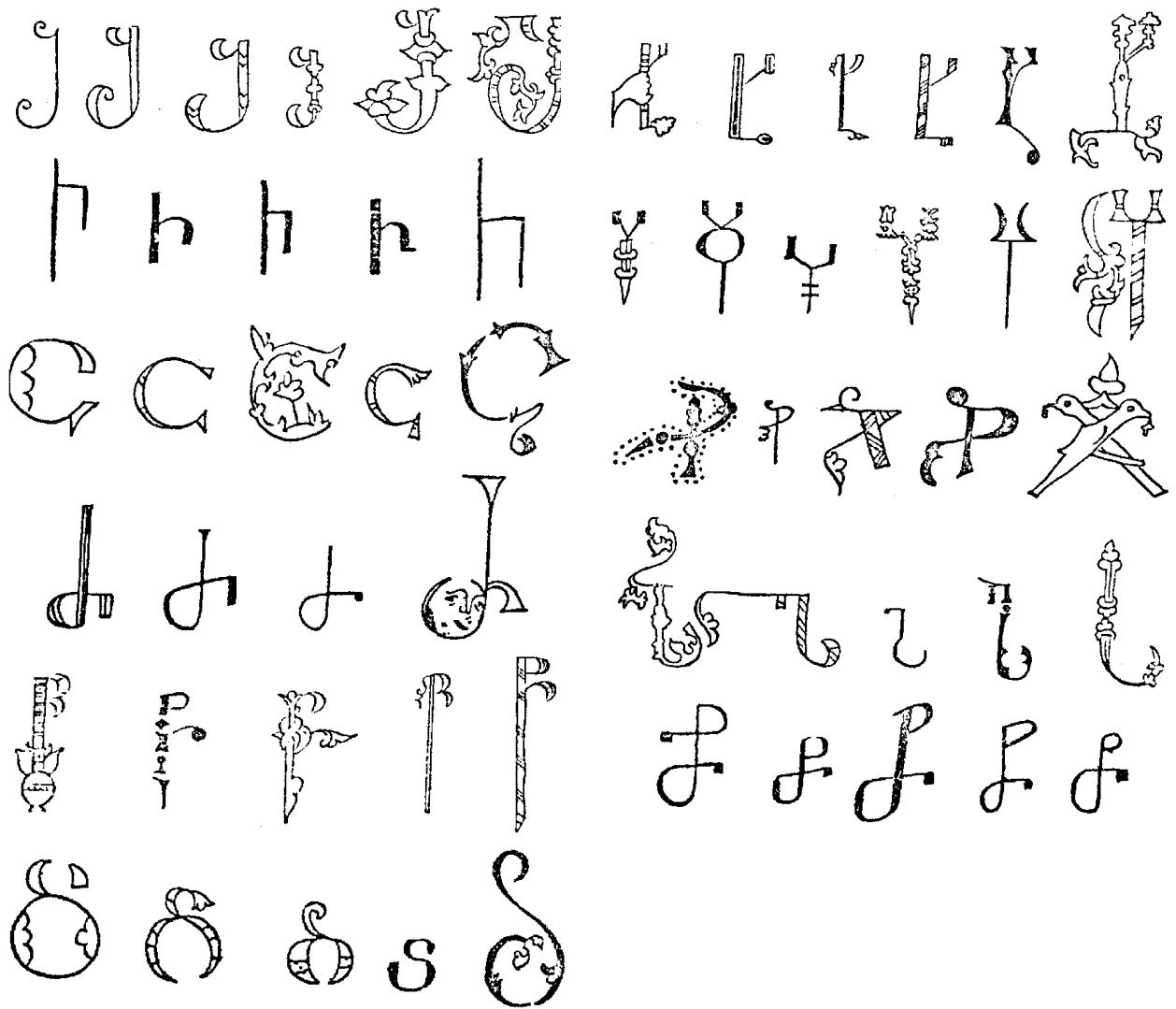

ოთხთავი.
15 ს.

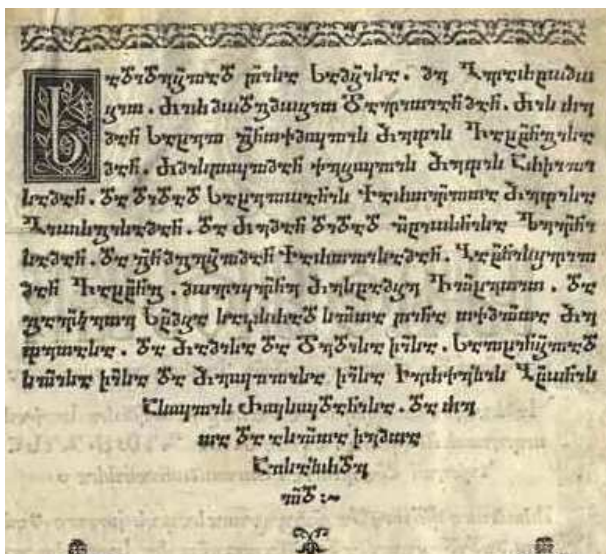
ხიდევ მაგალითები შუასაუკუნოვან ქართულ ხელნაწერ წიგნებიდან

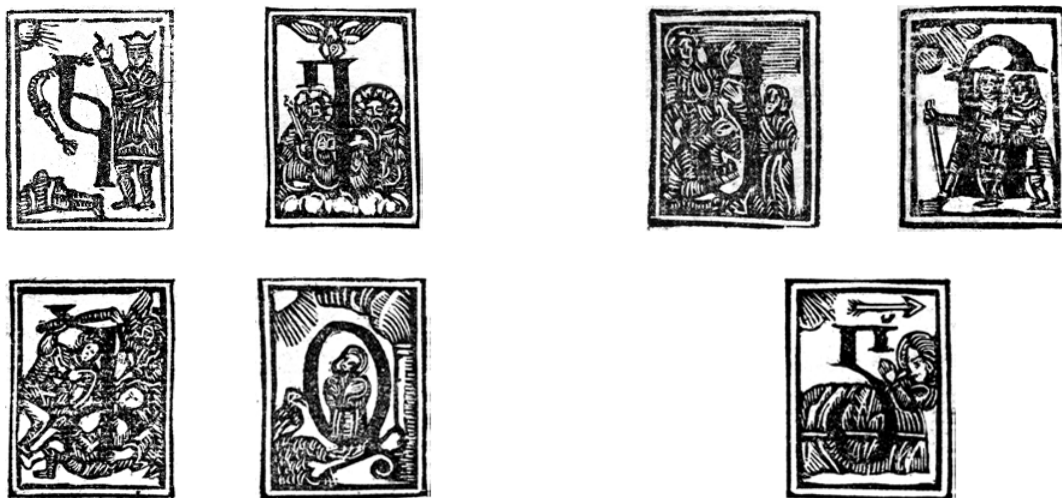
ჩახტანგის სტამბაში 1709 წ. გამოცემული „სახარების“ საწეისი ასოები

სერცილი რხაოცო

ფუთაისის სტამბაში 1807 წ. დაბეჭდილი „შავითნის“ საწყისი ასოები

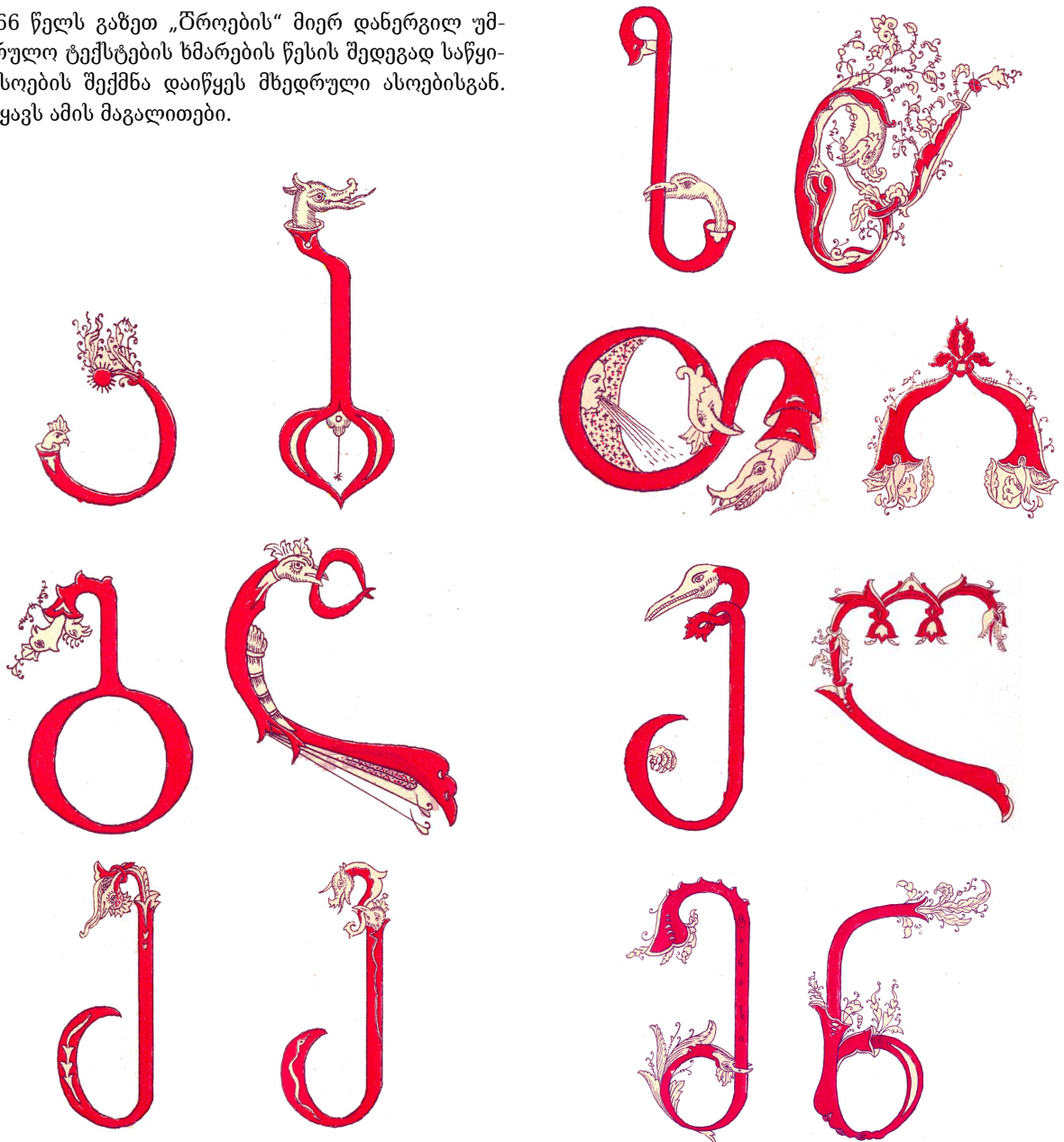

ჩეხის (წმერთი) სტამბაში 1811 წ. დაბეჭდილი
„ჟამოკრებილ სადღესასწაულოს“ საწყისი ასოები

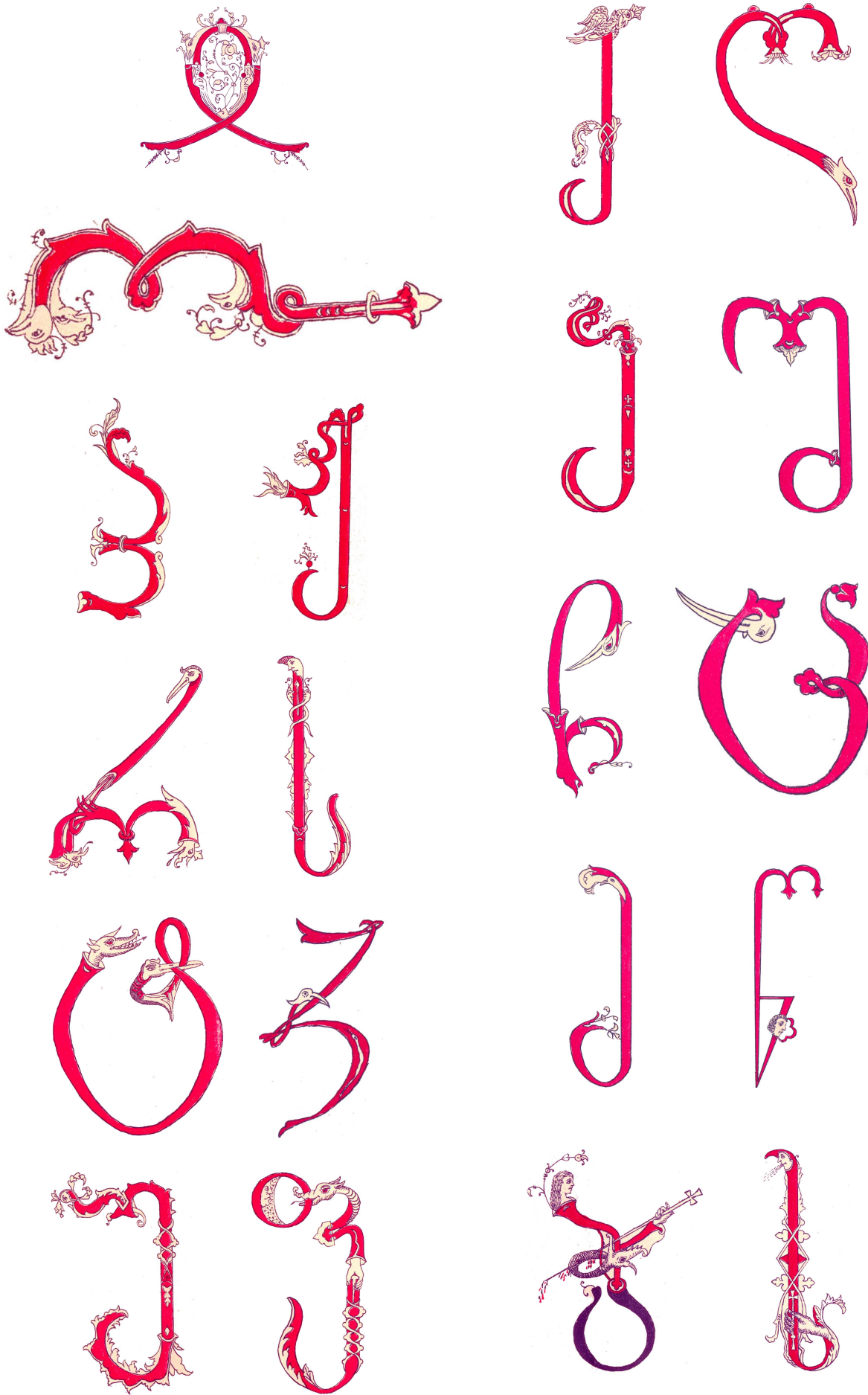

ჩარასი ჩრქიმანდრიტის მიერ შექმნილი საწყისი ასოები,
გადმოცემული ტაფიელ ჟრისთავის მიერ 1883 წელს

1866 წელს გაზეთ „წილების“ მიერ დანერგილ უმთავრულ ტექსტების ხმარების წესის შედეგად საწყისი ასოების შექმნა დაიწყო მხედრული ასოებისგან. მომყავს ამის მაგალითები.

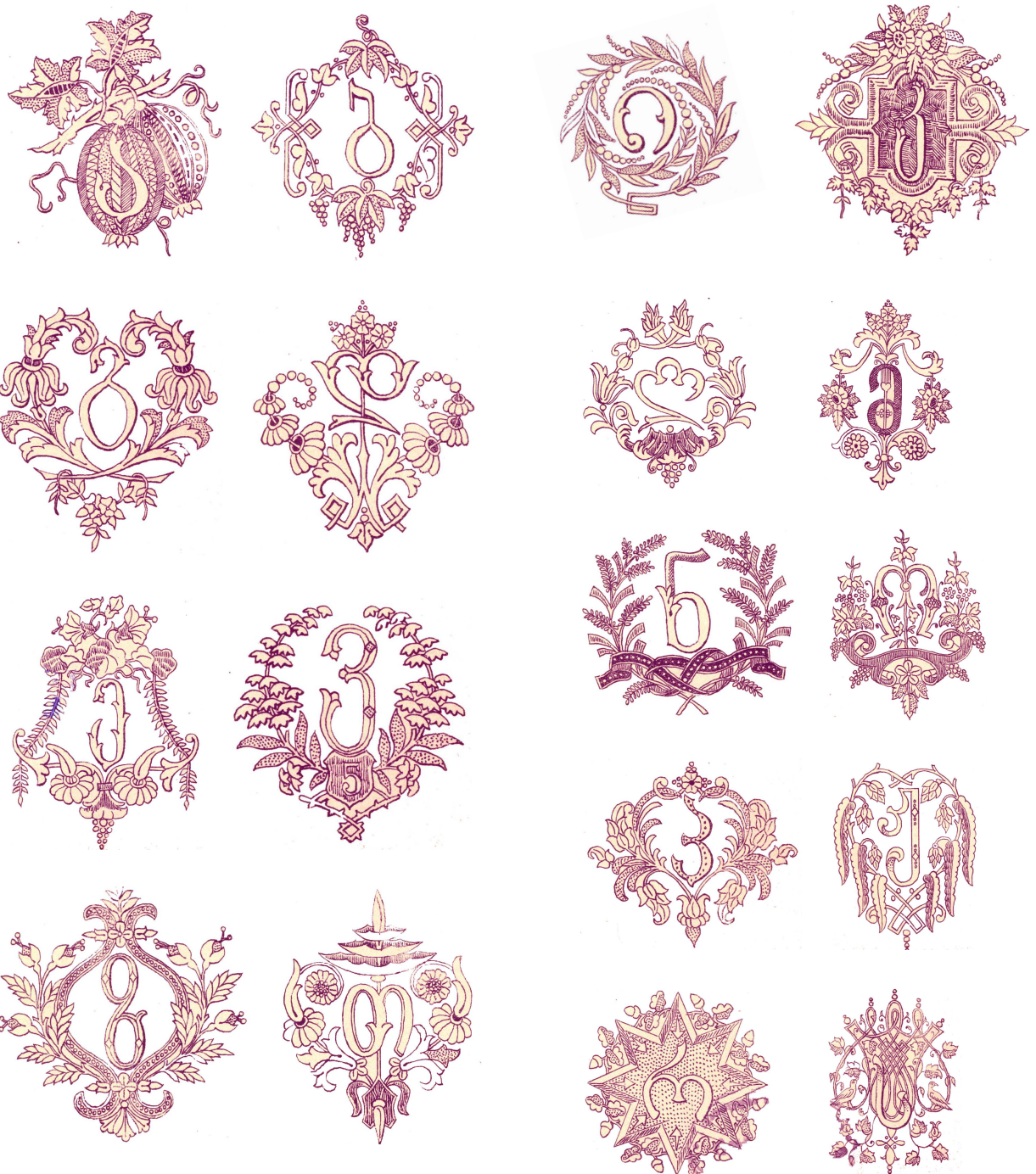

საწყისი ასოები

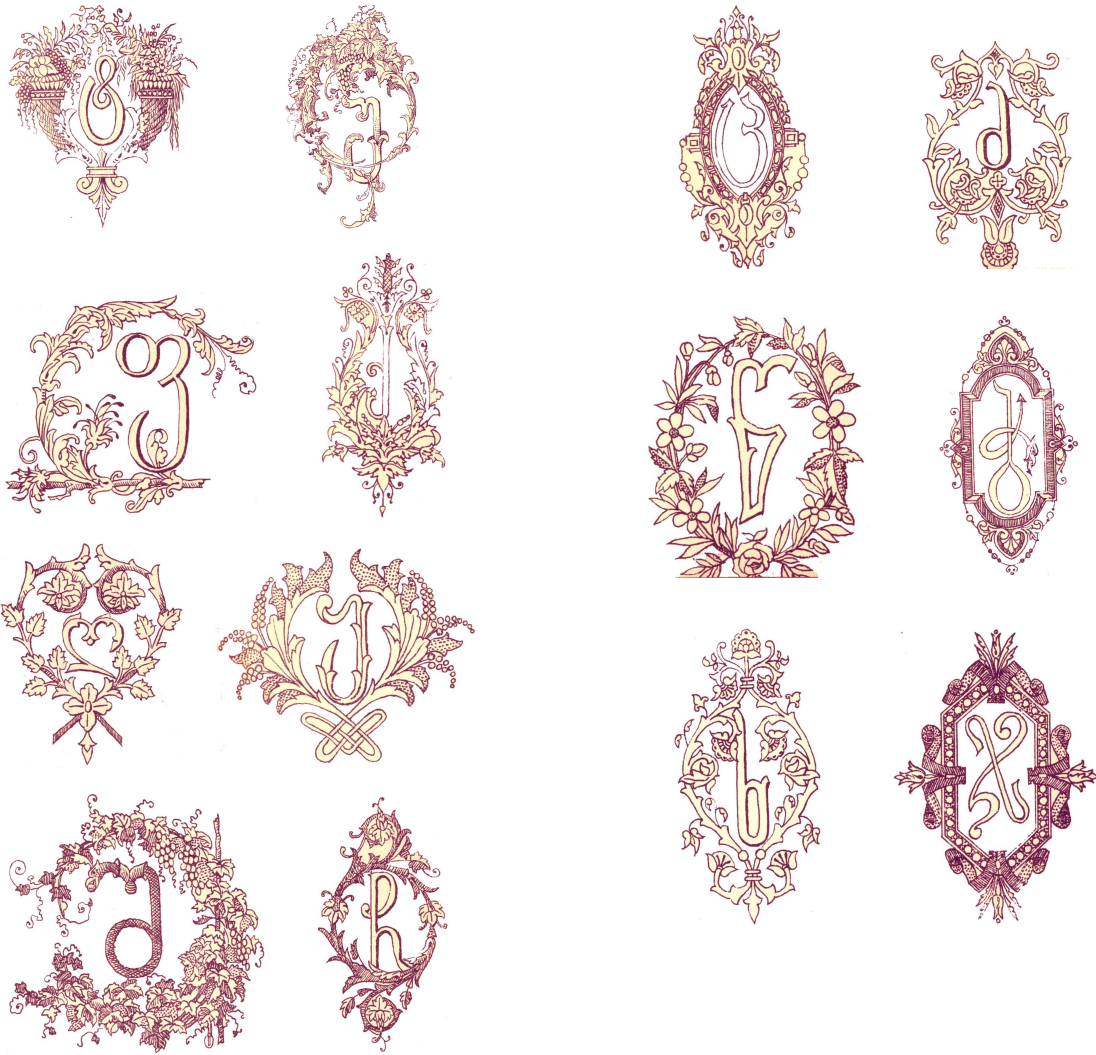

ტხატვრული საწყისი ასოები, შედგენილი ჟ. ღატიშვილის მიერ 1902 წელს

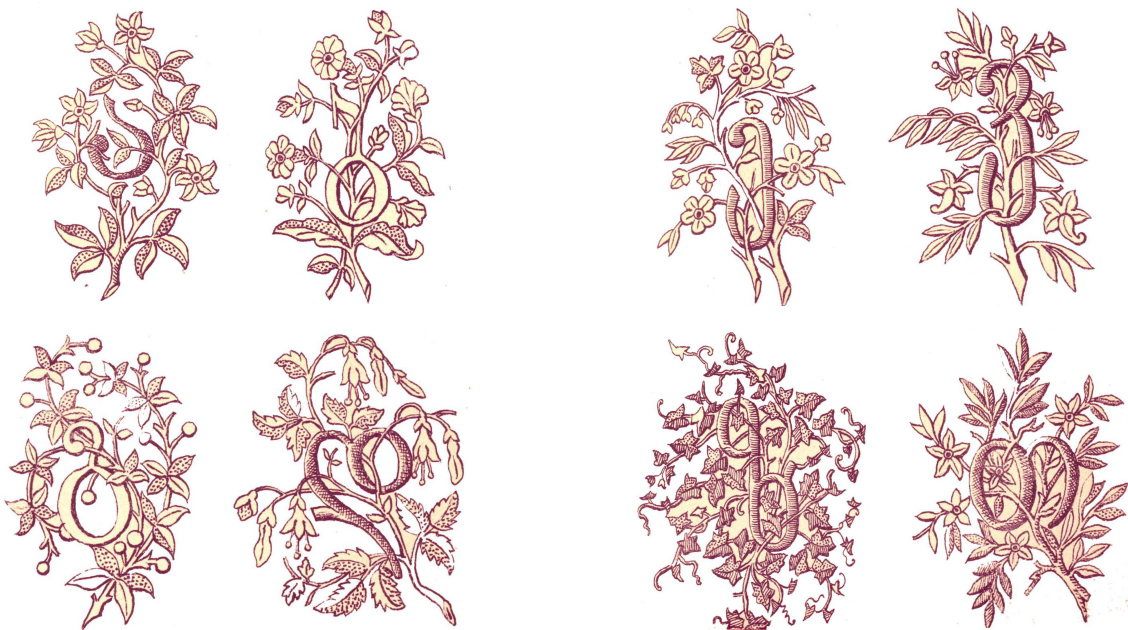

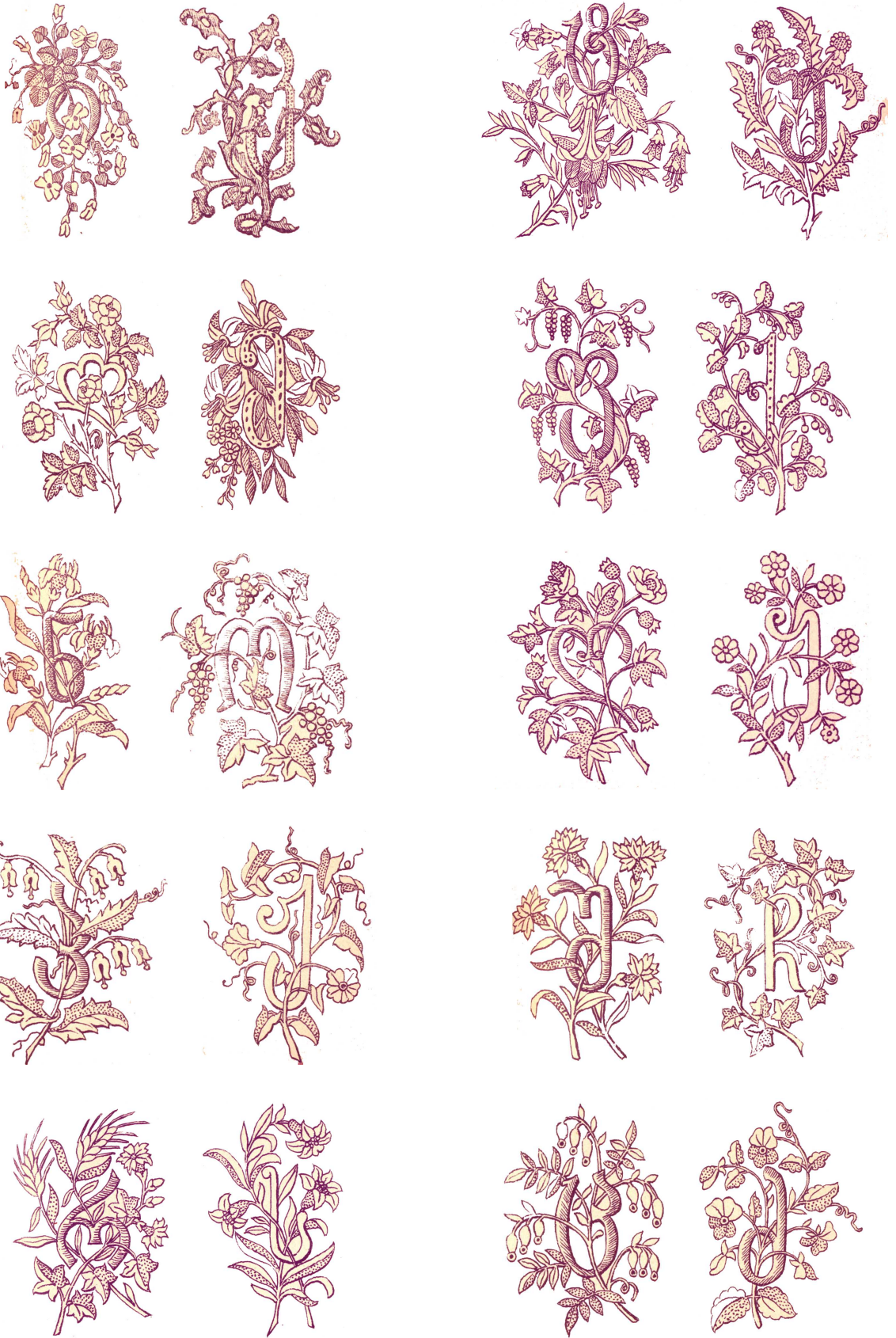
საწყისი ასოები

სერციური ესაიდგი

მხატვრული საწყისი ასოები, შედგენილი ჟ. რატიშვილის მიერ 1902 წელს

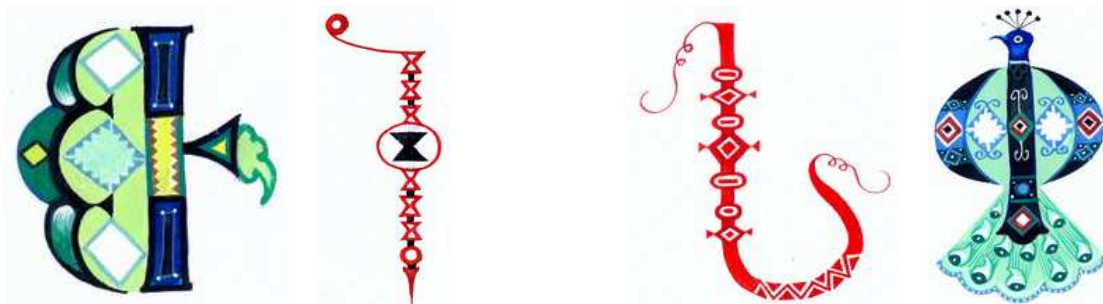
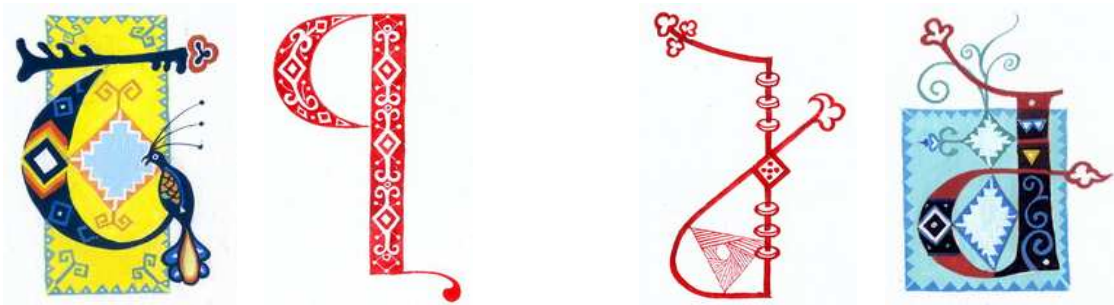

საწეის ასოები

ტხატვრული საწყისი ასოები, შედგენილი ოთარ ტევრელიძის მიერ 2009 წ.

სერციხე რხაიცი

მხატვრული საწყისი ასოების ტექსტში ხმარების მაგალითები შუასაუკუნოვან ქართულ ხელნაწერ წიგნებიდან

წიგნის ოთხთავი, 12 ს.

ქელათის ოთხთავი, 11 ს.

ქლავერდის ოთხთავი, 11 ს.

ქურთხევაძის, 14 ს.

ქელათის ოთხთავი, 11 ს.

ქრუჭის ოთხთავი, 12 ს.

საწყისი ასოები

წიგნის ავტორის სახელი: 11 ს.

საბრძანებელი კითხვა, 12 ს.

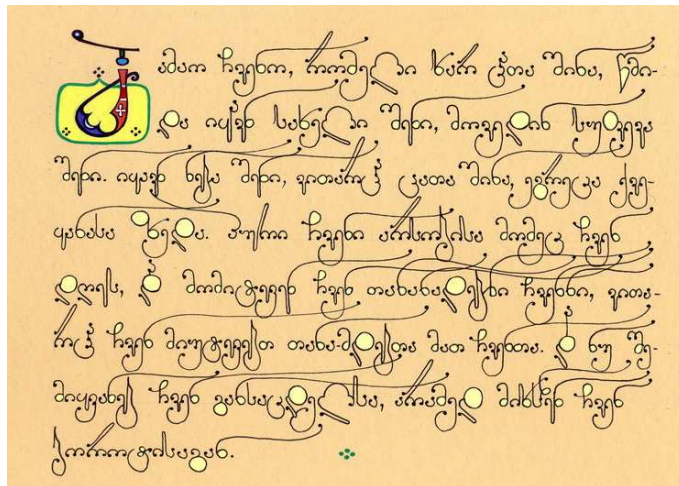
მთავრის სახელი: 13 ს.

სახელი: 1054 ს.

მხატვრული საწყისი ასლების ტექსტში ხმარების მაგალითები
თანამედროვე კალიგრაფების ნამუშევრებიდან

ათარ მგვრელიძე

Ծագող ժամանակը

ՓՆՇՆԺՕՎԴԿԷՂԿԷ

Երբ որ լինի իմ անձնի վրա անհավատություն և թշուառություն... Երբ որ լինի իմ անձնի վրա անհավատություն և թշուառություն...

Երբ որ լինի իմ անձնի վրա անհավատություն և թշուառություն... Երբ որ լինի իմ անձնի վրա անհավատություն և թշուառություն...

Երբ որ լինի իմ անձնի վրա անհավատություն և թշուառություն... Երբ որ լինի իմ անձնի վրա անհավատություն և թշուառություն...

ՓՆՇՆԺՕՎԴԿԷՂԿԷ

Երբ որ լինի իմ անձնի վրա անհավատություն և թշուառություն... Երբ որ լինի իմ անձնի վրա անհավատություն և թշուառություն...

ԱԿՕՍԻՂԿԵՆԱ: ԲԵՂԾԻՆԵՆԱ: ԴՍԻՂՕՆԵՆԱ

Երբ որ լինի իմ անձնի վրա անհավատություն և թշուառություն... Երբ որ լինի իմ անձնի վրա անհավատություն և թշուառություն...

ԴԿԵՆԱ: ԾԵՆԱ: ԾԻԾԻԿԵՆԱ: ԵՍԻՕՎԴԿԵՂԿԷՂԿԷ

Երբ որ լինի իմ անձնի վրա անհավատություն և թշուառություն... Երբ որ լինի իմ անձնի վրա անհավատություն և թշուառություն...

ՆԵՐՍԻՍԻ ԷԿԱՄԵՆ

ქართული კალიგრაფიის ხელოვნების აღდგენა

ქართული კალიგრაფიის ხელოვნების აღდგენა

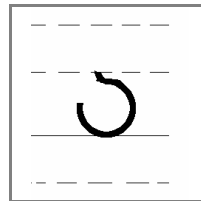
ქართული კალიგრაფიის ხელოვნების აღდგენა

ვეთანხმდეთ პირველყოვლისა ტერმინოლოგი-
აზე, რამეთუ ყველაფერი იწყება სიტყვისგან.
სიტყვა კალიგრაფია არის ბერძნული წარმო-
შობის და ქართულად ნიშნავს ლამაზად წერას
(καλλις — ლამაზი; γραφειν — წერა; καλλιγραφία —
ლამაზად წერა). ქართულ სიტყვა ლა-
მაზს მოეპოვება უამრავი სინონიმი. ჩამოვთვლი მარ-

ტო იმ ვარიანტებს, რომელიც შეიძლება გამოვიყენოთ
კალიგრაფიის ქართული შესატყვისის შესაქმნელად:
ლამაზი, კოხტა, ტურფა, ნატიფი, ნარნარი. ყველააბი-
სად ჩვენი ახალი ტერმინი შეიძლება იყოს ასეთი: ლა-
მაზწერა, კოხტაწერა, ტურფაწერა, ნატიფწერა, ნარ-
ნარწერა. ჩმოიხრეთ ნებისმიერი! შე კი მიზანშეწო-
ნილად მიმანიხა **ნათიფწერა**.

ქართული ასოების სახეობები

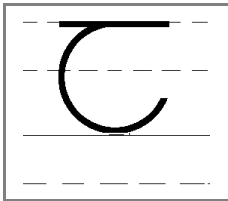
ქართული ტერმინი „მთავრული“ არის ლათინური
„კაპიტალურის“ (capitalis) შესატყვისის (caput - თავი;
capitalis - მთავარი; littera capitalis - ასომთავრული).
ქმ ტერმინით აღინიშნება არა მარტო გარკვეული ქარ-
თული ასოები, არამედ საერთოდ ნებისმიერი სტრი-
ქონზედა დიდი ასოები სხვა დამწერლობებში.

ქართული - „მხედრული“
ლათინური - „კურსივი“
სომხური - „შხავირი“
რუსული - „სკოროპისი“

მხედრული

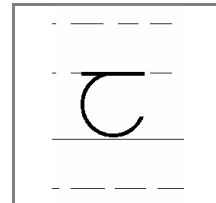
„კაპიტელი“, „კაპიტელური ასოები“ - მთავრული
ასოს მოხაზულობის და ნუსხური ასოს ზომის სასტრი-
ქონო ასოები. ქმ ტერმინის ქართული შესატყვისია
„მცირე მთავრული“ (caput - თავი; caputellum - პატარა
თავი).

ქართული - „მთავრული“
ლათინური - „მაფუსკული“
სომხური - „ერკათავირი“
რუსული - „პროპისნოდ“

მთავრული

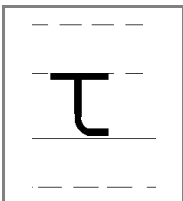
„ჩუსხური“. ქმ ტერმინით აღინიშნება არა მარტო
ქართული სასტრიქონო კუთხოვანი ასოები, არამედ
საერთოდ ნებისმიერი სასტრიქონო პატარა ასოები
სხვა დამწერლობებში.

ქართული - „მცირე
მთავრული“
ლათინური - „კაპიტელი“

მცირე მთავრული

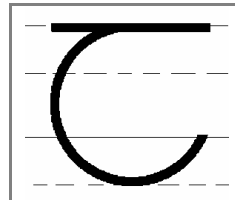
ქართული ტერმინი „სასათაურო“ არის ლათინური
„სატიტულო“ შესატყვისის (titulus - სათაური). ქმ
ტერმინით აღინიშნება მთავრული მოხაზულობის ასო,
რომლის ზომა არის კვეცილის ზომისა.

ქართული - „ნუსხური“
ლათინური - „მინუსკული“
სომხური - „ბოლორავირი“
რუსული - „სტროჩნიდ“

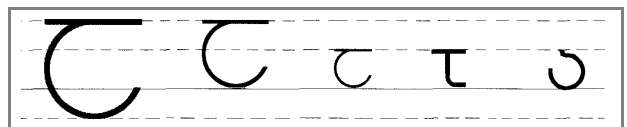
ნუსხური

„ჩურსივი“ ნიშნავს სწრაფწერას, გაკრულ ხელს.
ჩერმინები „მხედრული“, „სწრაფწერა“ და „გაკრული
ხელი“ არიან სინონიმები. ჩნუ ქართული ტერმინი
„მხედრული“ არის ლათინური „კურსივის“ შესატყვისის
(cursus - სირბილი, დინება; cursivus - რომელიც გარ-
ბის; littera cursiva - ასო, რომელიც გარბის (მხედრუ-
ლი ასო). ჩერმინით „მხედრული“ აღინიშნება არა მარ-
ტო ქართული სასტრიქონო მრგვლოვანი ასოები, არა-
მედ საერთოდ ნებისმიერი კურსივი, სწრაფწერა, გაკ-
რული ხელით შესრულებული ასო სხვა დამწერლო-
ბებში.

ქართული - „სასათაურო“
ლათინური - „სატიტულო“

სასათაურო

სასათაურო, მთავრული, მცირე მთავრული,
ნუსხური, მხედრული ასოები

ქართული კალიგრაფიის აღდგენის პროექტი

წესი შევთანხმდეთ იმაზე, თუ რა არის კალიგრაფია. კალიგრაფია არის თავისუფალ სტილში დაწერილი ასოები.

ხოვადად ასოები არის ორი სახის:

ყვედური (ასომთავრულ/ნუსხურ/მხედრული);

კალიგრაფიული (გემარტივებული ასომთავრული/მხედრული)

ყვედური ასოები ფორმით, ასოს სხვადასხვა ელემენტების ზომით, (სიმაღლით, სიგანით და ა. შ.) არიან

სტატიკურები. სხვადასხვა გარნიტურის ასოები განსხვავდებიან მხოლოდ „ჩაფშვლით“ — შტრიხების სიგანით, ნაჭდევის ფორმით ან მათი არსებობით ან არსებობით და ა. შ. წესი ჩონჩხი კი რჩება უცვლელი.

კალიგრაფიული ასოები კი არიან დინამიურები სხვადასხვა ელემენტების ზომით, ფორმით და ა. შ. ეს ასოები არიან დაწერილნი თავისუფალ სტილში.

განსხვავება ბეჭდურ და კალიგრაფიულ ასოებს შორის:

ყვედური ასოები	კალიგრაფიული ასოები
<p>იხატება; სტატიკური, მკაცრად შეზღუდული სტილი; ღმ ასოებით იწერება დიდი მოცულობის ტექსტები (წიგნები და ა. შ.);</p> <p>ეს ასოები შეზღუდულია მკაცრად თავის ფორმებში, ამიტომ მათში არ ვლინდება გადამწერის არავითარი სული. ჩიგნების გადამწერის სული ვლინდება წიგნის დაკაბადონებაში და საწყისი ასოების შექმნაში, ე. ი. იმაში, რაშიც ის არის თავისუფალი.</p>	<p>იწერება; დინამიური, თავისუფალი სტილი; ღმ ასოებით იწერება მცირე მოცულობის ტექსტები (სიგვლები, დიპლომები, მოწმობები, მისალოცი ბარათები, მიპატიუების ბარათები და ა. შ.);</p> <p>ღმ ასოებში ვლინდება დამწერის შინაგანი სამყარო, სული, ხასიათი, განწყობა.</p>

სასტამბო ხელნაწერი ასოები	
განცალკევებული	
მთავრული	სასტრიქონო
გაბმული	
მთავრული	სასტრიქონო

სასტამბო ხელნაწერი ასოები	
განცალკევებული	
მთავრული	
სასტრიქონო	
გაბმული	
მთავრული	
სასტრიქონო	

სასტამბო ბეჭდური ასოები	
სასათაურო	
სატექსტო	
მთავრული	
სასტრიქონო	
მცირე მთავრული	
ნუსხური	
მხედრული	

სასტამბო ხელნაწერი ასოები არის ორი სახის: განცალკევებული და გაბმული წერისათვის.

ჭადრაკის ხელნაწერის დამუშავების მეთოდური რეკომენდაციები

ჟელნაწერი ასოების მაგალითი
შთავარული
ცყღუნუზქთხზჭრნღჟყაქსღღჟჟიყყხცაქრნჟყღ
სასტრიქონო
აბგდევგზტიკლმნდოზჟრსტკუფქღყმრცძწჭხჯჭჟ
წკაქიწ კუნჯცაქღყღს ცქუნუსნჯნ სწკნს ხუნჯკუნჯაქ
წანძია მდებარეობს შიდასიდას სადას კიდომეცნიზე

სწორედ ასეთი ასოებით იწერება კალიგრაფიული სახის ნაწარმოებები

ჩვედით მომყავს ქართული და ლათინური ასოების შედარებითი ტაბულა. მე მგონია, ამ ტაბულიდან კარგად ჩანს ქართული ასოების არსი.

წათინური და ქართული ასოების იდენტურობა	
შთავარული	
DA WAR EINMAL EIN BAUER, DER HATTE EINEN SOHN VON SECHZEHN JAHREN, DER DOCH NOCH NIEMALS IN DER STADT GEWESEN WAR. ALS NUN DER SOHN	დჭყოფინ, ატაქ უს უღუნ უღტო-ყოღუნუნდ უნუნუსუ. სჭჭქტტჟჟუ-ხო, დჭყოფინუს შოქსსუსს შო-ტუნუსი დნ ტუნდუუსნ ტდ უნდუო-რდუნს ტტქქტტუნუს.
მცირე შთავარული	
DA WAR EINMAL EIN BAUER, DER HATTE EINEN SOHN VON SECHZEHN JAHREN, DER DOCH NOCH NIEMALS IN DER STADT GEWESEN WAR. ALS NUN DER SOHN VERLANGTE, MIT DEM VATER DORTHIN ZU	დჭყოფინ, ატაქ უს უღუნ უღტოყოღუნუნდ უნუნუსუ. სჭჭქტტჟჟუხო, დჭყოფინუს შოქსსუსს შოტუნუსი დნ ტუნდუუსნ ტდ უნდუო-რდუნს ტტქქტტუნუს. სჭჭქტტჟჟუხო, უსჟჟუ ატოყოტტა ტტჟჟუ სჭჭქტტ.
რუსული	
Da war einmal ein Bauer, der hatte einen Sohn von sechzehn Jahren, der doch noch niemals in der Stadt gewesen war. Als nun der Sohn verlangte, mit dem Vater dorthin zu gehen, bekam er die	დმყაყინ, მამ ის უღუნ უღმარუნო-რუნ უნუნუსუ. სჭჭქტტჟჟუხო დმ-ჯაყინუსი შოქსსუსს შოტუნუსი დნ ტუნდუოსი ტდ უნდუოსი ტტქქტტუნუს. სჭჭქტტჟჟუხო, უსჟჟუ მთინ სჭჭქტტ.
შხედრული	
Da war einmal ein Bauer, der hatte einen Sohn von sechzehn Jahren, der doch noch niemals in der Stadt gewesen war. Als nun der Sohn verlangte, mit dem Vater dorthin zu gehen, bekam er die Erlaubnis, und so gingen sie	დმბბენ, რომ ეს გაზი გამოგონილია უნგლისში. საქართველო ამჟობინებს შექსპირს დედანში ან შაჩაბლის და შახტერნაკის თარგმანში. საქართველოს, ისევე როგორც მთელ სამბოლოა ღავშირს, ესაჭიროება სხვაგვარი და
ჟელნაწერი	
Da war einmal ein Bauer, der hatte einen Sohn von sechzehn Jahren, der doch noch niemals in der Stadt gewesen war. Als nun	ცმბბენ, რომ ეს გაზი გამოგონილია უნგლისში. საქართველო ამჟობინებს შექსპირს დედანში ან შაჩაბლის და შახტერნაკის

რეგენბაიკის რეგიონალური კალიგრაფიული ცენტრი

კალიგრაფიის (ნატიფმწერის) გამოყენების საგანია ბოლო, მეხუთე, უჯრედში მოყვანილი ასოები. მანარ-ჩენ სხვა სახის ასოებს კი ჰქმნიან საშრიფტო დიზაინ-რები.

კალიგრაფიული კონკურსების მონაწილეებს უნდა მოეთხოვოს წერა ასომთავრულ/შხედრული ასოებით. ამთავრულად არ იქნება არავითარი ლამაზწერა! ასომთავრული იხმარება ორთოგრაფიული დანიშნუ-ლებით. უს წესი ძალიან მარტივია: ასომთავრულით იწერება ახალი წინადადების პირველი სიტყვის პირვე-ლი ასო და აგრეთვე საკუთარი და პირადი სახელები.

კალიგრაფიული ასოებით არ შეიძლება იწერებოდეს წიგნები (მრავალ ათეულ- და ასევე გვერდებიანი ტექ-სტები), რადგან მათი კითხვადობა დაბალია. წიგნები იწერება (იბეჭდება) „ბეჭდური“ ასოებით.

კალიგრაფიული ასოებით იწერება მოკლე (ნახევარ-, ერთ გვერდიანი) ტექსტები: სიგელები, დიპლომები, მი-ლოცვები, მიპატიუების ბარათები და ა. შ.

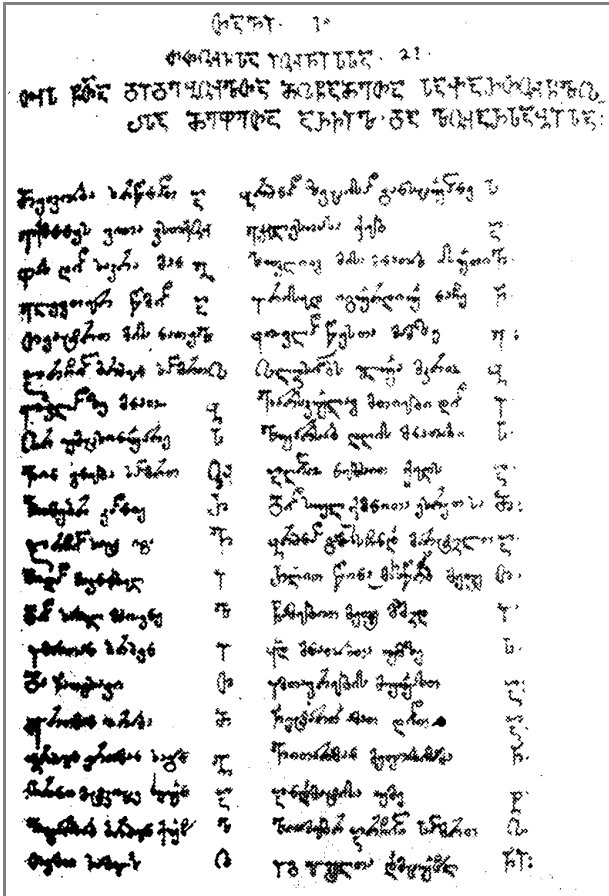
კალიგრაფია არის ხელით, ლამაზად დაწერილი ტექ-სტი. შა თქმა უნდა, შეიძლება ხელით დაწერილი ასო-ებისგან შევექმნათ კომპიუტერული საშრიფტო გარნი-ტური. ჟამოვა ძალიან ლამაზი ტექსტი, მაგრამ ეს არ

იქნება კალიგრაფია. ეს იქნება თავისუფალსტილიანი ასოებით აკრეფილი ტექსტი.

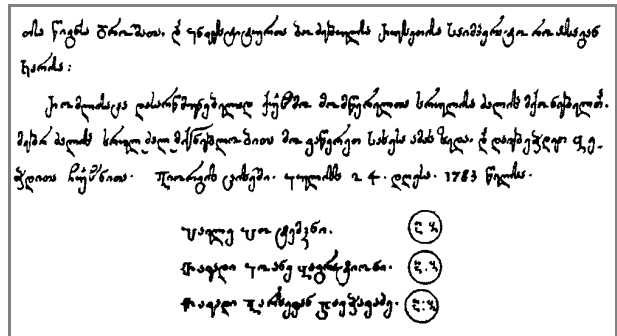
ზრავითარი აზრი არა აქვს წიგნების წერას ხელით, მით უმეტეს კალიგრაფიული ასოებით. წიგნის ტექსტი იკრიფება სასტამბო საშროფტო გარნიტურებით. შიდი მოცულობის ტექსტის წაკითხვა ასეთი ასოებით ძალიან ძნელია და თვალების დამღლევი.

შეშვებელია სარწმუნოებრივი ხასიათის ტექსტების (ფსალმუნები, ლოცვები და ა. შ.) დაწერა კალიგრაფიული ასოებით — ეს ნიშნავს მათი შინაარსის დაკნინებას. ესეით ტექსტები იწერებოდა წიგნებში და თანაც მთავრულ/ხუსხური ასოებით.

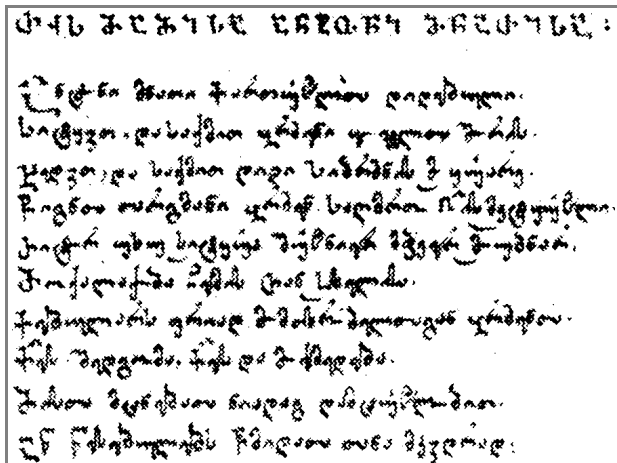
ჭართული კალიგრაფიული წერის ნიმუშები

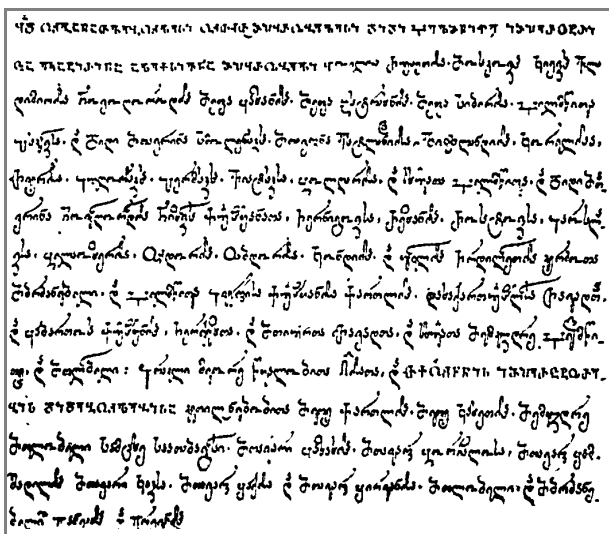
წებონ ჯაგრატიონი. „გეობდობიტვევობა“. ჯადაწერილია 1781 წელს თბილისის მიერ

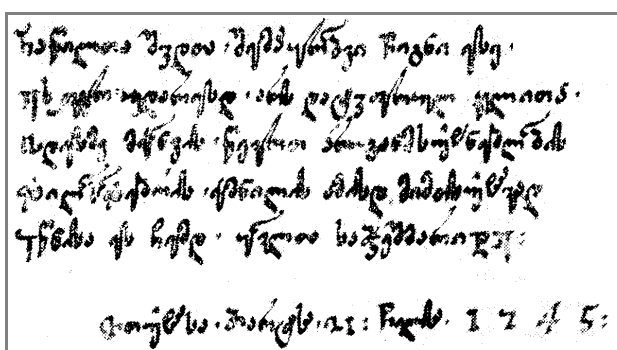
ქობრევიცის ტრაქტატი. 1783 წ.

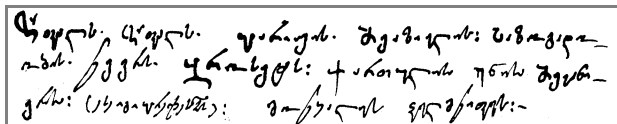
წებონ ჯაგრატიონი. „გეობდობიტვევობა“. ჯადაწერილია 1768წელს ქობრევიცის-თბილისის მიერ

ქობრევიცის ტრაქტატი (დასაწყისი). 1783 წ.

წებონ ჯაგრატიონის „გეობდობიტვევობის“ ჯადაწერის გეობიტვებ ახდებობ (1795 წ.)

შაბი ჯობსებ ხელწერა

ჭარბიანი ხელისუფლების გრძელვადიანი შედეგები

სრულქმნა ჩვენი უნგრესაილიაბოთიგან უცხოვე-
 ნა მინა : 1800 : 14 : ჩე :
 მონა ზარბოილის ქმნა ზღა : 1800 : უმპ :
 გლოქის ტან ქეფტრის შავიანაგან : ქალაქს :
 ძეგლას : სამეფოს დახეობის : უღლა : უგაღვამ :
 საშუაოს : ტუთ : სხობას : შინა : ხელოას : სეზანაბი
 ასა :
 ცოტმეჩეჩეძეძე : პიასბუნა : ზ :
 ძეგლას : უღარე : შარსმეჭეძე : ტან : უღარე :
 შარსმე : შავიან : დეგაღვამას :
 უღარე : შარსმე : შავიან : შარსმე : უღარე :
 შარსმე : უღარე : შარსმე : უღარე : შარსმე :
 შავიან : დეგაღვამას :

ჩებონ ჯავრატიონის „ჩეობლისივვაობა“ გადამჩენის შავით ძეგლტონ ჩეობისიბის აბდენი (1800 წ.)

ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ :
 ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ :
 ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ :
 ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ :
 ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ :
 ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ :
 ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ :
 ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ :
 ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ :
 ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ :

„წიგლე მეფის ჩენილი ძუსეთის იმპერატორ ქვატერინე II-სადმი (1784 წ.)“

ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ :
 ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ :
 ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ :
 ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ :
 ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ :
 ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ :
 ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ :
 ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ :
 ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ :
 ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ :

ძეგლტონ ჩეობისიბის აბდენი „ჩეობისივვაობისა“

ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ :
 ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ :
 ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ :
 ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ :
 ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ :
 ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ :
 ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ :
 ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ :
 ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ :
 ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ :

ჩებონ ჯავრატიონის „ჩეობლისივვაობა“ : ჯადაქურთლია 1795 წელს ჩეობისიბის მიერ

ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ :
 ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ :
 ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ :
 ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ :
 ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ :
 ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ :
 ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ :
 ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ :
 ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ :
 ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ : ღამსრულ :

ფრავმენტი ძარი ჯრობეს სტატიიდან ჯურნალში „Journal Asiatique“ 1832 წ.

ქართული კალიგრაფიის ხელოვნების აღდგენა

ქართული ქსოვილწენის ნიმუშები

ქსოვილწენა — დეკორატიული ხელოვნება, რომელიც ჰვრავს სტრიქონს განუწყვეტელ ორნამენტში.

„სამხვთო და სამღვდელო სახარება“. ჩეობისი, 1709 წ.

„სამღვთო და სამღვდელო სამოციქულო“ ჩეობისი, 1709 წ.

საბარება ღაბაშვილის. (1709 წ.)

„საბარება ღაბაშვილის. (1709 წ.)“

საბარება ღაბაშვილის. (1709 წ.)

„საბარება ღაბაშვილის. (1709 წ.)“

„საბარება ღაბაშვილის. (1709 წ.)“

„საბარება ღაბაშვილის. (1709 წ.)“

„საბარება ღაბაშვილის. (1709 წ.)“

„საბარება ღაბაშვილის. (1709 წ.)“

ქართული ხელოვნების ნიმუშები

ხელოვნება — დეკორატიული ხელოვნება მხედრული ასოებით, რომელიც იხმარებოდა მე-17—19 სს. ხელოვნებებში ავტორის ან გადამწერის ხელმოწერის გადმოცემად.

ღრჩილ მეფის ხელმოწერა მისი წერილიდან ღრმადამის ბურგომისტრ ნიკოლა ჟიტცენისადმი. (1686 წ.)

ღრჩილ მეფის ხელმოწერა მისი წერილიდან ღრმადამის ბურგომისტრ ნიკოლა ჟიტცენისადმი. (1686 წ.)

ღრჩილ მეფის ხელმოწერა მისი წერილიდან ღრმადამის ბურგომისტრ ნიკოლა ჟიტცენისადმი. (1686 წ.)

ღრჩილ მეფის ხელმოწერა მისი წერილიდან ღრმადამის ბურგომისტრ ნიკოლა ჟიტცენისადმი. (1686 წ.)

ღრჩილ მეფის ხელმოწერა მისი წერილიდან ღრმადამის ბურგომისტრ ნიკოლა ჟიტცენისადმი. (1686 წ.)

ღრჩილ მეფის ხელმოწერა მისი წერილიდან ღრმადამის ბურგომისტრ ნიკოლა ჟიტცენისადმი. (1686 წ.)

ქართული კალიგრაფიის მე-16-18 სს. ნიმუშები

იმის გასაგებად, თუ რა არის თანამედროვე კალიგრაფია, ვნახოთ ევროპული კალიგრაფიის მე-16-18 საუკუნეების ზოგიერთი ნიმუში.

Handwritten text in German with decorative flourishes.

CASPAR NEFF. გერმანია, 1549.

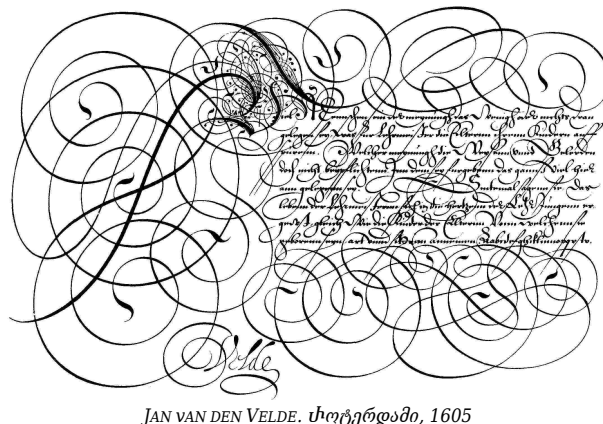
Handwritten text in German with decorative flourishes.

URBANN WISS. გერმანია, 1562.

ქართული ხელოვნების ენციკლოპედია

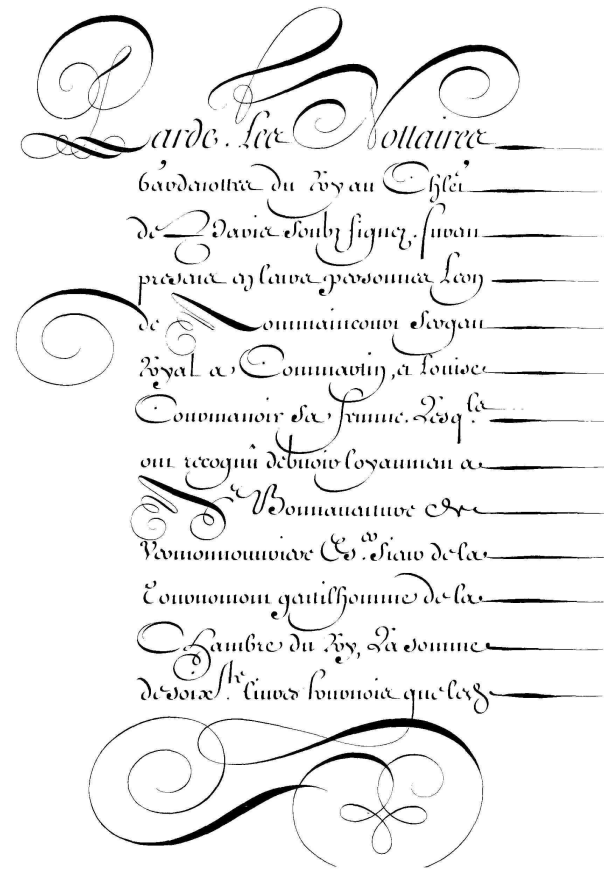
MICHAEL BAURENFEIND. ჩეხობნებო, 1716

JAN VAN DEN VELDE. შოტერდამი, 1605

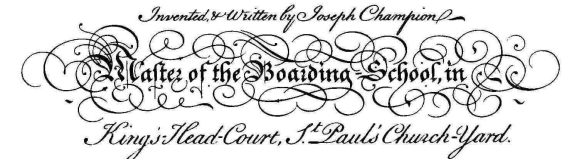
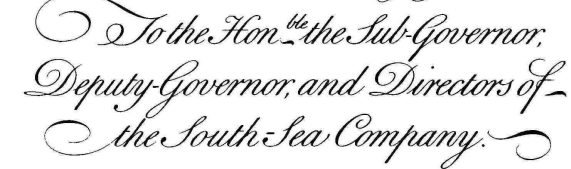
JOHANN CHRISTOPH ALBRESHT. ლუბეკი, 1766

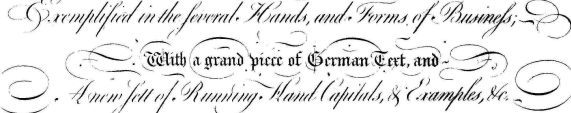
LOUIS SENAULT. პარიზი, 1660

JOSEPH CHAMPION. ზონდონი, 1743

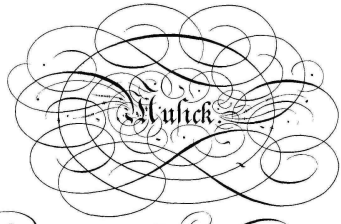

THE SECOND PART OF

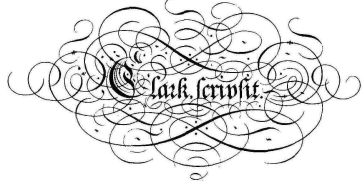
JOHN BLAND. ზონდონი, 1760

ქართული კალიგრაფიის ხელოვნების აღდგენა

*Musick the sweetest Gift our heavn:
And fittest sweetest Rage doth bring:
Musick can soften Pain to Ease,
And make death's anguish pleasaunt please:
Our Sings below it doth improve,
And antedate the Bishops above.*

*What sweeter then what what doth bring the Case
As Musick, this is rarest! Doth it bring
As sweetly as Musick too, the is Divines
The face to which the 'ere it strikes the Eyes
The Music heavenly such as in a Sphere
We only can admire, but cannot Hear!*

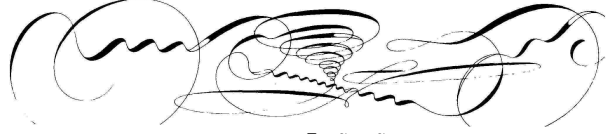
RICHARD CLARK. Մտնեցեալ, 1758

*Spem locat in Te Domine,
Qui novit Tua quod fines
Ovis carere, Nomen adorat
pius Precibus honorat
Ergo novum ferte melos
Rege, Qui manibus Coelos*

*Et mare, terramq; creavit
Bonus undique decoravit
Qui miserator, miserum
obliviscitur haud, verum
Sanguinetas perdit atroces,
Et ventem Jurat ope voces.*

*Auctor è adjuce me, Peccator, dolui demerere
junge manus pend tumentis Cuncto facinore genas
Verna Patri Superum Cunctarum Domino rerum
Unigenita gratia Nato, Deus Pneumatis, sacrate.*

RICHARD DANIEL. Նոնթոն, 1664

Պրեմանիա. 19-րդ դ. ճանաչողություն

*Herzliche
Glückwünsche
zum Neuen Jahre*

*Letzter
Frühling*

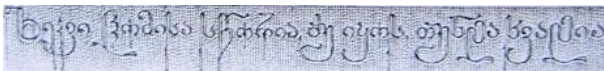
Baptême

Rechnung

Rechnung

Քրիստոսի և զառաքելիցն շնորհիւ

შირ ჟურჯანაძის ნაშრომები

ქართული კალიგრაფიის ხელოვნების აღდგენა

შესავალი

კალიგრაფიის აღდგენის დღევანდელი ცდები მომავალს სიარულს სრულ სიბნელეში. ჩვენ არ ვიცით ასომთავრული და ნუსხური ასოები და ვერც კი ვცნობთ მათ. ჯმ პირობებში, კალიგრაფიის ხელოვნების რომელ აღდგენაზეა ლაპარაკი?

ჩვენების (სახარების, ფსალმუნების, პოემების) და საერთოდ დიდი მოცულობის ტექსტების ხელით გადაწერას არა აქვს არავითარი აზრი. ესეთი ტექსტები უნდა აიკრიფოს კომპიუტერული საშრიფტო გარნიტურების მეშვეობით.

კალიგრაფიული ასოებით დაწერილი ტექსტი იკითხება ძნელად. ესეთ ტექსტს აქვს არა შინაარსობრივი, არამედ ესთეტიკურ-მხატვრული მნიშვნელობა

ჯრ არის გამორიცხული, რომ კალიგრაფიული ხელოვნების აღსადგენად ჩვენ უნდა გავიაროთ ძველი წიგნების გადაწერის საფეხური თუნდაც იმიტომ, რომ შევჩვიოთ ასომთავრულ-ნუსხური ასოების წერას და თვით მათ გარჩევასაც. მაგრამ უნდა გვახსოვდეს, რომ ეს არის კალიგრაფიის აღდგენის პროცესის ერთ-ერთი საფეხური, და არა ბოლო მიზანი.

შეკითხვა! ქართული კალიგრაფიის აღდგენის პროცესის საწყისი და უმთავრესი საფეხურია ქართული ხელნაწერი წიგნების ელექტრონული ვერსიების დამზადება (მათი სკანირება და PDF-ფორმატში გადაყვანა). შეკითხვა ამ უდიდესი სიმდიდრის მოთავსება ინტერნეტში, რომ ნებისმიერ მსურველს შეეძლოს მათი ნახვა და შესწავლა.

ეს, რომ ხელნაწერთა ჩრონოლოგიულ ცენტრში ეს სიმდიდრე არის ჩამარხული და არავის არა აქვს შესაძლებლობა ცალი თვალით მაინც შეხედოს მათ, არ უწყობს ხელს არც ჩვენი ანბანის (ასომთავრულ-ნუსხურის) სრული სახით შესწავლას, არც კალიგრაფიის აღდგენას, არც ჩვენს წარსულთან გაწყვეტილი კავში-

რის აღდგენას და არც მრავალ სხვა რამეს. ესეთი სიმდიდრე გინდა გქონია, გინდა არა.

ჩვენ ეხება ქართულ პირველნაბეჭდ და ძველნაბეჭდ წიგნებსაც. აფრო სწორად, 1629-1866 წლებში გამოცემულ წიგნებს. ჯმ წიგნების რაოდენობა არც თუ ისე დიდია.

ქართული ძველნაბეჭდი წიგნების რაოდენობა	
გამოცემის წელი	წიგნების რაოდენობა
1629-1705 წწ.	4
1709-1722 წწ.	23
1737-1744 წწ.	37
1749-1800 წწ.	82
1800-1867 წწ.	353
შთლიანად 1629-1867 წწ.	სულ 499

ჯრა მგონია, რომ 500 წიგნის ელექტრონულ ვერსიაში გადაყვანა წარმოადგენდეს დიდ სიმძნელეს. ჯმ სიიდან უმთავრესია 1629-1818 წლებში გამოცემული წიგნები — 146 ცალი. საწყის ეტაპზე რომ დამზადდეს ეს წიგნები, იქნება ძალიან კარგი და სასარგებლო ყველასათვის.

შეკითხვა ასევე უბრალო ხელნაწერების (წერილები, სიგელები, ბრძანებულებები და ა. შ.) ელექტრონული ვერსიების დამზადება, რადგან მათში, ალბათ, მოიპოვება კალიგრაფიის (ქსოვილწერის, ხვეულწერის) მრავალი ნიმუში.

ერთი სიტყვით, ჩვენ უნდა ვიცოდეთ, რა არის შექმნილი ჩვენი წინაპრების მიერ, რომ შევითვისოთ ეს ყველაფერი და განვაავითაროთ. ჯმჟამად კი ჩვენ და ჩვენი წერილობითი საგანძური ვართ მოწყვეტილები ერთმანეთისაგან.

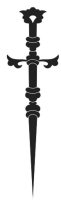

ქართული კალიგრაფიის ელემენტების აღწერა

ქალაქის უბნის ხუროთმოძღვრული და მონასტრის რეკონსტრუქცია

ქართული ეროვნული კალენდარი და წელთაღრიცხვა

ქართული ეროვნული კალენდარი და წელთაღრიცხვა

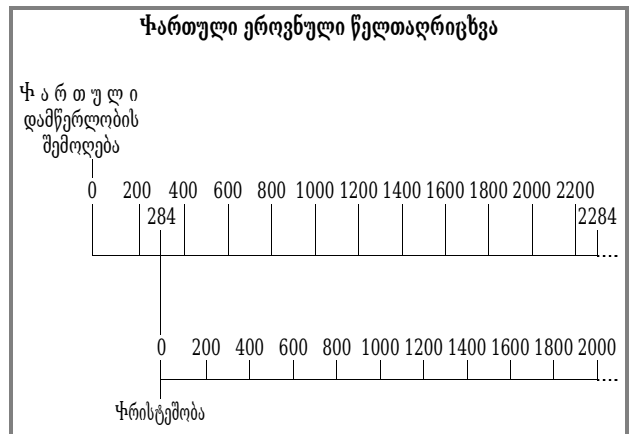
ართველები უძველეს დროში სარგებლობდნენ მთვარის კალენდრით, რომელიც შემდეგში შეიცვალა მზის კალენდრით. ძვ. წ. 412 წ. შეიქმნა ქართული ანბანური დამწერლობა და ქართული წარმართული კალენდარი, რომლის თანახმადაც წელიწადში იყო 30-30 დღიანი 12 თვე. (ხვევს ჰქონდათ თავიანთი ძველი ქართული სახელწოდებები. ძვ-12 თვის ბოლოს მოდიოდა 5 (ნაკიან წელიწადში კი 6) დამატებითი დღე.

წელიწადის თვეები (ფრინხილებში მოცემულია ნაკიანი წელიწადის რიცხვები)		
I	მზალწლისა	19.VIII — 17.IX.
II	სთვლისა	18.IX — 17.X.
III	ჰირისკინი	18.X — 16.XI.
IV	ჰირისდენი	17.XI — 16.XII.
V	მპანი (მპნისი)	17.XII — 15.I.
VI	სარწყუნისი (სურწყუნისი)	16.I — 14.II.
VII	შირკანი	15.II — 16.III.(15.III)
VIII	ზგრიკა	17.III.(16.III) — 15.IV.(14.IV)
IX	ჰარდობისა	16.IV.(15.IV) — 15.V.(14.V)
X	შარიალისა	16.V.(15.V) — 14.VI.(13.VI)
XI	ჩიბისა	15.VI.(14.VI) — 14.VII.(13.VII)
XII	ჰველთობისა	15.VII.(14.VII) — 13.VIII.(12.VIII)
	შამატებითი დღეები	14.VIII.(13.VIII) — 18.VIII

ძვ.წ. მე-4 საუკუნეში საქართველო გაერთიანდა ერთ სახელმწიფოდ. ძვ. წ. 303 წ. მარნავეზის მიერ მეფის ტიტულის მიღების შემდეგ საფუძველი ჩაეყარა პოლიტიკურად დამოუკიდებელ ქართულ ეროვნულ სახელმწიფოს. მრავალ რეფორმებთან ერთად მარნავეზმა განახორციელა ზოგადსახელმწიფოებრივი მნიშვნელობის რეფორმებიც. ზერძოდ, ძვ. წ. 284 წელს შემოღებულ იქნა მზის უძრავი წელიწადის სრულიად სახელმწიფო ერთიანი კალენდარი და ეროვნული ქართული წელთაღრიცხვა (შეიქმნა კი კალენდარი ძვ. წ. 412 წელს). შემოღებულ იქნა სახელმწიფო ქართული ენა, სრულიად სახელმწიფო ქართული დამწერლობა და საფუძველი ჩაეყარა ქართულ მწიგნობრობას (დამწერლობის შექმნის თარიღია ძვ. წ. 412 წელი).

ქართული ეროვნული წელთაღრიცხვის სისტემის ამოსავალი წერტილია ზებრიის სამეფოში მარნავეზ მეფის მიერ სრულიად სახელმწიფო ქართული დამწერლობის შემოღების თარიღი — ძვ. წ. 284 წ. მზის, ღრისტემობის წელი უდრის **284 წ. ქართული ანბანის შემოღებიდან**. ღრისტემობიდან 2016 წლის 19 აგვისტოს დაიწყება ზებრიული (ქართული) წელთაღ-

რიცხვის ახალი **XXIV (24-ე) საუკუნე, ანუ 2300 წელი!** შესაბამისად, ღრისტემობიდან 2011 წელი უდრის **2295 წელს ქართული ანბანის შემოღებიდან!**

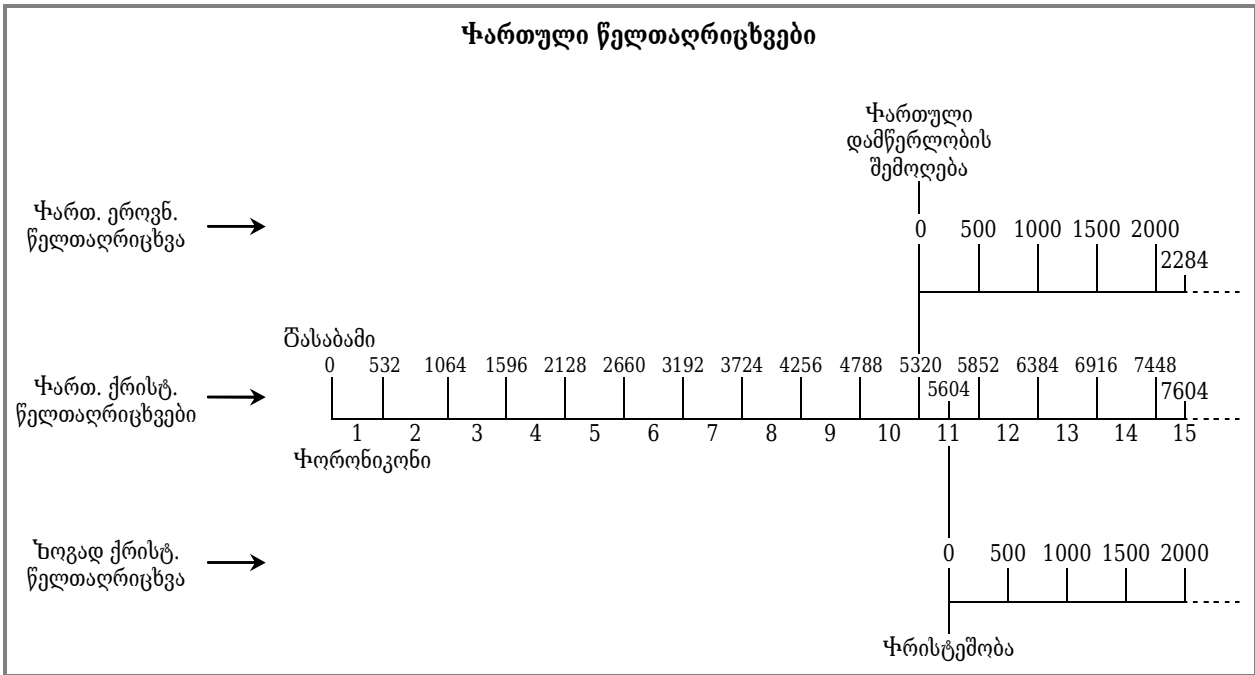
წვ.წ. 325 წელს ჩატარდა ჩიკვის საეკლესიო კრება, რომელმაც პასქალური დღესასწაულის გამოსათვლელად მიიღო 532 წლიანი "დიდი ინდიქტიონი". მცხეთის მე-10 მოქცევის 5320 წელი საფუძველად დაედო სხვადასხვა ქრისტიანული ერის წელთაღრიცხვას, მათ შორის ქართულს. ქართული ეროვნული წელთაღრიცხვის დასაბამი (ძვ. წ. 284 წ.) საფუძველად დაედო ქართულ ქრისტიანულ წელთაღრიცხვასაც: $5320 \text{ წ.} + 284 \text{ წ.} = 5604 \text{ წ.}$ ქართულ დასაბამიდან, ანუ ღრისტემობის წელი.

ღრისტემობიდან 1995 წლის 19 აგვისტოს დაიწყო ქართული დასაბამითი ახალი **LXXVII (77-ე) საუკუნე, ანუ 7600 წელი!** შესაბამისად, ღრისტემობიდან 2011 წელი უდრის **7615 წელს ქართულ დასაბამიდან!**

წვ. წ. 1313 წ. დაიწყო მე-14 მოქცევა, რომელიც დამთავრდა 1844 წ. მომდევნო 1845 წელს კი დაიწყო მე-15 მოქცევა. მამასადამე, ღრისტემობიდან 2011 წ. უდრის **167 წელს ღორნიკონით!**

წელთაღრიცხვის სისტემები	
დასახელება	წელთაღრიცხვის სახელწოდება
ქართული ანბანის შემოღებიდან	ზებრიული (ქართული) წელთაღრიცხვა (იბ. (ქარ.) წ.)
დასაბამიდან	დასაბამის წელთაღრიცხვა (დას. წ.)
ღორნიკონი	ღორნიკონული წელთაღრიცხვა (ქორ. წ.)
ღრისტემობიდან	წალი წელთაღრიცხვა (ახ. წ.)

საქართველოს ეროვნული კალენდარი

ღრთიერთ გადასვლის წესები წელიწადის გამოთვლისას

გადასვლა საერთაშორისო კალენდრიდან ქართულზე	გადასვლა საერთაშორისო კალენდრიდან ქართულ წასაბამითზე
284 წ. + წელი ღრისტეშობიდან (1 იანვრიდან 18 აგვისტომდე)	5604 წ. + წელი ღრისტეშობიდან (1 იანვრიდან 18 აგვისტომდე)
284 წ. + წელი ღრისტეშობიდან + 1 წელი (19 აგვისტოდან 31 დეკემბრამდე)	5604 წ. + წელი ღრისტეშობიდან + 1 წელი (19 აგვისტოდან 31 დეკემბრამდე)
გადასვლა ქართულ კალენდრიდან საერთაშორისოზე	გადასვლა ქართულ წასაბამითის კალენდრიდან საერთაშორისოზე
ქართული წელი – 284 წ. (16 აპნისიდან 5(6) დამ. დღემდე)	ქართული წელი – 5604 წ. (16 აპნისიდან 5(6) დამ. დღემდე)
ქართული წელი – 284 წ. – 1 წელი (1 ახალწლისიდან 15 აპნისამდე)	ქართული წელი – 5604 წ. – 1 წელი (1 ახალწლისიდან 15 აპნისამდე)

ქართული ღრწონიკონული წლის გამოთვლა

წელი ღრწონიკონით (მე-15 მოქცევა) = წელი ღრწეშობიდან – 1844 წ.

ღმრთივად, ჩვენი ეროვნული საგანძურის, ქართული ეროვნული წელთაღრიცხვის სისტემის და აგრეთვე ქართული ქრისტიანული წელთაღრიცხვის სისტემების (წასაბამიდან და ღრწონიკონი) და ქართული ეროვნული კალენდრის აღდგენა, და მათი პარალელ-

ლური ხმარება ზოგადქრისტიანულ წელთაღრიცხვასთან და საერთაშორისო კალენდართან ერთად, გაამდიდრებს ჩვენს წარმოდგენას საკუთარ ისტორიაზე. ღმრთივ ჩვენ მოგვეცემა საშუალება 19 აგვისტოს ვიზვიმით ქართული ღრწალი წლის მოსვლა.

ღრთიერთ გადასვლის ტაბულები წელიწადის გამოთვლისას

ჟადასვლა საერთაშორისო კალენდრიდან ქართულზე
(უნაკო წელიწადი)

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31			
ჯანისი	სარწყუნისი																	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
სარწყუნისი	შირკანი																	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14			
შირკანი	ჯგრიკა																	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15		
ჯგრიკა	ჯარდობისა																	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15		
ჯარდობისა	შირიალისა																	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
შირიალისა	შიბისა																	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
შიბისა	ჯველობისა																	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
ჯველობისა	შამ: ჯხალწლისა																	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
შამ: ჯხალწლისა	სთვლისა																	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13				
სთვლისა	ჯირისკინი																	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13				
ჯირისკინი	ჯირისდენი																	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14			
ჯირისდენი	ჯპნისი																	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15		
ჯპნისი	1																	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15			

ჟადასვლა საერთაშორისო კალენდრიდან ქართულზე
(ნაკიანი წელიწადი)

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31				
ჯანისი	სარწყუნისი																	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16		
სარწყუნისი	შირკანი																	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15			
შირკანი	ჯგრიკა																	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15			
ჯგრიკა	ჯარდობისა																	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16		
ჯარდობისა	შირიალისა																	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	
შირიალისა	შიბისა																	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	
შიბისა	ჯველობისა																	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
ჯველობისა	შამ: დღეები ჯხალწლისა																	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
შამ: დღეები ჯხალწლისა	სთვლისა																	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13					
სთვლისა	ჯირისკინი																	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14				
ჯირისკინი	ჯირისდენი																	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14				
ჯირისდენი	ჯპნისი																	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14				
ჯპნისი	1																	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15				

ფიგურები და სხვა დეტალები იხილეთ სხვა გვერდებზე

ქართული ეროვნული კალენდარი														
2296* წელი ქართული ანბანის შემოღებიდან														
	წახალწლისა				სთვლისა				ჩირისკინი					
ორ	4	11	18	25	2	9	16	23	30	7	14	21	28	
სმ	5	12	19	26	3	10	17	24	1	8	15	22	29	
ოთ	6	13	20	27	4	11	18	25	2	9	16	23	30	
ჟთ	7	14	21	28	5	12	19	26	3	10	17	24		
ურ	1	8	15	22	29	6	13	20	27	4	11	18	25	
შბ	2	9	16	23	30	7	14	21	28	5	12	19	26	
ხვ	3	10	17	24	1	8	15	22	29	6	13	20	27	
	ჩირისდენი				ჩპნისი				სარწუნისი					
ორ	5	12	19	26	3	10	17	24	1	8	15	22	29	
სმ	6	13	20	27	4	11	18	25	2	9	16	23	30	
ოთ	7	14	21	28	5	12	19	26	3	10	17	24		
ჟთ	1	8	15	22	29	6	13	20	27	4	11	18	25	
ურ	2	9	16	23	30	7	14	21	28	5	12	19	26	
შბ	3	10	17	24	1	8	15	22	29	6	13	20	27	
ხვ	4	11	18	25	2	9	16	23	30	7	14	21	28	
	ჭირკანი				ჯგრიკა				ჭარდობისა					
ორ	6	13	20	27	7	14	21	28	5	12	19	26		
სმ	7	14	21	28	1	8	15	22	29	6	13	20	27	
ოთ	1	8	15	22	29	2	9	16	23	30	7	14	21	28
ჟთ	2	9	16	23	30	3	10	17	24	1	8	15	22	29
ურ	3	10	17	24	4	11	18	25	2	9	16	23	30	
შბ	4	11	18	25	5	12	19	26	3	10	17	24		
ხვ	5	12	19	26	6	13	20	27	4	11	18	25		
	ჭარიალისა				ციბისა				ჭველთობისა					
ორ	3	10	17	24	4	11	18	25	2	9	16	23	30	
სმ	4	11	18	25	5	12	19	26	3	10	17	24		
ოთ	5	12	19	26	6	13	20	27	4	11	18	25		
ჟთ	6	13	20	27	7	14	21	28	5	12	19	26		
ურ	7	14	21	28	1	8	15	22	29	6	13	20	27	
შბ	1	8	15	22	29	2	9	16	23	30	7	14	21	28
ხვ	2	9	16	23	30	3	10	17	24	1	8	15	22	29
	შამ. დღეები				შდესასწაულები									
ორ	4				10 ახალწლისა – შარიაშ.				24 ივრიკა – ჭღდგობა					
სმ	5				27 სთვლისა – სვეტიცხ.				25 ივრიკა – ზხოვრ. შდე					
ოთ	6				7 ტირისდენი – ჟიორგ.				12 მარიალისა – შ. წ. შ.					
ჟთ					16 აპნისი – წხალი ჩელი									
ურ	1				22 აპნისი – შობა									
შბ	2				4 სარწუნისი – ჩათლ.									
ხვ	3				12 სარწუნისი – ჩინლობა									

* – ეს წელი დაიწყო 2011 წლის 19 აგვისტოს

საერთაშორისო კალენდარი														
2012 წელი ჯრისტეშობიდან														
	იანვარი					თებერვალი				მარტი				
ღ.რ	2	9	16	23	30	6	13	20	27	5	12	19	26	
სმ	3	10	17	24	31	7	14	21	28	6	13	20	27	
ღ.თ	4	11	18	25	1	8	15	22	29	7	14	21	28	
ჟ.თ	5	12	19	26	2	9	16	23	1	8	15	22	29	
ს.რ	6	13	20	27	3	10	17	24	2	9	16	23	30	
შბ	7	14	21	28	4	11	18	25	3	10	17	24	31	
ბგ	1	8	15	22	29	5	12	19	26	4	11	18	25	
	აპრილი					მაისი				ივნისი				
ღ.რ	2	9	16	23	30	7	14	21	28	4	11	18	25	
სმ	3	10	17	24	1	8	15	22	29	5	12	19	26	
ღ.თ	4	11	18	25	2	9	16	23	30	6	13	20	27	
ჟ.თ	5	12	19	26	3	10	17	24	31	7	14	21	28	
ს.რ	6	13	20	27	4	11	18	25	1	8	15	22	29	
შბ	7	14	21	28	5	12	19	26	2	9	16	23	30	
ბგ	1	8	15	22	29	6	13	20	27	3	10	17	24	
	ივლისი					აგვისტო				სექტემბერი				
ღ.რ	2	9	16	23	30	6	13	20	27	3	10	17	24	
სმ	3	10	17	24	31	7	14	21	28	4	11	18	25	
ღ.თ	4	11	18	25	1	8	15	22	29	5	12	19	26	
ჟ.თ	5	12	19	26	2	9	16	23	30	6	13	20	27	
ს.რ	6	13	20	27	3	10	17	24	31	7	14	21	28	
შბ	7	14	21	28	4	11	18	25	1	8	15	22	29	
ბგ	1	8	15	22	29	5	12	19	26	2	9	16	23	30
	ოქტომბერი					ნოემბერი				დეკემბერი				
ღ.რ	1	8	15	22	29	5	12	19	26	3	10	17	24	31
სმ	2	9	16	23	30	6	13	20	27	4	11	18	25	
ღ.თ	3	10	17	24	31	7	14	21	28	5	12	19	26	
ჟ.თ	4	11	18	25	1	8	15	22	29	6	13	20	27	
ს.რ	5	12	19	26	2	9	16	23	30	7	14	21	28	
შბ	6	13	20	27	3	10	17	24	1	8	15	22	29	
ბგ	7	14	21	28	4	11	18	25	2	9	16	23	30	
შდსასწ.	1 იანვარი— <i>წახალი ზელი</i>					27 აპრილი— <i>წდღვობა</i>				14 ოქტომბერი— <i>სვეტიცხ.</i>				
	7 იანვარი— <i>შობა</i>					28 აპრილი— <i>წსოვნის შდე</i>				23 ნოემბერი— <i>წიორვობა</i>				
	19 იანვარი— <i>წათლისდება</i>					26 მაისი— <i>წამ. წდდ. შდე</i>								
	27 იანვარი— <i>წინობა</i>					28 აგვისტო— <i>წთრიაშობა</i>								

რწმეწიასეპარადლმწე რბ სყარბდენლარე სპლმეწსატენ სპლმთდოეჟ

2012 թվականի լույսի քաղաք

2012 ԲԻՄՆ լույսի քաղաք

Նոյեմբեր 2012

ԳԹ	ԽԹ	ՊԹ	ԲԹ	ՆԹ	ՄԹ	ԿԹ
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					

Դեկտեմբեր 2012

ԳԹ	ԽԹ	ՊԹ	ԲԹ	ՆԹ	ՄԹ	ԿԹ
				1	2	3
				4	5	
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29				

Յանվար 2012

ԳԹ	ԽԹ	ՊԹ	ԲԹ	ՆԹ	ՄԹ	ԿԹ
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

Փետրվար 2012

ԳԹ	ԽԹ	ՊԹ	ԲԹ	ՆԹ	ՄԹ	ԿԹ
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30						

Մարտ 2012

ԳԹ	ԽԹ	ՊԹ	ԲԹ	ՆԹ	ՄԹ	ԿԹ
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

Ապրիլ 2012

ԳԹ	ԽԹ	ՊԹ	ԲԹ	ՆԹ	ՄԹ	ԿԹ
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	

Մայիս 2012

ԳԹ	ԽԹ	ՊԹ	ԲԹ	ՆԹ	ՄԹ	ԿԹ
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					

Յունիս 2012

ԳԹ	ԽԹ	ՊԹ	ԲԹ	ՆԹ	ՄԹ	ԿԹ
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

Հուլիս 2012

ԳԹ	ԽԹ	ՊԹ	ԲԹ	ՆԹ	ՄԹ	ԿԹ
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30

Օգոստոս 2012

ԳԹ	ԽԹ	ՊԹ	ԲԹ	ՆԹ	ՄԹ	ԿԹ
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

Սեպտեմբեր 2012

ԳԹ	ԽԹ	ՊԹ	ԲԹ	ՆԹ	ՄԹ	ԿԹ
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30		

Օկտոբեր 2012

ԳԹ	ԽԹ	ՊԹ	ԲԹ	ՆԹ	ՄԹ	ԿԹ
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

ՖԷԻԺԻԿԱԿԱՆ ԴՍԻԱՐԽԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԻ ԵՎ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԻ

2012 წლის თვიური კალენდარი

ტელავის
ეროვნული უიქიპედია
წიგნი და დროშა

წანვარი 2012

ორ	სმ	ოთ	ჩო	ხრ	შბ	კვ
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					

აკახალაქის
ეროვნული უიქიპედია
წიგნი და დროშა

ჩებერვალი 2012

ორ	სმ	ოთ	ჩო	ხრ	შბ	კვ
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29				

ფიგურატიული კალენდარი

ՆԱԳՆՈՐԱԿԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ՆԱԳՐԱԿԱՆ ԳՐԱԳՐԱՆԻ ԿԱՆՔԱՆՈՒՄԻ
ՆԱԳՐԱԿԱՆ ԳՐԱԳՐԱՆԻ ԿԱՆՔԱՆՈՒՄԻ

Մարտի 2012

Որ	Նմ	Օտ	Կտ	Նր	Մծ	Կց
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

ԱՐՏԱԿԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ԱՐՏԱԿԱՆ ԳՐԱԳՐԱՆԻ ԿԱՆՔԱՆՈՒՄԻ
ԱՐՏԱԿԱՆ ԳՐԱԳՐԱՆԻ ԿԱՆՔԱՆՈՒՄԻ

Ապրիլի 2012

Որ	Նմ	Օտ	Կտ	Նր	Մծ	Կց
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30						

ზეფოტუფის უჩაყი ზე ზაღჳ
ზაუაშელის უჩიყი ზე ზიყიყე
ზაგოდების გერბი და დროშა

ჭაიხი 2012

ღრ	სმ	ღთ	ჳთ	ზრ	შბ	ღვ
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

ზეფოტუფის უჩაყი ზე ზაღჳ
ზეზაფოთოლიყოჯიას უჩიყი ზე ზიყიყე
ზედოფლისწეაროს გერბი და დროშა

წეზიხი 2012

ღრ	სმ	ღთ	ჳთ	ზრ	შბ	ღვ
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	

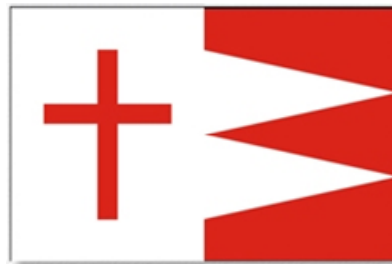
ღმციხიეპედიკაღმე იბ იყიბეღმე იბმეღმე იბმეღმე

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ԴԱՏԱՎՈՐՈՒԹՅԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ
ԿԵՆՏՐԱԼԻԶԱՑԻԱ

Նշանակում 2012

Ձր	Լմ	Ձտ	Էտ	Նր	Մծ	Կց
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ԴԱՏԱՎՈՐՈՒԹՅԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ
ԿԵՆՏՐԱԼԻԶԱՑԻԱ

Նշանակում 2012

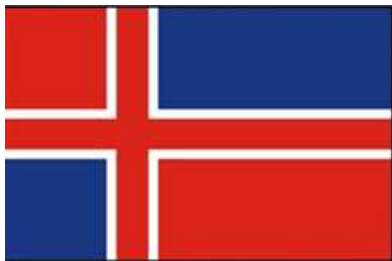
Ձր	Լմ	Ձտ	Էտ	Նր	Մծ	Կց
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

ბრუნს ფოტოქონ რეპრეზენტაცია
 ბრუნსის უფროსი რეპრეზენტაციის
 ბრუნსის გერბი და დროშა

სექტემბერი 2012

ორ	სამ	ოთ	ჩო	ხუ	შა	კვი
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30

ფოტოქონ რეპრეზენტაცია
 ფოტოქონის უფროსი რეპრეზენტაციის
 ფოტოქონის გერბი და დროშა

ოქტომბერი 2012

ორ	სამ	ოთ	ჩო	ხუ	შა	კვი
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

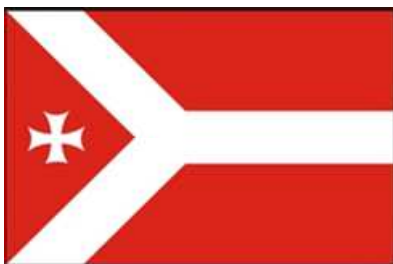
ფოტოქონის უფროსი რეპრეზენტაციის

ՓԱՐՏԱԿԱՆ ԿԱՌԱՐԱՆՆԵՐԻ ԿԱՌԱՐԱՆՆԵՐԻ ԿԱՌԱՐԱՆՆԵՐԻ ԿԱՌԱՐԱՆՆԵՐԻ
 Կառուցման ծրագրի ծրագրի ծրագրի ծրագրի
 Կառուցման ծրագրի ծրագրի ծրագրի ծրագրի

Իրադրություն 2012

Օր	Եր	Օր	Կա	Նր	Մծ	Կծ
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30		

ՓԱՐՏԱԿԱՆ ԿԱՌԱՐԱՆՆԵՐԻ ԿԱՌԱՐԱՆՆԵՐԻ ԿԱՌԱՐԱՆՆԵՐԻ ԿԱՌԱՐԱՆՆԵՐԻ
 Կառուցման ծրագրի ծրագրի ծրագրի ծրագրի
 Կառուցման ծրագրի ծրագրի ծրագրի ծրագրի

Ծրագրություն 2012

Օր	Եր	Օր	Կա	Նր	Մծ	Կծ
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

ზრის სიმბოლო

ზარის სიმბოლო

იშანი (სიმბოლო) ფულის ერთეულის შეიძლება იყოს ასო, ლიგატურა, მონოგრამა, იეროგლიფი, შემოკლება ან აბრევიატურა, მთლიანი სიტყვა, და აგრეთვე მათი კომბინაცია. უამოყენება ვალუტის მაქსიმალურად მოკლე და ამავე დროს უნიკალურ გამოსახატავად. მსოფლიოს ქვეყნების ფულის ბევრ ერთეულს ასახაიანებს თავისი გრაფიკული სიმბოლო.

ლომხური დრამი

სურბაგანული მანათი

მითქმის ყველა სიმბოლო შექმნილია ერთი პრინციპით: ფულის ერთეულის დასახელების პირველი ასო, რომელიც გადახაზულია ართი ან ორი თარაზული, შვეული ან ირიბი ხაზით.

ქედან გამომდინარე, ლარის სიმბოლოს შესაქმნელად უნდა ავიღოთ მთავრული ასო „ზ“, რომელსაც გადავხაზავთ ერთი ან ორი ხაზით.

შახლოვებით ეს იქნება ასე:

ფულის ერთეულის ზოგადი ნიშანი	ამერიკული დოლარი	ყრიტანული ვირვანქა სტერლინგი

ფრანგული ფრანკი	იტალიური ლირა	იაპონური იენა
ქვე - ქვროპული სავალუტო ერთეული	ევრო	ყერძული დრახმა

ზარის სიმბოლო	ზარის სიმბოლო	ზარის სიმბოლო	ზარის სიმბოლო
ზარის სიმბოლო	ზარის სიმბოლო	ზარის სიმბოლო	

სუყველა ქართულ საშრიფტო გარნიტურს უნდა გაუკეთდეს მისთვის შესაფერისი ლარის სიმბოლო.

ქმავე დროს, შეიძლება შეიქმნას თეთრის სიმბოლოც. ძოგორც წესი, ასეთ შემთხვევაში იყენებენ სასტრიქონო ასოს.

ქბრაული შკეკელი	ხინური ფუანი	კორეინული გრივანა

ხოსტა ძიკული კოლონი	ყრაზილიური კრუზერო	რუსება

ამერიკული მილი	ამერიკული ცენტი	ყერმანული პენიგი

მეთრის სიმბოლოსთვის გამოდგება მხედრული ასო „თ“, რომელიც გადაიხაზება ერთი ან ორი ხაზით. უამოვა შემდეგი:

ამრგენტინული აუსტრალი	სარაკვაიელი გუარანი	ინდური რუპია

მეთრის სიმბოლო	მეთრის სიმბოლო

ხორეული ვონი	ფილიპინური პესო	ჰაღლანდური ბატი

შაწერის მაგალითები:

15	15	15	15
ზარის სიმბოლოს დაწერის მაგალითები			

ზაოსური კიპი	ჰიეტნამური დონგი	მონღოლური ტუნგიკი

15	15	15
ზარის სიმბოლოს დაწერის მაგალითები		

შავიანთი ეროვნული ფულის სიმბოლოები აქვთ ჩვენს უშუალო მეზობლებსაც:

ზარის სიმბოლო

ზარის სიმბოლოს განლაგება კლავიატურის ქართულ სტანდარტულ გაწყობაზე შეიძლება მე-4 რიგის ქვედა რეგისტრზე პარაგრაფის ნიშნის მაგივრად:

“	1	2	3	4	5	6	7	8	9	0	-	+)
„	!	?	№	§	%	:	.	;	,	/	-	=	(

“	1	2	3	4	5	6	7	8	9	0	-	+)
„	!	?	№	ზ	%	:	.	;	,	/	-	=	(

ჩაზის ჰერის ორდენი

ჩაზის ჰერის ორდენი

ორდენი მამაცობისათვის ჩვენ არ მოგვეპოვება, ამიტომ განვიხილოთ იგი ანალოგიური გერმანული ორდენის მაგალითზე. შკინის ჰვარი არის გერმანული სამხედრო ორდენი, დაარსებული შრუსიაში 1813 წ. მეფე ფრიდრიხ ლეოპოლდ III-ის მიერ როგორც უმაღლესი ჯილდო ჩაპოლეონის წინააღმდეგ ღანმათავისუფლებელ ომში. 1870 წ. ორდენი განახლდა როგორც ჯილდო ფრანგულ-პრუსიულ ომში. ორდენის შემდეგი განახლებები მოხდა 1914 და 1939 წწ.

ორდენი იყო სამი ხარისხის:

ტოროვ კლასის (Eisernes Kreuz 2. Klasse);

შირველი კლასის (Eisernes Kreuz 1. Klasse);

შკინის ჰვარის შიდი ჯვარი (Großkreuz des Eisernen Kreuzes).

1940 წ. განახლებულ ორდენს დაემატა კიდევ ექვსი ხარისხი:

შკინის ჰვარის შაინდული ჯვარი (Ritterkreuz des Eisernen Kreuzes);

შკინის ჰვარის შაინდული ჯვარი მუხის ფოთლებით (Ritterkreuz des Eisernen Kreuzes mit Eichenlaub);

შკინის ჰვარის შაინდული ჯვარი მუხის ფოთლებით და მახვილებით (Ritterkreuz des Eisernen Kreuzes mit Eichenlaub und Schwerter);

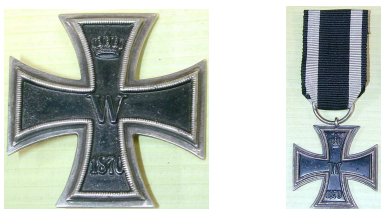
შკინის ჰვარის შაინდული ჯვარი მუხის ფოთლებით, მახვილებით და ბრილიანტებით (Ritterkreuz des Eisernen Kreuzes mit Eichenlaub, Schwerter und Brillante);

შკინის ჰვარის შაინდული ჯვარი ოქროს მუხის ფოთლებით, მახვილებით და ბრილიანტებით (Ritterkreuz des Eisernen Kreuzes mit goldenem Eichenlaub, Schwerter und Brillanten);

შიდი ჰვარის ჩარსკვლავი (Der Stern des Grossen Kreuzes).

1813 წ. შკინის ჰვარის ორდენის ნიშნები

1870 წ. შკინის ჰვარის ორდენის ნიშნები

1914 წ. შიდი ჰვარის ჩარსკვლავი. ღმ ორდენით დაჯილდოვებულია ფელდმარშალი შაულ ფონ შინდენბურგი

1914 წლის შკინის ჰვარის ორდენის ნიშნები

1939 წლის შკინის ჰვარის ორდენის ნიშნები

1939 წლის საპატიო შისამკვრებელი 1914 წ. შკინის ჰვარის ორდენისათვის

1939 წ. შკინის ჰვარის ორდენის ბაფთი

ქერმანული მამაცობის ორდენების ჩვენების შემდეგ ვილაპარაკოთ ქართულ საბრძოლო ჯილდოებზე, კერძოდ ორდენზე მამაცობისათვის. შირველი ის, რომ ჩვენ არა გვაქვს ასეთი ჯილდო.

შს ორდენი უნდა იყოს მარტივი, ყველაფრისმთქმელი და ადვილად ცნობადი. შაუშვებელია ორდენების სიმრავლე — ერთი მკერდი ვერ დაიტევს 10-15 ორდენს (როგორც იყო რუსულ-საბჭოურ ჯარში). ღმ შემთხვევაში ორდენები გადაიტყვევა ჯართის გროვად. ორდენი უნდა იყოს ერთი, მაგრამ 4-5 ხარისხის. ღომდევნო ხარისხის ორდენი სცვლის წინამდებარე ხარისხის ორდენს. ღმ შემთხვევაში მკერდზე არის ერთი ორდენი, და ყველასათვის ნათელია, რამდენი ორდენი იგულისხმება მასში.

საც შეეხება ჯილდოს სახელწოდებას. მომყავს შესაძლო ვარიანტები:

- ქვეყნული ფარის ორდენი;**
- ქარ-ხმლის ორდენი;**
- ქაუკაც(ობის)თ ჯვარი;**
- ქართული ჰვარი;**
- ჩინოს ჰვარი;**
- ქაზის ჰვარი.**

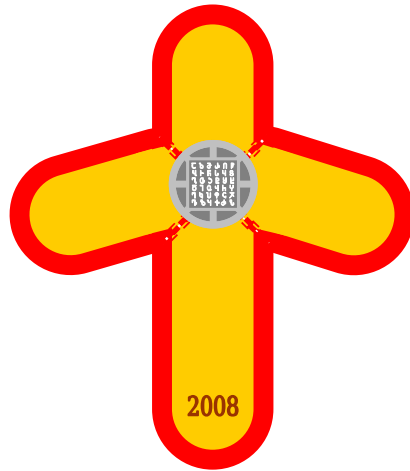
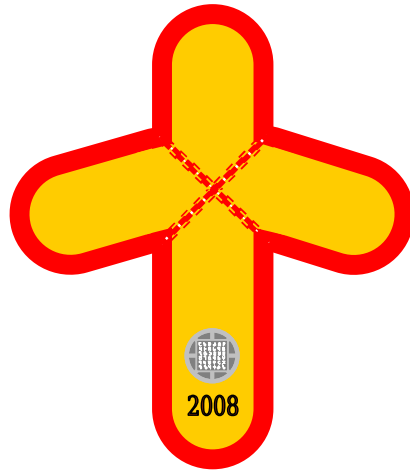
ყოლო ვარიანტი მესახება უფრო მიზანშეწონილად. ღარისხების რაოდენობა და სახელები:

- ქაზის ჰვარი მე-2 ხარისხის (კლასის);**
- ქაზის ჰვარი 1-ლი ხარისხის (კლასის);**
- ქაზის ჰვარი ფოთლებით;**
- ქაზის ჰვარი ფოთლებით და ფარით;**
- ქაზის ჰვარი ფოთლებით, ფარით და მახვილებით.**

ფოთლებში იგულისხმება ვაზის ფოთლები. ფარი უნდა იყოს ქართული (ხევსურული). მახვილებიც, რა თქმა უნდა, უნდა იყოს სუფთა ქართული, და არა ისეთები, როგორც მინდა ღიორგის გამარჯვების ორდენშია.

1-ლ და მე-2 ხარისხის ორდენებებს ატარებენ მიმაგრებულებს მარცხენა მკერდზე, დანარჩენ სამი ხარისხის ორდენს კისერზე ბაფთზე.

ქვე მომყავს ქაზის ჰვრის ორდენის ჩემეული დაახლოვებითი ვარიანტი. მასზე აუცილებელი უნდა იყოს აღნიშნული ომის თარიღი (ამ ორდენით ჯილდოვდებიან მხოლოდ და მხოლოდ ომის დროს).

ქაზის ჰვარის ორდენი

ქაქატიან საქართველო ყაფიყა

ქართული სამკლავე ყაფიყა

ქართული სამკლავე ბაფთები

არგი იქნებოდა ქართულ ჯარში ჯილდოს ისეთი იშვიათი სახის შემოღება, როგორც არის სამკლავე ბაფთები. მსეთი ჯილდოები არსებობდა ჟერმანიის ჟერმანტში მე-2 მსოფლიო ომის დროს. ზგი წარმოადგენდა ქსოვილის ნაჭერს (35 მმ. სიმაღლის), რომელზედაც დაწერილი იყო იმ ადგილის სახელწოდება, რომელშიც უხდებოდა ჯარის ნაწილებს საბრძოლო მოქმედების წარმოება. ზერძოდ, ასეთი ბაფთებით აჯილდოვებდნენ კუნძულ ზრეტაზე სადესანტო ოპერაციის მონაწილე წარჩინებულ ჯარისკაცებს (ბაფთი „KRETA“), ჟრვინ სომელის მეთაურობით ზფრიკულ კორპუსში მებრძოლებს (ბაფთი „AFRIKA“), 1945 წ. ალყა შემორტყმული საჯარისო ჯგუფ „ზურლანდის“ მებრძოლებს (ბაფთი „Kurland“), ქალაქ ზეცის დაცვის მონაწილე ჯარისკაცებს (ბაფთი „Metz“).

ზემთ ჩამოთვლილი ბაფთები გამოიყურებოდა ასე:

სამკლავე ბაფთებს ატარებდნენ მარცხენა სახელოზე.

ჟვემო სურათზე აღბეჭდილია ავიაციის ოფიცერი, დაჯილდოვებული ბაფთებით „ზრეტა“ და „ზფრიკა“.

ზდუფტვაფეს ოფიცერი, დაჯილდოვებული ბაფთებით „ზრეტა“ და „ზფრიკა“

ქართული სამკლავე ბაფთები

ჩვიაციის კაპიტანი, დაჯილდოვებული ბაფთით „ჩურლანდი“

ჩსეთივე ბაფთით დაჯილდოვებული ობერ-ფრეიტორი

აკვე ეხლავე შეიძლება საქართველოს ჯარში სამკ-
ლავე ბაფთების შემოღება. ჩმის საშუალებას იძლევა
ამ ბოლო რამოდენიმე წლის განმავლობაში ჩვენს მი-
ერ გადატანილი ომები და ბრძოლები. ეს აქტი იქნება
ჩვენი ჯარისკაცის მიმართ სიყვარულის გამოხატვის
ნიშანი.

შაახლოვებით შეიძლება ასეთი ბაფთების შექმნა
(ბაფთების სურათი არის პირობითი):

ჭაფთი „ჩხინვალი“

2008 **ჩეჩენური** წელი

ჭაფთი „ჩვლანეთი“

ჩეჩენური

ჭაფთი „სელმანდი“

სელმანდი

ქართული სასტამბო შრიფტები

სტეფანო პაოლინი სასტამბო შრიფტები

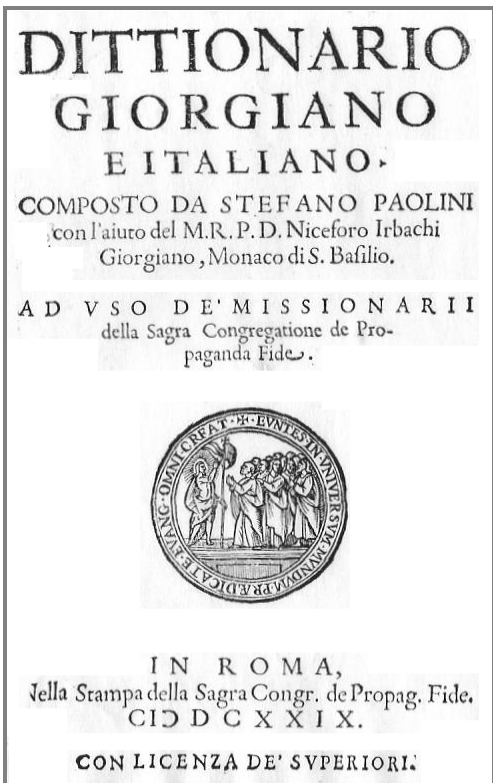
ქართული სასტამბო შრიფტები

ომში 1628 წელს სტეფანო პაოლინისა და ჩიკიფორე ირბახის (ჩიკოლოზ ირუბაქიძე-ხოლოყაშვილის) მიერ დამზადდა პირველი ქართული სასტამბო შრიფტი, რომლითაც 1629 წელს დაიბეჭდა „ქართულ-იტალიური ლექსიკონი“ და „ქართული ანბანი ლოცვებითურთ“.

ანგდევზჭითიკლმნდოჯერ
სტკუფუქლყშჩცძწჭხჯჟჳ

სტეფანო პაოლინის და ჩიკიფორე ირბახის პირველი ქართული სასტამბო შრიფტი (1628 წ.)

1643 წელს სომხში ამავე შრიფტით დაიბეჭდა ფრანცისკო-მარია ტაჯიოს „ქართული გრამატიკა“. ფ.-მ. ტაჯიო შვიდი წლის განმავლობაში იმყოფებოდა საქართველოში სომხის საპის დავალებით ქართული ენის, დამწერლობის და გრამატიკის შესასწავლად. ღმწიგნის მეორე გამოცემა გამოვიდა 1670 წ.

პირველი ქართული ნაბეჭდი წიგნი: სტეფანო პაოლინი, ჩიკიფორე ირბახი. „ქართულ-იტალიური ლექსიკონი“. სომხი, 1629 წ.

„ლექსიკონი იტალიური-ფრანსი“
Dittionario Giorgiano-Italiano.

ა A

აბანო-	abáno,	Bagno.
აბარო-ღბ.	abaróga,	Ma che?
აბახი.	abáchi,	Di là.
აბრეციო-ში.	abrefciómi,	Seta.
აგხება.	aghebà,	Compunzione.
აგჰმოზენბელი.	aghmozenébéli	Bialtemare.
აგჰმო-სათუღუტი.	aghmofoalcti,	Oriente.

აღ

აღფრილი.	daferili,	Mattonato.
აღფეზა.	dafzeba,	Diftaccare.
აღფეზალი.	dafzebili,	Diftaccato,
აღფეშე.	dafzém,	Starnutare.
აღფეშაში.	dafzémuli,	Starnuro.
აღფეშა.	dafzéli,	Votare, Far vacuo, Vacante.

აღ

აღფეზი.	dafzér,	Refruiere, Copiare.
აღფეზიკე.	dafkárghé,	Perdere.
აღფეშა.	dafkáu,	Macinare.
აღფეშაში.	dafkedebi,	Afpettare.
აღფეშა-ღი.	dafkódi,	Ferire.
აღფეშა-ღილი.	dafkodili,	Ferito.
აღფეშა-ღი.	dafkuéro,	Caltrato, animale.

„ქართულ-იტალიური ლექსიკონი“. სომხი, 1629 წ.

თხედრული ასოების ელემენტების მოხაზვის თანმიმდევრობა და მიმართულება. „ქართულ-იტალიური ლექსიკონი“. სომხი, 1629

ქართული სასტამბო შრიფტები

**ALFABETO
GIORGIANO.**

Figura.	Nome.	Potestas.
ა	ან	An a,
ბ	ბან	Ban b,
გ	გან	Ghan gh, come il Heb. ghe, ghi.
დ	დონ	Don d,
ე	ენ	En e,
ვ	ვინ	Vin u, confonante.
ზ	ზენ	Zen z, come in Ital. Zefiro.
ჩ	ჩაი	Hai h,
ც	ჩაი	Hhai hh, come il Arab.
ძ	თან	Than th, come il Greco.
წ	ინ	In i,
ჭ	კან	Kan k,
ცხ	ლას	Las l,
ძვ	მან	Man m,
წბ	ნარ	Nar n,
ჭგ	ონ	On o,
წძ	პარ	Par p,
ჭწ	რაი	Rai r,
ჭჭ	იან	jan j, come in Spagnuolo, hijo.
ჭწ	სან	San f,
ჭწ	ტარ	Tar t,
ჭწ	ფან	Vn u, Vocale.
ჭწ	ფარ	Far f, ph,
ჭწ	ჩა	ch,
ჭწ	კარ	c,
ჭწ	გან	g, Ital. ga, go, gu.
ჭწ	შინ	Scin ic, Ital. icia, ice, ici, fciò, fciu.
ჭწ	ჩიენ	Ciuen ci, Ital. cia, cio, ciu.
ჭწ	ჯან	Zan z, z, come in Ital. zoppo.
ჭწ	ჯილ	Zil, &
ჭწ	ჯილ	Zil z, come in Italiano, Zio.
ჭწ	ჩაჰარ	Chahar, ch, come in Spagn. hecho.
ჭწ	ჩან	ch, come il Heb.
ჭწ	ჩარ	Chhar chh, come il Arab.
ჭწ	ჯიან	Gian g, Ital. gia, gio, giu.
ჭწ	ჰოი	Hhoi hh,

„*ქართული ანბანი ლოცვებითურთ.*
სიძმი, 1629 წ.

**LITANIÆ
B. MARIAE VIRGINIS.**

Figura.	Potestas.	Figura.	Potestas.
ა	A	ბ	B
ბ	B	გ	Gh
გ	Gh	დ	D
დ	D	ე	E
ე	E	ვ	V
ვ	V	ზ	Sz
ზ	Sz	ჩ	H
ჩ	H	ც	Th
ც	Th	ძ	I
ძ	I	ჭ	Ch
ჭ	Ch	ცხ	L
ცხ	L	ძვ	Ghh
ძვ	Ghh	წბ	Cq
წბ	Cq	ჭგ	Sc
ჭგ	Sc	წძ	C
წძ	C	ჭწ	Zz
ჭწ	Zz	ჭჭ	Z
ჭჭ	Z	ჭწ	Tz
ჭწ	Tz		

„*ქართული ანბანი ლოცვებითურთ.*
სიძმი, 1629 წ.

Alphabetum Ibericum vulgare literas habet triginta septem, quas ostendit subiecta Tabula.

Ordo.	Figura.	Appellatio.	Valor.
1	ა	ან	An
2	ბ	ბან	Ban
3	გ	გან	Ghan
4	დ	დონ	Don
5	ე	ენ	En
6	ვ	ვინ	Vin
7	ზ	ზენ	Szen
8	ჩ	ჩაი	He
9	ც	თან	Than
10	ძ	ინ	In
11	ჭ	კან	Chan
12	ცხ	ლას	Las
13	ძვ	მან	Man
14	წ	ნარ	Nar
15	ჭგ	ონ	In
16	წბ	ონ	On
17	ჭ	პარ	Par
18	ჭწ	იან	Sgian
19	ჭწ	რაე	Rae
20	ჭწ	სან	San
21	ჭწ	ტარ	Tar
22	ჭწ	ფან	Vn
23	ჭწ	ფარ	Phar
24	ჭწ	კან	Kan
25	ჭწ	გან	Ghhan
26	ჭწ	ყარ	Cqar
27	ჭწ	შინ	Scin
28	ჭწ	ჩინ	Cin
29	ჭწ	ჯან	Zzan
30	ჭწ	ჯილ	Zil
31	ჭწ	ჯილ	Tzil
32	ჭწ	ჯიარ	Cciar
33	ჭწ	ჩან	Chhan
34	ჭწ	ჰარ	Hhar
35	ჭწ	ჯიან	Gian
36	ჭწ	ჰაე	Hhae
37	ჭწ	ჰოე	Hhoe

„*ფრანცისკო-მარია შაჯიო. „ქართული გრამატიკა“.*
სიძმი, 1670 წ.

Aliarum maiuscularum literarum.

Figura.	Potestas.	Figura.	Potestas.
ა	A	ბ	B
ბ	B	გ	Gh
გ	Gh	დ	D
დ	D	ე	E
ე	E	ვ	V
ვ	V	ზ	Sz
ზ	Sz	ჩ	H
ჩ	H	ც	Th
ც	Th	ძ	I
ძ	I	ჭ	Ch
ჭ	Ch	ცხ	L
ცხ	L	ძვ	Ghh
ძვ	Ghh	წბ	Cq
წბ	Cq	ჭგ	Sc
ჭგ	Sc	წძ	C
წძ	C	ჭწ	Zz
ჭწ	Zz	ჭჭ	Z
ჭჭ	Z	ჭწ	Tz
ჭწ	Tz		

CAPVT SECVNDVM.

Literarum diuisiones.
Literas Iberorum, primò partior in vocales, & confonantes.
Vocales sunt quinque.
ა An; ე En; ი In; ო On; უ Vn.
ა An, valet A, vt ამპართანები Amparthauani, *inflatus, imperiosus.*
ე En, valet E, vt ელავ Elava, *fulgur.*
ი In, valet I, დასუჯი Idacqui, *cubitum.*
ო On, valet O, ore aperto prolata, vt ოფილი Ophi, *sudor.*
უ Vn, valet V, ვეზი Vnaghiri, *epiphium.*
Confonantes sunt trigintadu.
ბ Ban; გ Ghan; დ Don; ვ Vin; ზ Szen; ლ He; თ Than;
კ Chan; ლ Las; მ Man; ნ Nar; ო On; პ Par; ზ Sgian;
რ Rae; ს San; ტ Tar; ფ Phar; ჟ Kan; ჟ Ghhan; ყ Cqar;
შ Scin; ჩ Cin; ჯ Zzan; ბ Zil; ჟ Tzil; ჟ Cciar; ხ Chhan;
ჯ Hhar; ჟ Gian; ლ Hhae; ჟ Hhoe.
Secundo in mutas, & plenas diuido confonantes.
Plenas sunt tres,
რ Rae; ლ Hac; ჟ Hhoe.

„*ფრანცისკო-მარია შაჯიო. „ქართული გრამატიკა“.*
სიძმი, 1670 წ.

ქართული სკრიპტის ეტიმოლოგია

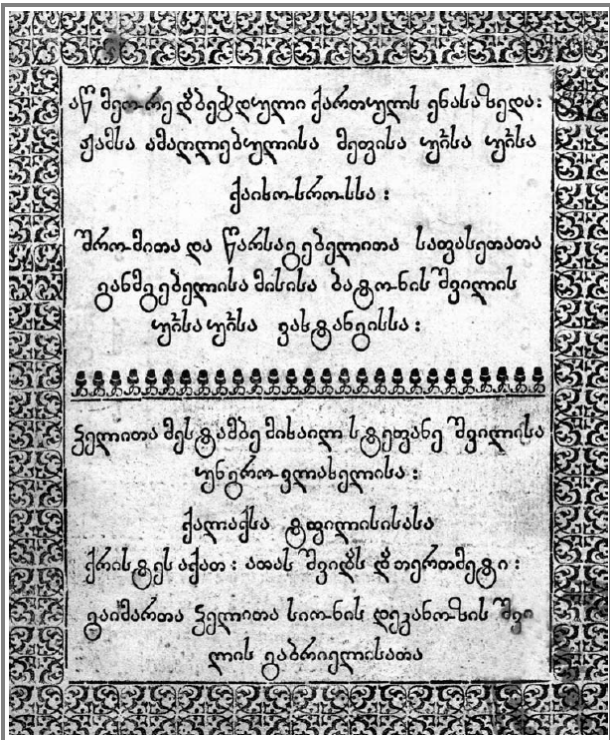
ტე-18 ს. დასაწყისში ზახტანგ VI ზლახეთიდან მოიწვია მესტამბე ტიხაელ შტვანოვიჩი (ტიხაილ ზალახი, ცნობილი ქართველი მოღვაწის ზნთიმოზ ზვერიელის მოწაფე). ტიხილსში ტტკვრის პირას, თავისი სასახლის ახლოს, მოაწყო სტამბა და შეუდგა წიგნების გამოცემას. ლმ სტამბაში 1709 წ. დამზადდა საქართველოში პირველი ნაბეჭდი წიგნი «სახარება». ლმავე წელს გამოიცა «შავითნი» და «სამოციქულო». უს წიგნები დაიბეჭდა ტიხაელ შტვანოვიჩის (სტეფანიშვილის) მიერვე დამზადებული შრიფტით. 1712 წ. კი განხორციელდა „ჩეფხისტყაოსანის“ პირველი გამოცემა.

აბგღეეზთიკლმნოპჟრს
ტუფქლყშრცძწჭხჯჟჰჳ

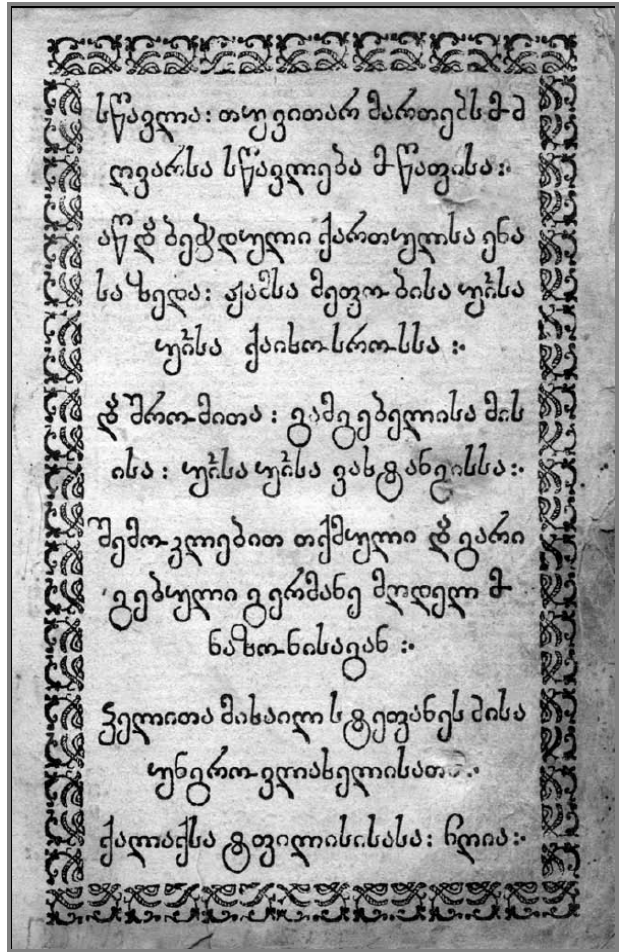
ტიხაელ შტვანოვიჩის სახტამბო შრიფტი (1708 წ.)

ჩვემთ ნახვენებია ტიხაელ შტვანოვიჩის მიერ დამზადებული შრიფტით აწყობილი წიგნები.

Հնա-ՄԸ-Ն-Ն ՏՀԼԲԸԹ-ՄԸ, ԿԻՍՎԸԸԸԸԸ

შავითნი. რფილისი, 1711.
ტავფურცელი

ჟერმანე მღვდელ-მონაზონი. „სწავლა თუ ვითარ მართებს მოძღვარსა სწავლება მოწაფისა“ რფილისი, 1711.

ტავფურცელი

საქართველოს ქართული წიგნები

**საქართველოს
ქართული წიგნები**

**საქართველოს
ქართული წიგნები**

სირველი ქართული ნაბეჭდი წიგნი გამოიცა სომში 1629 წელს ჟატიკანის Propaganda Fide-ს მიერ. „ქართულ-იტალიური ლექსიკონის“ ავტორები არიან სტეფანო სალინი და ჩიკიფორე ურბახი (ჩიკოლოზ ურუბაქიძე-ჩოლოყაშვილი). ღმრვე წელს დაიბეჭდა „ქართული ანბანი ლოცვებითურთ“. 1643 წელს კი აქვე დაიბეჭდა ჟრანცისკო-შარია შაჯიოს „ქართული გრამატიკა“. **ფ.**-**შ.** შაჯიო სომის საპის დავალებით შვიდი წლის განმავლობაში იმყოფებოდა საქართველოში ქართული ენის, დამწერლობის და გრამატიკის შესასწავლად. ღმ წიგნის მეორე გამოცემა გამოვიდა 1670 წ.

**DITTIONARIO
GIORGIANO
E ITALIANO.**
COMPOSTO DA STEFANO PAOLINI
con l'aiuto del M.R. P. D. Niceforo Irbachi
Giorgiano, Monaco di S. Bafilio.

AD VSO DE' MISSIONARI I
della Sagra Congregatione de Propaganda Fide.

IN ROMA,
Jella Stampa della Sagra Congr. de Propag. Fide.
C I D C X X I X.

CON LICENZA DE' SVPERIORI.

სირველი ქართული ნაბეჭდი წიგნი: სტეფანო სალინი, ჩიკიფორე ურბახი. „ქართულ-იტალიური ლექსიკონი“. სომი, 1629 წ.

თველნაბეჭდი ქართული წიგნები

„ლექსი • იტალიური • ფრანგული •“

Dittionario Giorgiano-Italiano.

ს A

ბანო •	abáno,	Bagno.
ბანო-ღა •	abaróga,	Ma che?
ბანა •	abáchi,	Dilà.
ბანო-ში •	abrefciómi,	Seta.
ბეჭა •	aghebà,	Compunzione.
ბეჭო-ზეჭო •	aghmozenebéli	Biastemare.
ბეჭო-სანთქე •	aghmosaúleti,	Oriente.
ბეჭო-სანთქე •	aghmosaulétifa,	Orientale,
ბეჭო-სანთქე •	aduilà scéfaz-	Incostante,
ბეჭო-სანთქე •	ruéli,	
ბეჭო •	aduili,	Facile.
ბეჭო-ღა •	aduilid,	Facilità.
ბეჭი •	ádi,	Di.
ბეჭი-ღა •	adidebà,	Inondatione.
ბეჭი •	aéra,	Aria.
ბეჭი •	aetili,	Coprire.
ბეჭი-ღა •	auadári,	Ammalarsi.
ბეჭი-ღა •	auadafpamò,	Maltrattare.
ბეჭი-ღა •	auadafparè,	Maltrattato.

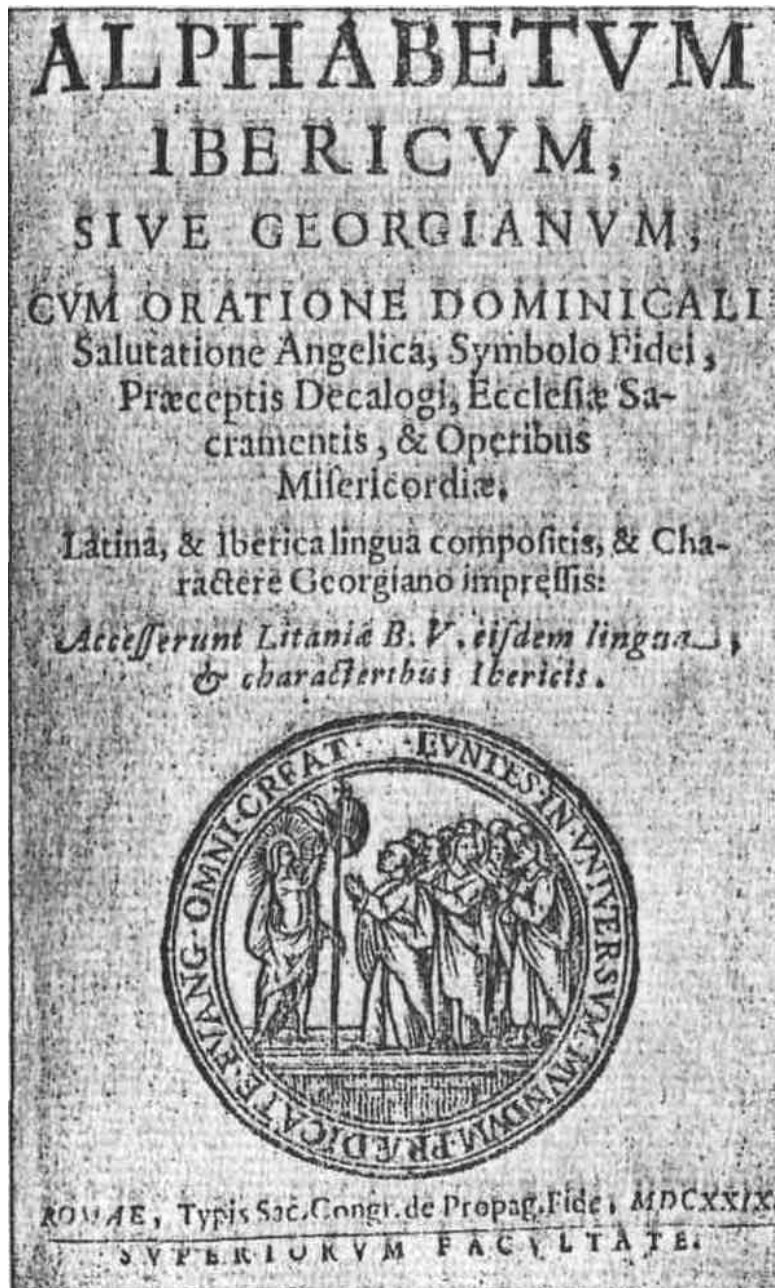
A 2 ბეჭი

„ქართული-იტალიური ლექსიკონი“. ტომი, 1629 წ.

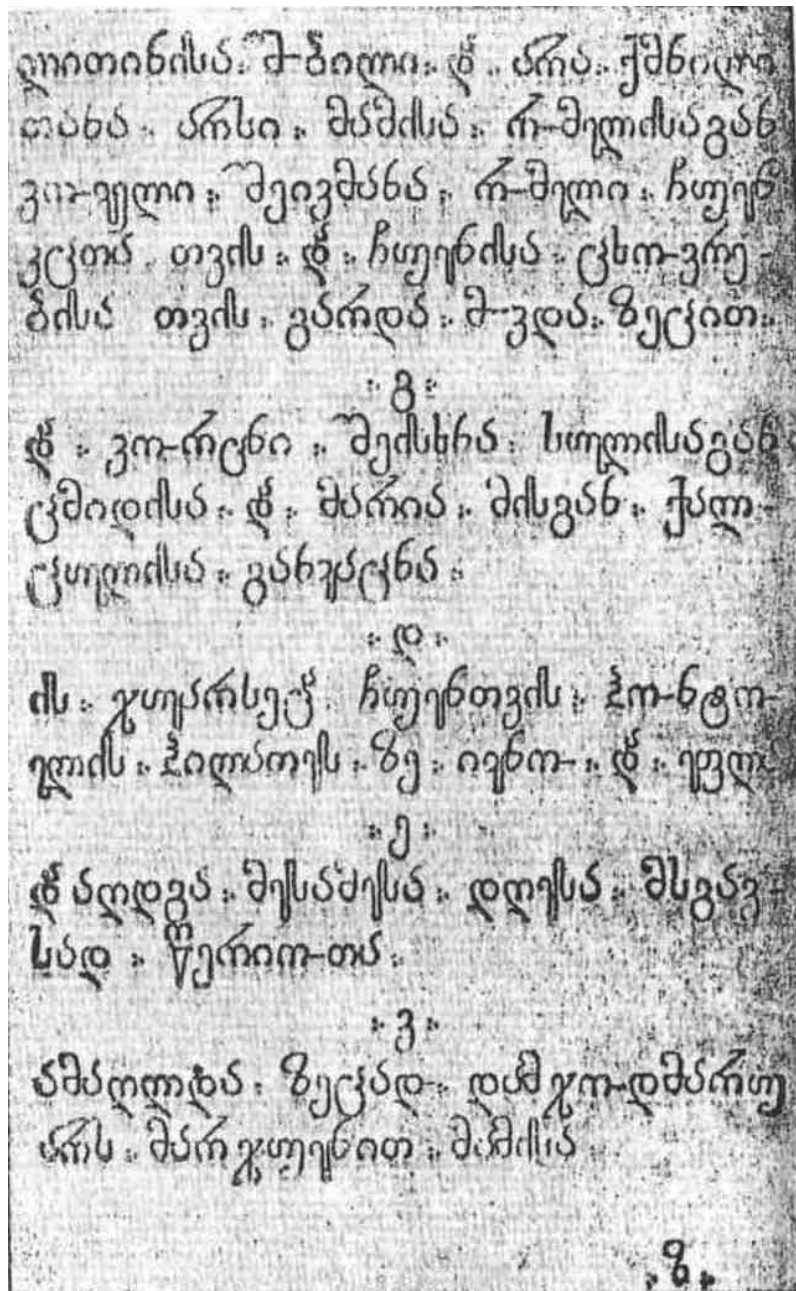
ბხედრული ასოების ელემენტების მოხაზვის
თანმიმდევრობა და მიმართულება.
„ქართულ-იტალიური ლექსიკონი“. ტომი, 1629

სიგნეიზი იანკოვიჩი ივანე

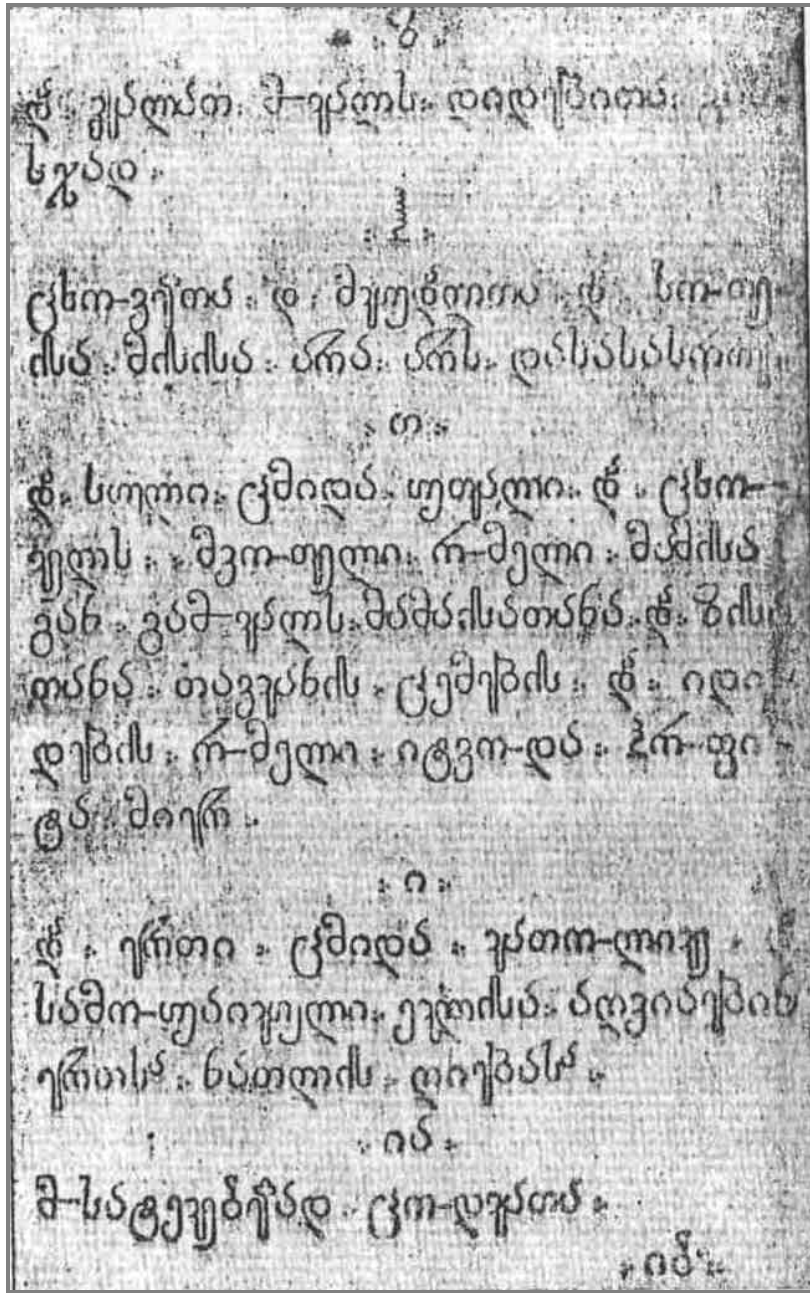
ქართული ანბანი ლოცვებითურთ. ძეგლი, 1629

ბიბლიოგრაფიული კატალოგი

ქართული ანბანი ლოცვებითურთ. ძლი, 1629

ძველნაბეჭდი ქართული წიგნები

ქართული ანბანი ლოცვებითურთ. ძეგლი, 1629

A L F A B E T O G I O R G I A N O.			
Figura.	Nome.	Potestà.	
ა	ან	An	a,
ბ	ბან	Ban	b,
გ	გან	Ghan	gh, come il א Heb. ghe, ghi.
დ	დონ	Don	d,
ე	ენ	En	e,
უ	ვინ	Vin	u, consonante.
ზ	ვენ	Zen	z, come in Ital. Zefiro.
ჩ	ჩაი	Hai	h,
ც	ჩაი	Hhai	hh, come il ح Arab.
ძ	თან	Than	th, come il θ Greco.
ი	ინ	In	i,
კ	კან	Kan	k,
ლ	ლას	Las	l,
მ	მან	Man	m,
ნ	ნარ	Nar	n,
ო	ონ	On	o,
პ	პარ	Par	p,
რ	რაი	Rai	r,
ს	ჯან	jan	j, come in Spagnuolo, hijo.
ც	სან	San	f,
ტ	ტარ	Tar	t,
ყ	ვენ	Vn	u, Vocale.
ფ	ფარ	Far	f, ph,
ქ	ჩა	Cha	ch,
ც	ყარ	Car	c,
ვ	გან	Gan	g, Ital. ga, go, gu.
გ	შინ	Scin	fc, Ital. fcia, fce, fci, fctò, fcù.
ძ	ჩიენ	Ciùen	ci, Ital. cia, cio, ciu.
წ	ჯან	Zan	z, ç, come in Ital. zoppo.
ჭ	ჯილ	Zil, &	
ხ	ჯილ	Zil	z, come in Italiano, Zio.
ც	ჩაბარ	Chabar	ch, come in Spagn. hecho.
ძ	ჩან	Chan	ch, come il ח Hebr.
წ	ჩარ	Chhar	chh, come il ح Arab.
ჭ	ჯან	Gian	g, Ital. gia, gio, giu.
ხ	ჩოი	Hhoi	hh,

ქართული ანბანი ლოცვებითურთ. სომხი, 1629

სიბრძნის სახელად დაწერილია

ბაროანეკლევი ჩუხთაჲთა ოცნეცა

141

L I T A N I Æ

B. M A R I A E V I R G I N I S .

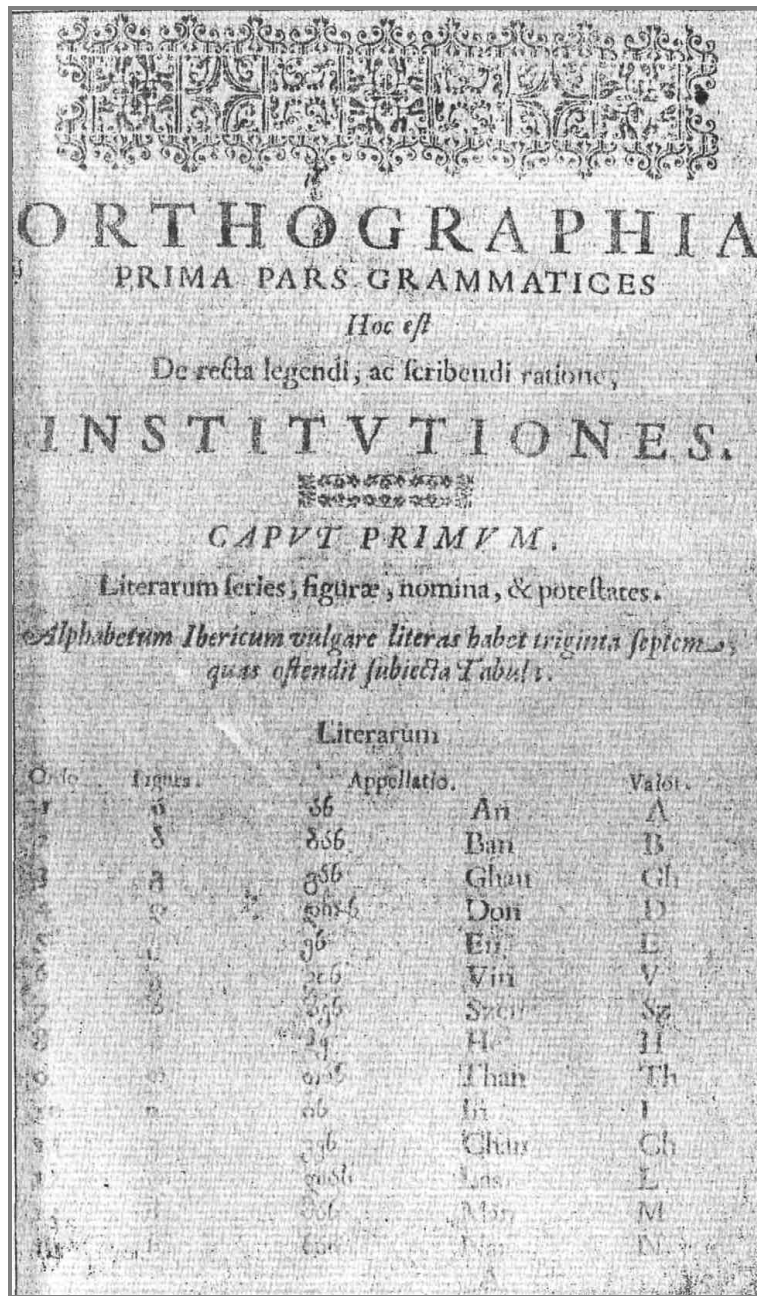
ლიტანიანს . ის . სო-ლო . დმურთის . მშო-ბელის . ო-ღესტ .
 ერქო-ს . ვისმეთეს . მშო-ბელი . ისტ . ლ-რეტ .

ირიე . ელესო-ნ .
 ქრისტე . ელესო-ნ .
 ვირიე . ელესო-ნ .
 ქრისტე . მშინე . ჩაჲნი .
 ქრისტე . შემშინე . ჩაჲნი .
 მამო . ზეტთანო . დმურთ . შეგვიცჳაღო . ჩუო .
 შის . მსსნელ . სო-თლომანო . დმურთ . შეგვიცჳაღო . ჩუო .
 სულ . ცმიტო . დმურთ . შეგვიცჳაღო . ჩუო .
 ცმიტო . სამქბანო . დმურთ . შეგვიცჳაღო . ჩუო .
 ცმიტო . მანან . მით-ხეზან . შინიზელ . ჩუო .
 ცმიტო . დმურთის . მშო-ბელი . მით-ხეზან . შინიზელ . ჩუო .
 ცმიტო . ქატკულო . ქატკულოზანო . მით-ხ .
 მშო-ბელი . ქრისტესო . მით-ხ .
 მშო-ბელი . სანდმირთ-ს . მანდლისო . მით-ხეზან . შინიზელ . მით-ხ .
 მშო-ბელი . ცნცმიტო . მით-ხ .
 მშო-ბელი . თხრტოლო . მით-ხ .
 მშო-ბელი . შუგინიზელი . მით-ხ .
 მშო-ბელი . სოსურული . მით-ხ .
 მშო-ბელი . სანვირულიზანთანო . მით-ხ .
 მშო-ბელი . დამბანდელიმანო . მით-ხ .
 ქატკულო .

ქართული ანბანი ლოცვებითურთ. ძალი, 1629

ფრანცისკო-მარია მაჯიო. „ქართული გრამატიკა“. რომი, 1670 წ.

ფრანგისკო-შარია შარია. ჟან-ფილასის გრამატიკა.
სტამბოლი, 1670

Alphabetum Ibericum vulgare literas habet triginta septem, quas offendit subiecta Tabula.

Literarum				
Ordo.	Figura.	Appellatio.		Valor.
1	ა	ან	An	A
2	ბ	ბან	Ban	B
3	გ	გან	Ghan	Gh
4	დ	დონ	Don	D
5	ე	ენ	En	E
6	ვ	ვინ	Vin	V
7	ზ	ზენ	Szen	Sz
8	თ	თე	He	H
9	ი	თან	Than	Th
10	ო	ინ	In	I
11	პ	პენ	Chan	Ch
12	ჟ	ლან	Las	L
13	რ	მან	Man	M
14	ს	ნარ	Nar	N
15	ტ	ინ	In	I
16	ც	ონ	On	O
17	ძ	პარ	Par	P
18	წ	სგან	Sgian	Sg
19	ჭ	რაე	Rae	R
20	ხ	სან	San	S
21	ყ	ტარ	Tar	T
22	ფ	ვნ	Vn	V
23	ქ	ფარ	Phar	Ph
24	შ	კან	Kan	K
25	ჩ	გჰან	Ghhan	Ghh
26	ცხ	ცყარ	Cqar	Cq
27	ძვ	სეინ	Scin	Sc
28	წი	ჩინ	Cin	C
29	ჭზ	ჯან	Zzan	Zz
30	ხლ	ჯილ	Zil	Z
31	წწ	წილ	Tzil	Tz
32	ჭჭ	ჭარ	Cciar	Cc
33	ხხ	ხან	Chhan	Chh
34	კ	ჰარ	Hhar	Hh
35	გ	გან	Gian	G
36	ჯ	ჰაე	Hhae	Hh
37	ჭ	ჰოე	Hhoe	Hh

ფრანკისკო-შარია ტაჯილ. ქართული ენის გრამატიკა. ტომი, 1670

ძველნაბეჭდი ქართული წიგნები

ALPHABETVM IBERICVM				
Maiuscularum literarum.				
Ordo.	Figura.	Appellatio.		Valor.
1	Ⴀ	ႠႡ	ან	ა
2	Ⴂ	ႢႡ	ბან	ბ
3	Ⴃ	ႣႡ	გან	გ
4	Ⴄ	ႤႡႢ	ღონ	ღ
5	Ⴅ	ႥႡ	ენ	ე
6	Ⴆ	ႦႡႢ	ვინ	ვ
7	Ⴇ	ႧႡႢ	ვენ	ვ
8	Ⴈ	ႨႡ	ჰე	ჰ
9	Ⴉ	ႩႡႢ	თან	თ
10	Ⴊ	ႪႡ	ონ	ო
11	Ⴋ	ႫႡႢ	პენ	პ
12	Ⴌ	ႬႡႢ	ლან	ლ
13	Ⴍ	ႭႡႢ	მან	მ
14	Ⴎ	ႮႡႢ	ნარ	ნ
15	Ⴏ	ႯႡႢ	Huic	ი
16	Ⴐ	ႰႡႢ	ონ	ო
17	Ⴑ	ႱႡႢ	პარ	პ
18	Ⴒ	ႲႡႢ	ჟან	ჟ
19	Ⴓ	ႳႡႢ	რე	რ
20	Ⴔ	ႴႡႢ	სან	ს
21	Ⴕ	ႵႡႢ	ტარ	ტ
22	Ⴖ	ႶႡႢ	უნ	უ
23	Ⴗ	ႷႡႢ	ფარ	ფ
24	Ⴘ	ႸႡႢ	ქან	ქ
25	Ⴙ	ႹႡႢ	ღან	ღ
26	Ⴚ	ႺႡႢ	ყარ	ყ
27	Ⴛ	ႻႡႢ	შინ	შ
28	Ⴜ	ႼႡႢ	ჩინ	ჩ
29	Ⴝ	ႽႡႢ	ცან	ც
30	Ⴞ	ႾႡႢ	ძილ	ძ
31	Ⴟ	ႿႡႢ	წილ	წ
32	Ⴀ	ႠႡႢ	ჭარ	ჭ
33	Ⴁ	ႡႡႢ	ხან	ხ
34	Ⴂ	ႢႡႢ	ვარ	ვ
35	Ⴃ	ႣႡႢ	ჯან	ჯ
36	Ⴄ	ႤႡႢ	პე	პ
37	Ⴅ	ႥႡႢ	ჟოე	ჟ

ფრანცისკო-მარია შავიო. „ქართული გრამატიკა“. სომხ, 1670 წ.

სიბნევეს იმეორე ქართული იმეორე

տ	տ	uv	հայր	հայր	ciuen
տա	տա	ul	հայր	հայր	ouea
տի	տա	ul	լ	լ	ghha
տո	տո	urh	լ	լ	ghhi
տն	տն	un	լ	լ	ghho
տն	տն	us	լ	լ	zza
տո	տո	uph	լ	լ	zzna
տա	տա	ughh	լ	լ	hha
տն	տն	uchh	լ	լ	hhbo
տն	տն	pha	լ	լ	hhe
տո	տո	phe	լ	լ	hhe
տա	տա	phlo	լ	լ	hhel
տն	տն	phio	լ	լ	hhfi
տն	տն	phcha	լ	լ	bhu
տն	տն	phna	լ	լ	hhua
տն	տն	phra	լ	լ	bhun

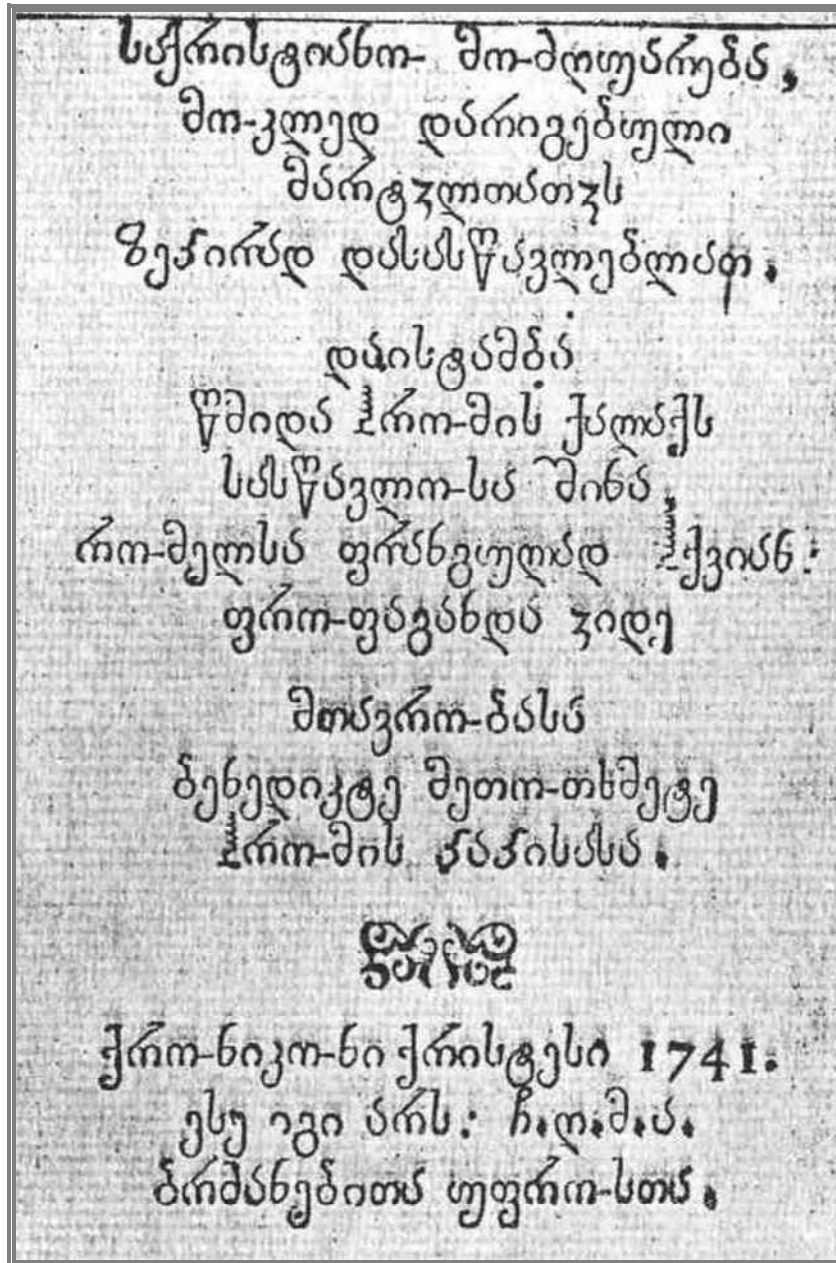
Փրանցիկո-ժարիա ժաջու. „Գարտուլի ջրամաթիզա“. Խոմ, 1670 թ.

ՏՆՆՆ ըրցմն. դրտու. ըմբրտու - մամ. քո-ղուտն. ժյր-ճլուու. թյմ-
քմեուու. ընտան. ճ. քտայրանն. նուտպուտան. քո-տայրտան. ճ.
ահն. նուտպուտան.

ճ. դրտու. տայրու. ըմբր- քուտն ճրգեյ. ըտմուհն. մնու-ու-ը.
ժ-ճլուու. մնմնսնցն. ժ-ճլուու. տայրուտայր. նտայրուտան. ննտայրու.
ննտայրուցն. ըմբրտու. ընտան. ընտանցն. ընտանուհն. ժ-ճլուու.
ճ. հն. թմնուտանն. հն. հն. ժ-ճլուուցն. քո-ղուու.
թյուքմնն. ը-ճլուու. նտայրու. տայրու. ճ. ըմբրտու. ընտ-քուտան.
տայրու. ըմբր. ժ-քու. թյուքու.

Փ.-ժ. ժաջու. „Գարտուլի ջրամաթիզա“. Խոմ, 1670 թ.

ՃՊՐՈՒՆԻՔՆԵՐԻ ՎԻՄՍԿԱՆԻ ՄԱՍԻՆ

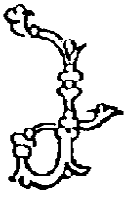

„საქრისტიანო მოძღუარება“ 7 1797 წ.

ძველნაბეჭდი ქართული წიგნები

საქრისტიანო მოძღუარება (1629-1797 წწ.)				
	შახელები	დღილი	წელი	ჟიფტი
1	ქართულ-იტალიური ლექსიკონი	სომი	1629	შთ./შხ.
2	ქართული ანბანი ლოცვებითურთ	სომი	1629	შთ./შხ.
3	ფრანცისკო-შარია შაჯიო. ქართული გრამატიკა	სომი	1643	შთ./შხ.
4	ფრანცისკო-შარია შაჯიო. ქართული გრამატიკა	სომი	1670	შთ./შხ.
5	საქრისტიანო მოძღუარება, მოკლედ დარიგებული მარტყოფთათჳს	სომი	1741	შთ./შხ.
6	საქრისტიანო მოძღუარება. ტე-2 გამოცემა	სომი	1797-1800	შთ./შხ.

ე-17 ს. 80-ან წლებში მეფე ღრილ II ღმსტერდამის ბურგომისტრს ღიკოლა ღიტცენის მეშვეობით დაუკავშირდა ღოლანდიაში მოღვაწე ასოთმქანდაკებელს ღიკლომ ღოტვალუმ ღიშს, რომელსაც შეუკვეთა ქართული სასტამბო შრიფტის დამზადება. ღრილის მიერ შედგენილი ქართული ასოების ნიმუშების გამოცენებით 1687 წელს ღიკლომ ღიშმა ჩამოასხა ახალი ქართული შრიფტი, რომელიც შეიცავდა ასომთავრულ, ნუსხურ და მხედრულ ასოებს. ღმ შრიფტით 1705 წ. ღოსკოვის სინოდის სტამბაში მოწყობილ ქართულ წიგნთსაბეჭდავში ღრილმა დაბეჭდა „ღავითნი“.

ბაროკო-ეპოქის ხელოვნება

ღავითნი. ღოსკოვი. 1705

ღავითნი. ღოსკოვი. 1705

ღოსკოვში გამოცემული წიგნები (1705 წ.)

	ღახელება	ღდვილი	ღელი	ღრიფტი
1	ღავითნი	ღოსკოვი	1705	ღთ./ღხ.

ირველი სტამბა საქართველოში დაარსდა 1708 წ. ჟახტანგ VI-ს მიერ ტბილისში, ტტკვერის მარცხენა ნაპირას საგანგებოდ აგებულ შენობაში. ტესტამბედ ჟლახეთიდან მოწვეულ იქნა უნგროვლახელი ოსტატი ტიხაჲ ႀშტვანოვიჩი (ტიხაელ ჟალახი), ცნობილი ქართველი მოღვაწის ლნთიმოზ ჴვერეელის მოწაფე. ლმ სტამბაში 1709 წ. დამზადდა საქართველოში პირველი ნაბეჭდი წიგნი «სახარება». ლმავე წელს გამოიცა «შავითნი» და «სამოციქულო». ႀს წიგნები დაიბეჭდა ტიხაელ ႀშტვანოვიჩის (სტეფანიშვილის) მიერვე დამზადებული შრიფტით. სულ 1722 წლამდე, როდესაც სტამბამ შეწყვიტა თავისი არსებობა, დაიბეჭდა ოცი წიგნი. სტამბაში მოღვაწეობდნენ ცნობილი ოსტატები: ჩიკოლოზ ႀრბელიანი, ჟერმანე ტღვდელმონაზონი, ჲვიპრიანე სამთავნელი და სხვანი.

სახარება. ჲფილისი. 1709

ჟახტანგის პორტრეტი

ჟარშემოწერილობით - „ჟ. ჲნუშოყუს ჩხონსე სხოყუს ჲე ჟადესოყუს, ႀჟ ჴლახოიბოყდ თლჴოტუნ, სოხოტოჩუნ, შრჩხალჴოიჩუნ. ႀჟ ႀხოტლუნ ႀოტოხოტლუნ, ႀს ႀჟ ტოჴოტლ, ჴნხოტოყუს ჴლახოტუნსე, ჴლჩინოტუნსე ჴლჩლუნ, ႀოტოჴოყი ႀყშვნეს ნოს, ႀფლხო, ჲლუნტ ႀოტლჴო ყუნსე ႀჩოტოტოყუს, ႀჴოტოტო, ႀჟ ႀლ ნსოტოტ“.

ტველნაბეჭდი ქართული წიგნები

ՃՈՂՈՒՆԵՅՈՒՆԻ ՎԵՍՏԱՎԱՐ ԸՆԿՐՈՒՄ

ՄԱՐԿՈՍ ԵՎ ԼՈՒԻՍ ԵՎ ԲԱՐՏՈՒԼՈՍ

Ընդհանուր ծառայության համար Բարձրագույն Կրթության նախարարության հրահանգով:

Կրթության նախարարության հրահանգով և Կրթության նախարարության կողմից Կրթության նախարարության կողմից Կրթության նախարարության կողմից Կրթության նախարարության կողմից

Սահմանափակ ծառայության և Կրթության նախարարության կողմից Կրթության նախարարության կողմից Կրթության նախարարության կողմից Կրթության նախարարության կողմից

Կրթության նախարարության կողմից Կրթության նախարարության կողմից Կրթության նախարարության կողմից Կրթության նախարարության կողմից Կրթության նախարարության կողմից

Կրթության նախարարության կողմից Կրթության նախարարության կողմից Կրթության նախարարության կողմից Կրթության նախարարության կողմից Կրթության նախարարության կողմից

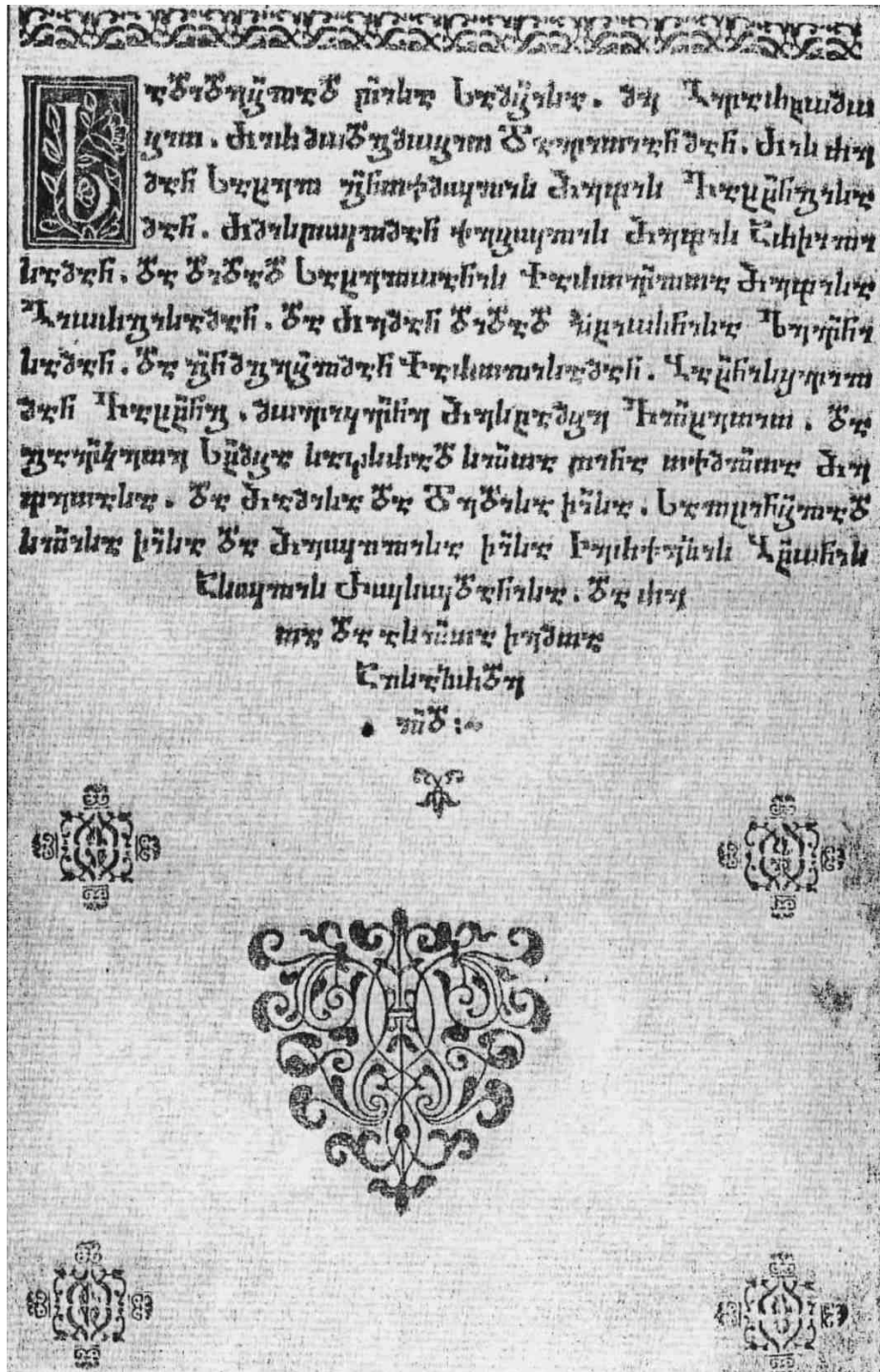
Կրթության նախարարության կողմից Կրթության նախարարության կողմից Կրթության նախարարության կողմից Կրթության նախարարության կողմից Կրթության նախարարության կողմից

Կրթության նախարարության կողմից Կրթության նախարարության կողմից Կրթության նախարարության կողմից Կրթության նախարարության կողմից Կրթության նախարարության կողմից

Կրթության նախարարության կողմից Կրթության նախարարության կողմից Կրթության նախարարության կողմից Կրթության նախարարության կողմից Կրթության նախարարության կողմից

Կրթության նախարարության կողմից Կրթության նախարարության կողմից Կրթության նախարարության կողմից Կրթության նախարարության կողմից Կրթության նախարարության կողմից

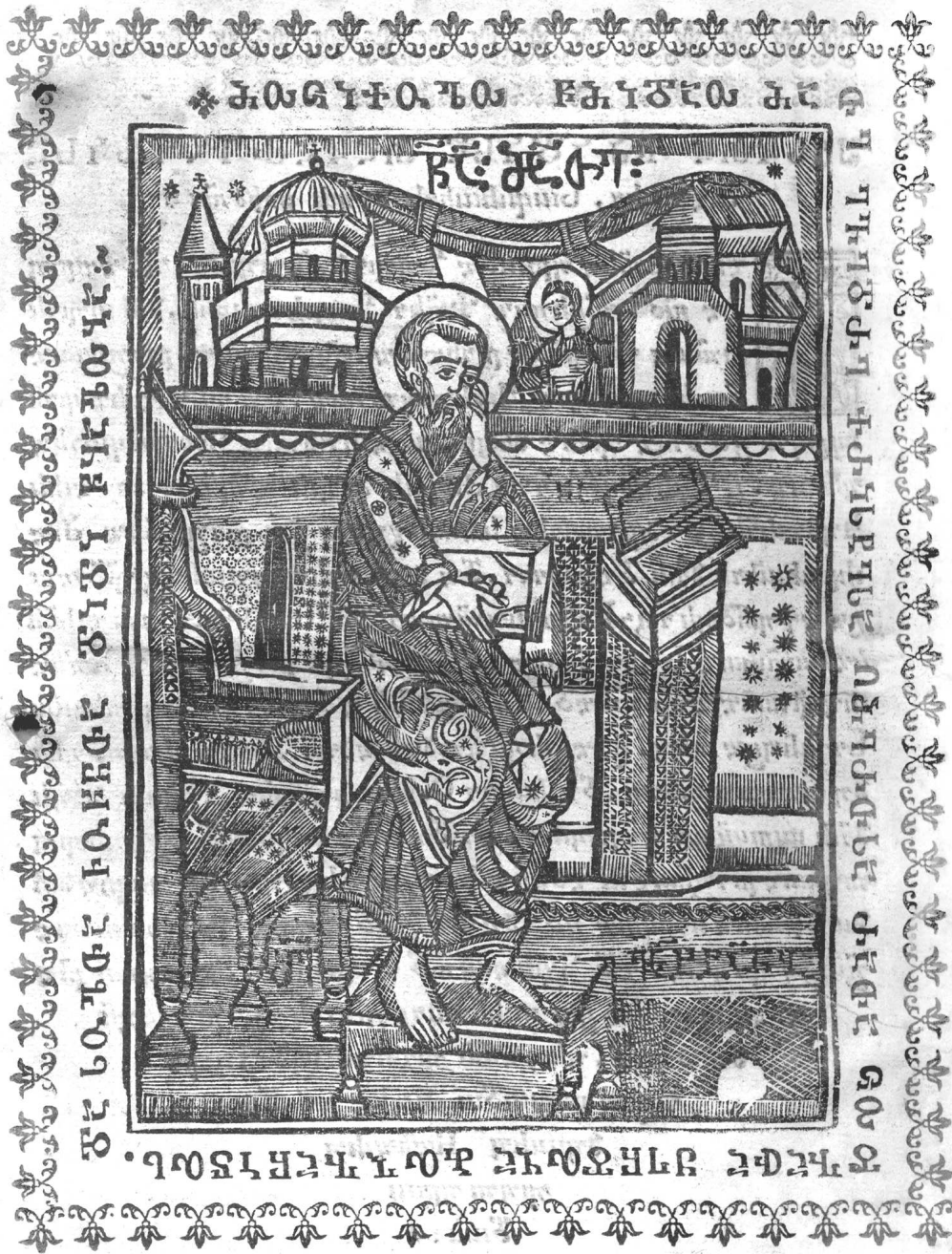
Հրատարակվել է 1709 թ.

სახარება. რელიგია, 1709. ზახტანვის წინასიტყვაობა

ძველნაბეჭდი ქართული წიგნები

ՃԱՐՏԱՆԿԱՐՉԱԿԱՆ ՓԱՐԱՍԱՊԱՏԻ ԼՈՍԿՈՉ

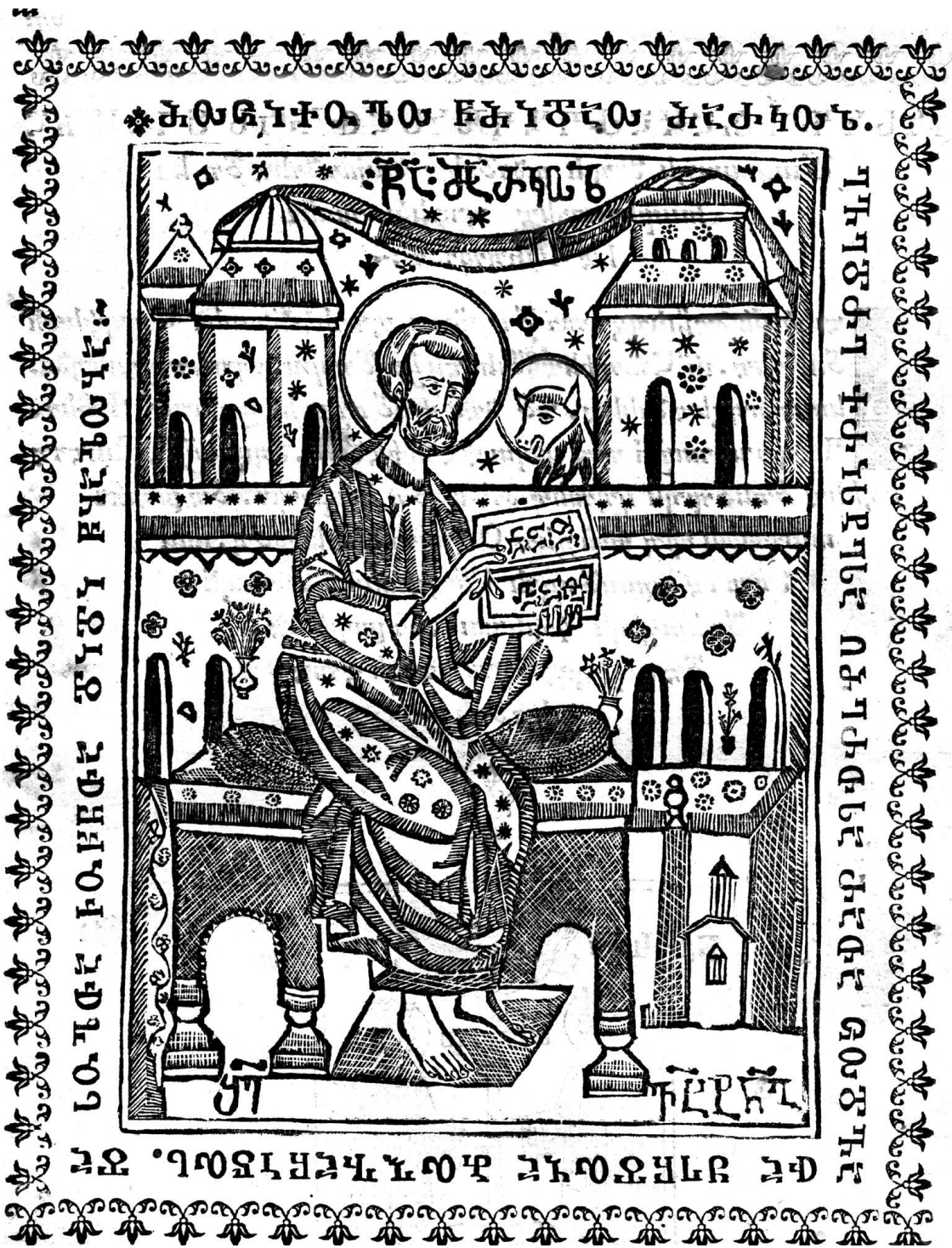

Ինչ արարաւ ծնարարաւ . ծնարարաւ ծնարարաւ ծնարարաւ .
 Ծնարարաւ ծնարարաւ . Ծնարարաւ ծնարարաւ ծնարարաւ .
 Ծնարարաւ ծնարարաւ ծնարարաւ ծնարարաւ ծնարարաւ .

ԲՅՈՑԻՆ ԺԱՅԳ

Բանբոյն յարածոյ - Բանբոյն յարածոյ, ստորեւի Գրքերի.

Վանքոյն յարածոյ - յարածոյ, Բանբոյն յարածոյ, յարածոյ Գրքերի, յարածոյ Գրքերի, յարածոյ Գրքերի, յարածոյ Գրքերի, յարածոյ Գրքերի.

მინდა მარკოზი

ჩაჩუქდა სურათზე - ჩიხო-მანაძის, ყოფილი ჯარაღი.

ქარშემოწერილობით „ქიანო-თო-ზო-ჩი-რე-ა-ხ-ი-ა-ს, ჩიხო-მანაძის, ყოფილი ჯარაღის, ქიანო-თო-ზო-ჩი-რე-ა-ხ-ი-ა-ს, ქიანო-თო-ზო-ჩი-რე-ა-ხ-ი-ა-ს“

ძველნაბეჭდი ქართული წიგნები

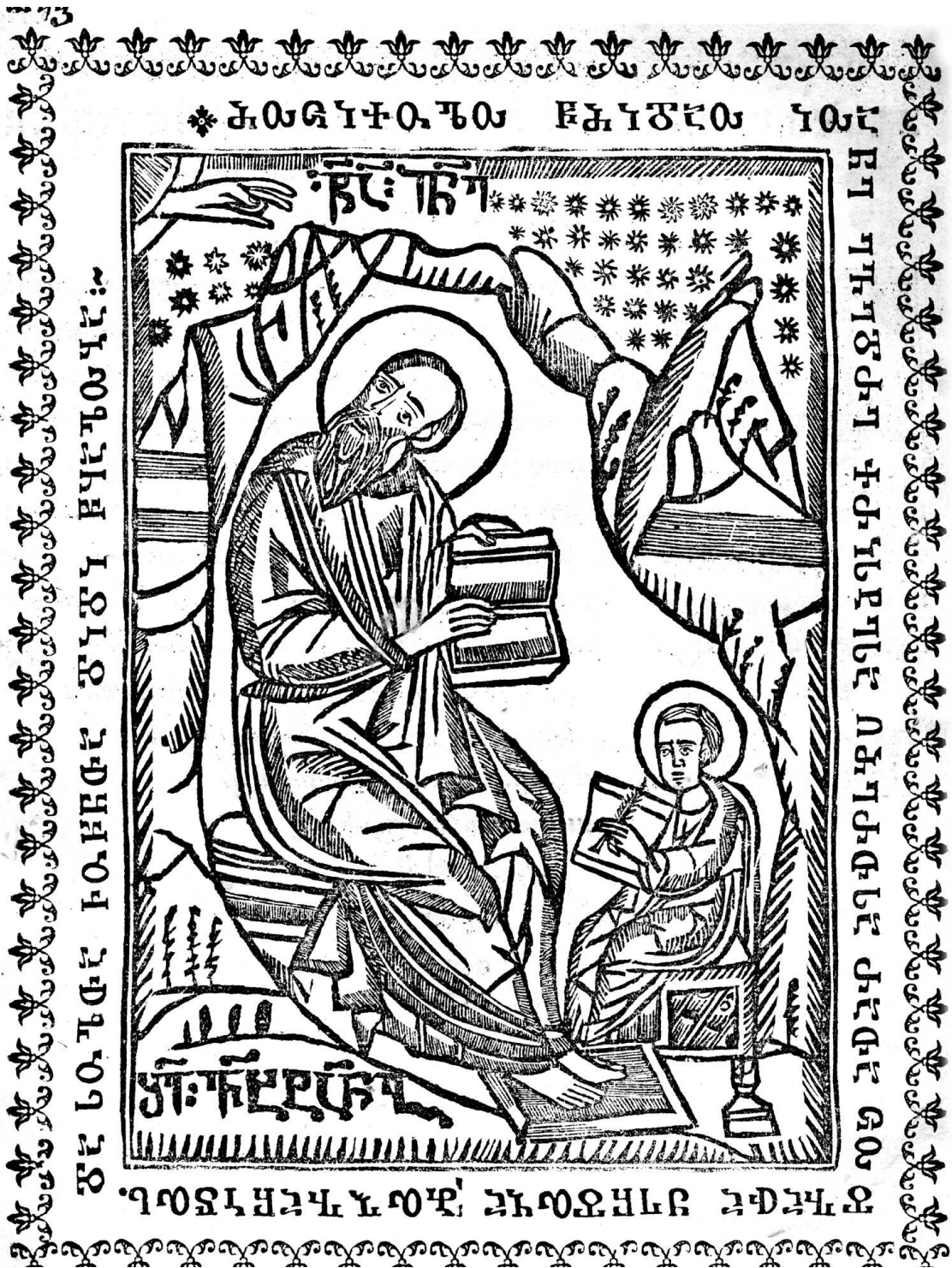
Ճարտանշարացի Կաթողիկոս Սուրբ Կրիստոս

Քթոն Նշոն

Քթոնը նշոնացի - Քթոնը ինչպէս, սրբաբան Կրիստոս.

Մանկավարժական - „ՃԱՏՈՒԿՈՒՅՈՒ, Քթոնը Կթոն, ՄԿԵՐՈՒՄ ԿՈՒՆԵՐԵԼԸ ԱՅԻՆԿԵԼԸ, ԵԼԵՑԸ ԳՈՏԻՆԸ ՍՄԵՆՆԵՆ ԸՆ ԵԼԵՑԸ ԿՐԻՍՏՈՍ ԵՆՆԵՆՆԵՆ“

მძინდა იობნი

ქართული სურათები - მკიკლესი, მკიკლესი, მკიკლესი

ქართული სურათები - „მკიკლესი, მკიკლესი, მკიკლესი, მკიკლესი, მკიკლესი, მკიკლესი, მკიკლესი, მკიკლესი, მკიკლესი, მკიკლესი“

ძველნაბეჭდი ქართული წიგნები

Ինչ:

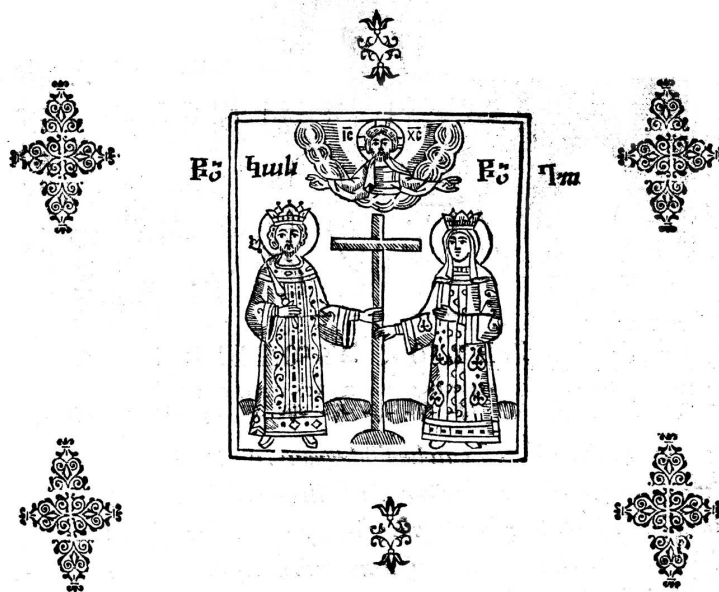
297

Գեղարտ

Ոչտոսմոթոս, Կոստէնս և Կոնստանտինոպոլսի թագոթոտ և զաթարագմեթոթո լարհրեթոթո
 „Վո. Կոստ. Կոնստ., Կոնստ. Կոնստ.“;
 „Մոս. Կոնստ., Կոնստ. Կոնստ.“;
 „Կոնստ. Կոնստ., Կոնստ. Կոնստ.“

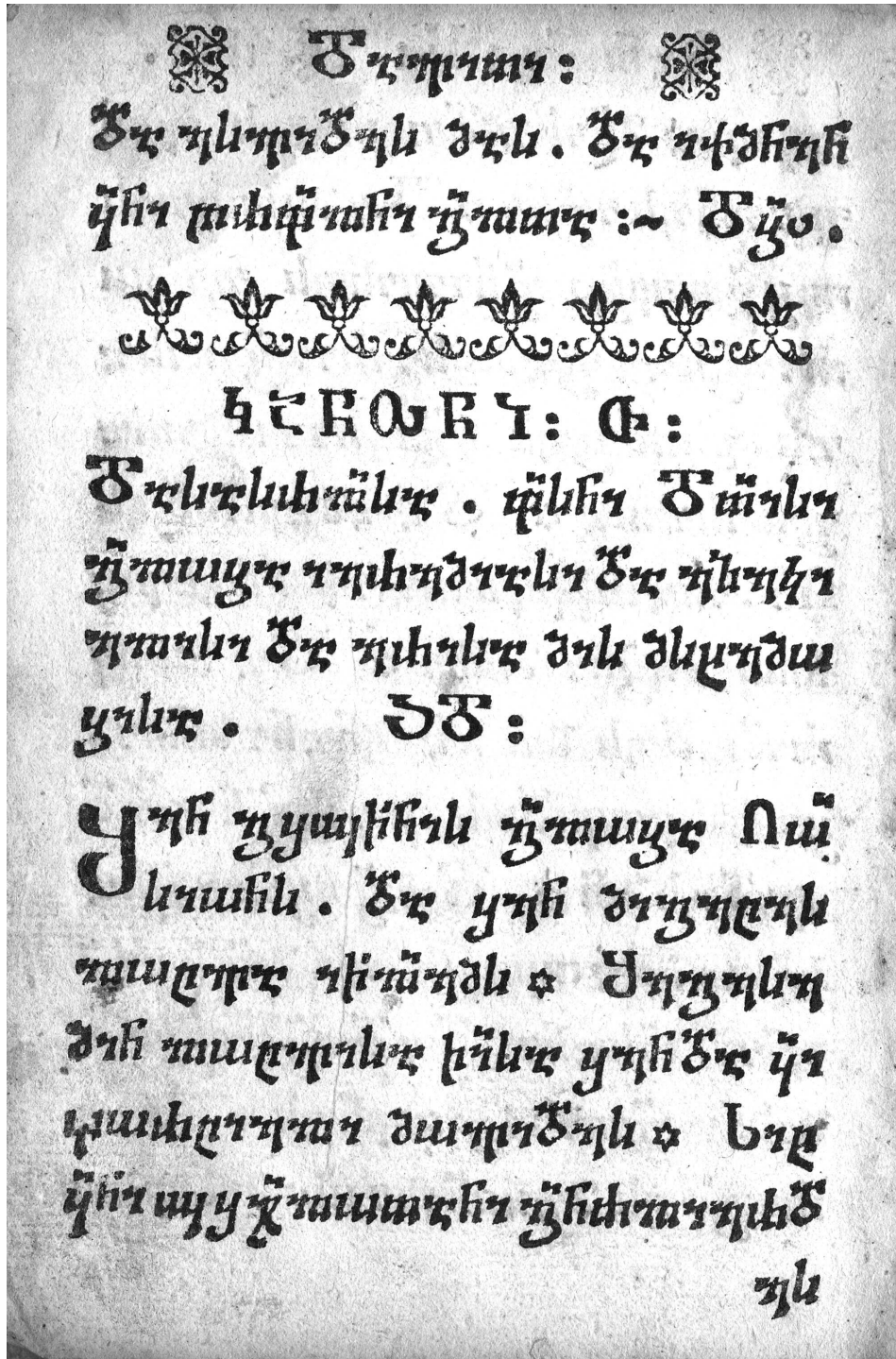
ժողովուրդի փառաբանող լուսին

Վոլոթարտ

Բոննա Մլեթե և Բոննա Կոնստանտինե ժոցեթոթոտի իթլաթոտ

შავითნი. Բფილისი. 1709

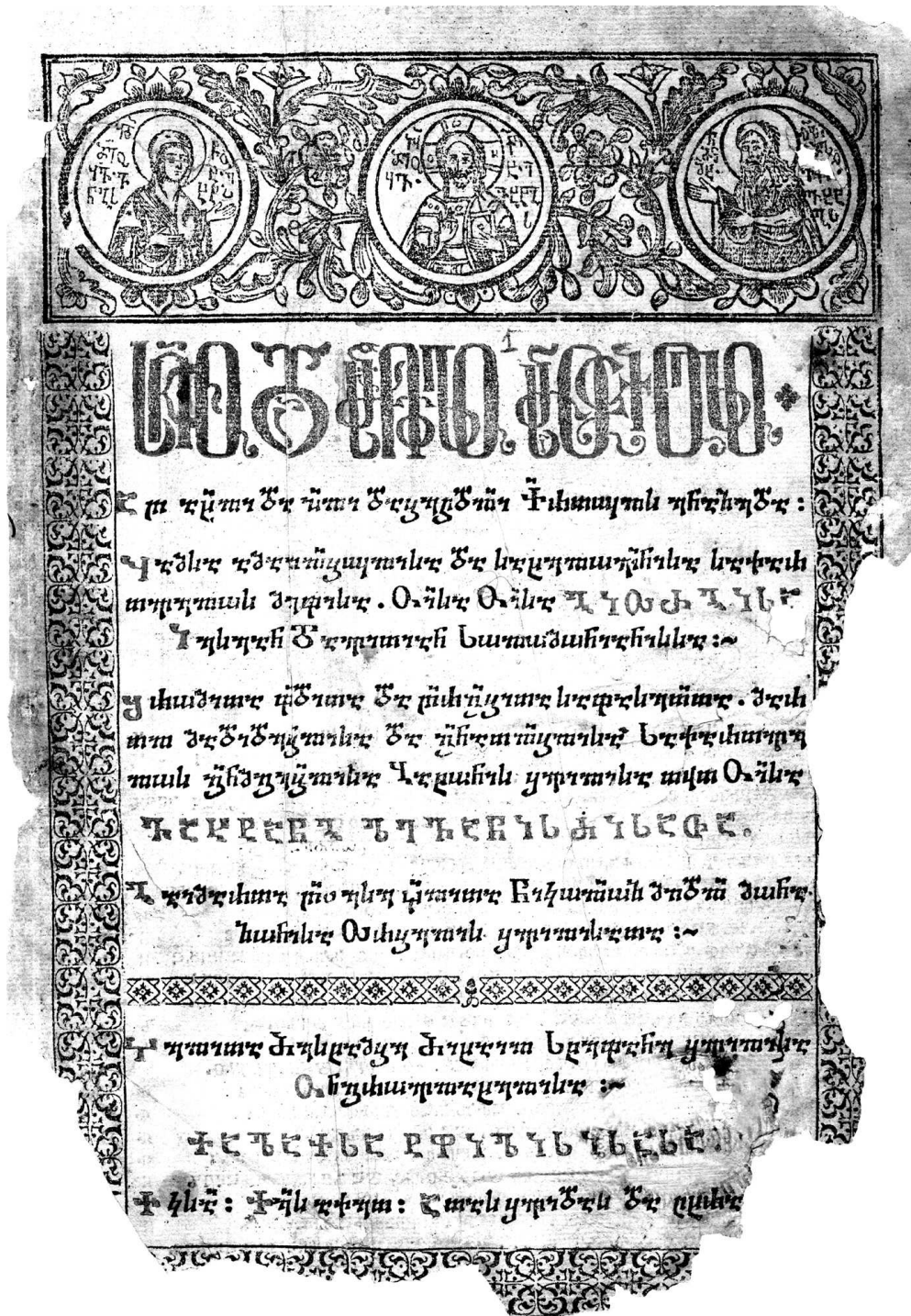
წით-ერთი გვერდი

ძველნაბეჭდი ქართული წიგნები

ՃԱՐՏԱՆԱԳՐԱԾՈՒՄ ԿՔՆԹՈՒՆԻ ԲՆԱԲՆԻԿԻ

✠ ԾՐՊՐԱՅ : ✠
 ԿԷԲՈՍԲԿ. ԿԿ.
 ԽՆՊՐԱ : ԾԱՆՆԱ : ՆԿ.
Ը ապիտակ ան ցապիտակ ցիտակ Ծր չեւծր
 հիտակ ի՞նչ . ան շապիտակ Ծր Ծրապիտակ
 Ծաւորապիտակ զ Կրտապիտակ
 ապ ի՞նչ ան թօ րեւի . շապապիտակ
 ծաւիտակ ցիտակ ռա իտակ ան շապիտակ
 ցի զ Ծրապիտակ ան ան ցիտակ
 ռա ծրապիտակ ծաւիտակ զ Կրտապիտակ
 ան ան ան ծաւիտակ ցիտակ ծաւիտակ .
 ան ցիտակ ծաւիտակ ծաւիտակ ան ան ի՞նչ զ
 Ծր ցիտակ ծաւիտակ Ծր ծաւիտակ ծաւիտակ .
 Ծր Ծր Ծր Ծր ծաւիտակ ցիտակ ծաւիտակ
 ան ան ան

Մտ-ՅՈՍ ԶՅԵՐՈ

ძველნაბეჭდი ქართული წიგნები

ძაგვურცელი

ჩველნაბეჭდი ქართული წიგნები

ჩახვანგის პორტრეტი

ქართული წიგნების კატალოგის მიხედვით, ეს პორტრეტი წარმოადგენს მეფის იმერეთის, ანუ ქვემო ქართლის, ანუ ქვემო საქართველოს, მეფის პორტრეტს. მეფე ჩახვანგი იმერეთის მეფის სახელია. მისი მმართველობის დროს იმერეთი მთლიანად დაიპყრო მეფის იმერეთის მიერ. მისი მმართველობის დროს იმერეთი მთლიანად დაიპყრო მეფის იმერეთის მიერ. მისი მმართველობის დროს იმერეთი მთლიანად დაიპყრო მეფის იმერეთის მიერ.

საგლეხო ბეჭედი

ხედი - „საგლეხო“;

ფეხები - „საგლეხო ბეჭედი, საგლეხო ბეჭედი“;

ბეჭედი - „საგლეხო ბეჭედი, საგლეხო ბეჭედი“;

ქართული ბეჭედი - „საგლეხო, საგლეხო, საგლეხო, საგლეხო, საგლეხო, საგლეხო, საგლეხო, საგლეხო, საგლეხო, საგლეხო“.

ძველნაბეჭდი ქართული წიგნები

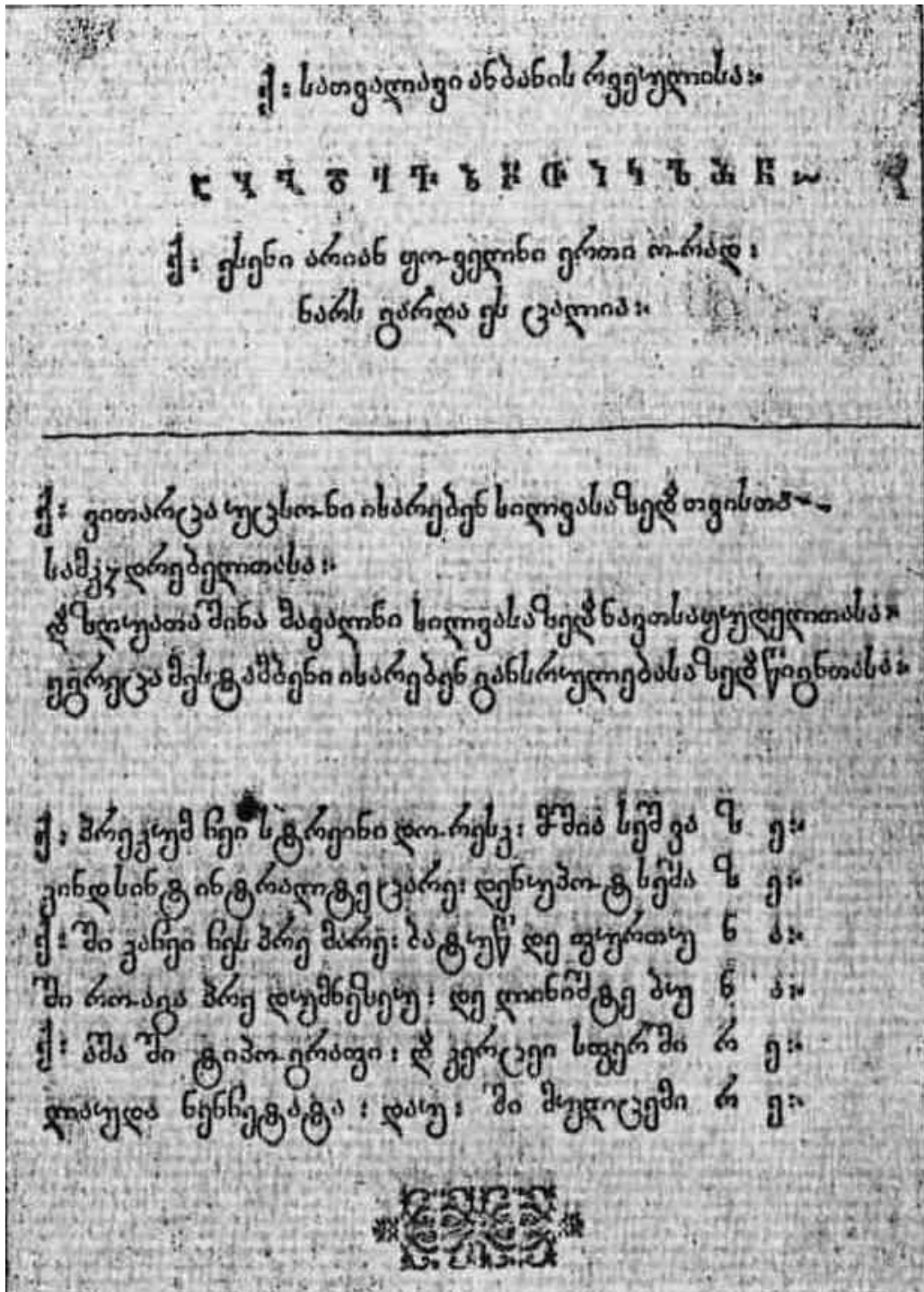
შაკურთხებელი ღრისტე

ძველნაბეჭდი ქართული წიგნები

ՃԻՒՄԵՐԱՅԵՆ ԿՐԾՈՒՆ ԲՒՐՆԻ

Իրօն

ყოლო გვერდი

ძველნაბეჭდი ქართული წიგნები

Մտցանո. Բցոցանո. 1710

ՄՈՆԻԿԻ

Եր յաբար Երցարձար Կաթ
ապան զհիւսն կողմ .

Կէ յճարապարտեալ Եր կար
ապարհիւսն ճարտեալ մանկ մանկ
+ Ե Կ Օ Ե Ե Ե Ե Ե .

Ստանալ Եր յանկարգաբար
կարգաբար յանկարգաբար
ճարտեալ յարապարտեալ մանկ
+ Ե Կ Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե .

Կարծիտեալ Կարտեալ Կարտեալ
ճարտեալ ճարտեալ Եր Կարտեալ
յարտեալ :

Կարտեալ Կարտեալ Կարտեալ
Կարտեալ Կարտեալ Կարտեալ .
Կարտեալ Կարտեալ Կարտեալ . Կար
Կարտեալ Կարտեալ Կարտեալ .

Մտցանոց

ՃՈՐՁԱՆԲԱՐԿՆԻ ԿԱԹԱՊԱՐ

დადგუნდადგუნდა
დადგუნდადგუნდა

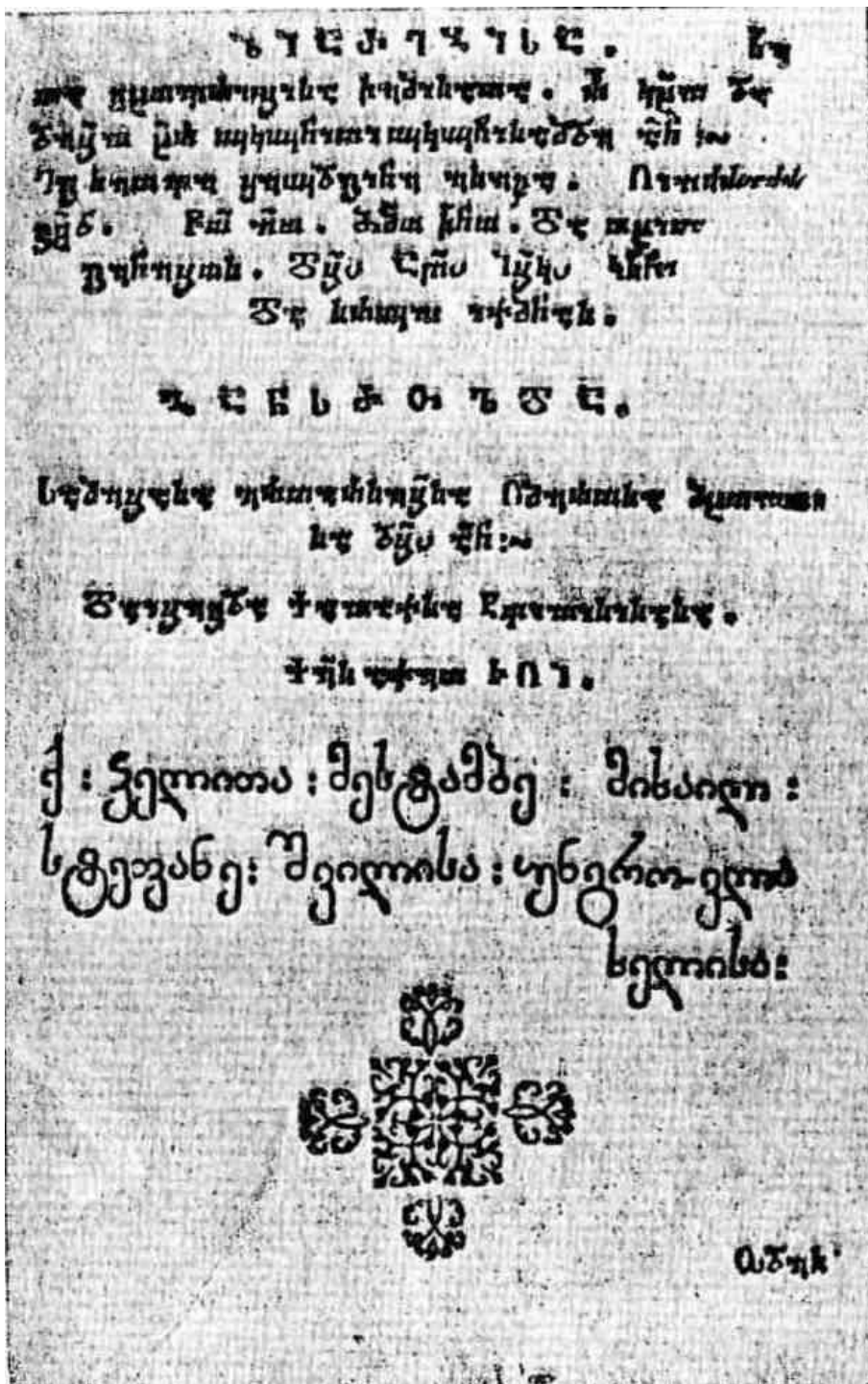
დადგუნდადგუნდა
დადგუნდადგუნდა

შაცხოვარი

ივთისმშობლის ტაძრად მიევანება

ტველნაბეჭდი ქართული წიგნები
ივთისმშობლის ტაძრად მიევანება

Կոլո ճիցն